

รายงานการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย
และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighter) ของไทย
ศึกษาเฉพาะกรณีการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สื่อสังคมออนไลน์
และธุรกรรมการค้าที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

บทนำ

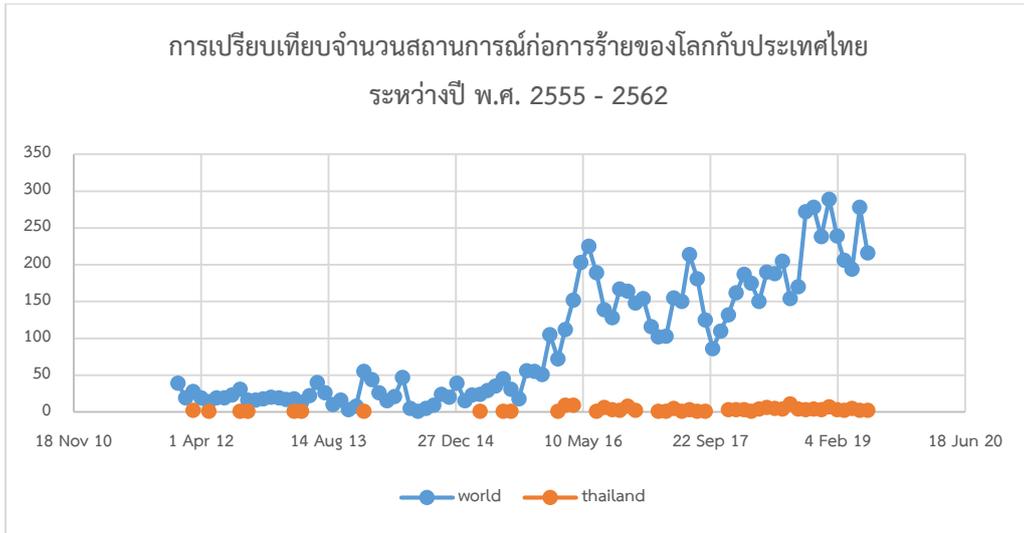
ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ส่งผลต่อประชาคมโลกในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รูปแบบของการก่อการร้ายในปัจจุบันมีการดำเนินการที่หลากหลายทั้งในลักษณะที่เป็นองค์กร และไม่ใช่องค์กร ประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงในการถูกใช้เป็นที่พบปะ พักพิง ทางผ่าน ของกลุ่มก่อการร้ายสากลและกลุ่มหัวรุนแรง โดยอาจมีการใช้ไทยเป็นทางผ่านในการเดินทางไปสู้รบในอิรักและซีเรีย แม้ไม่มีเป้าหมายที่จะก่อเหตุในไทย หรือยังไม่มีสิ่งบ่งชี้ใด ๆ ว่ากลุ่มก่อความไม่สงบในภาคใต้ของไทยมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มไอเอส หรือกลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศอื่น ๆ แต่ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายอาจบานปลายเหมือนดังเช่นหน่วยงานด้านการข่าวและความมั่นคงของหลายประเทศได้ออกมาแสดงความห่วงใยในการล่มสลายของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ในตะวันออกกลางว่าอาจนำมา ซึ่งการขยายตัวของกลุ่มบุคคลดังกล่าวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น

ทั้งนี้ หากพิจารณาจากข้อมูลสถานการณ์การก่อการร้ายทั่วโลกพบว่าเหตุการณ์ก่อการร้ายในปัจจุบันยังคงเป็นสถานการณ์ที่ควรเฝ้าระวัง เพราะสถิติการก่อการร้ายทั่วโลกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังภาพที่ 1 จำนวนสถานการณ์การก่อการร้ายระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2562

ภาพที่ 1 จำนวนสถานการณ์การก่อการร้ายระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2562

ที่มา : จากการรวบรวมสถิติข้อมูลจาก https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_terrorist_incidents

ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบจำนวนสถานการณ์ก่อการร้ายของโลกกับประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2562
ที่มา : จากการรวบรวมสถิติข้อมูลจาก https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_terrorist_incidents

จากภาพที่ 2 การเปรียบเทียบจำนวนสถานการณ์ก่อการร้ายของโลกเทียบกับประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2562 พบว่าจำนวนสถานการณ์ก่อการร้ายในประเทศไทยมีจำนวนน้อย และเมื่อพิจารณา รายสถานการณ์จะเห็นว่าเหตุการณ์ส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งไม่มี สิ่งบ่งชี้ใดว่ามีความเชื่อมโยงกับกลุ่มนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighter) แต่อย่างไรก็ดี มีบางหลักฐานบ่งชี้ว่ากลุ่มนักรบก่อการร้ายต่างชาติใช้ประเทศไทยเป็นจุดผ่านแดนสำหรับการเดินทางไปสู้รบ ในพื้นที่ขัดแย้ง นอกจากนี้ยังพบสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศไทยที่มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มนักรบ ก่อการร้ายต่างชาติ กรณีการพยายามก่อเหตุวินาศกรรมต่อสถานทูตอิสราเอล ในปี พ.ศ. 2537 กรณีเหตุการณ์ วาเลนไทน์บอมส์ ในปี พ.ศ. 2555 ที่ซอยสุขุมวิท 71 กรุงเทพมหานคร เพื่อสังหารนักการทูตอิสราเอล หรือกรณี เหตุการณ์วินาศกรรมลอบวางระเบิดที่ศาลท้าวมหาพรหม แยกราชประสงค์ ในปี พ.ศ. 2558 กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลุ่มก่อการร้ายอุยกูร์ จากมณฑลซินเจียง ประเทศจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ทำร้ายนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน เป็นต้น

นอกจากนี้ปัจจัยที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้กลุ่มก่อการร้ายสามารถเผยแพร่แนวคิด ปลุกระดมมหาสมาชิก และสามารถปฏิบัติการได้คือการระดมทุนเพื่อนำเงินทุนมาใช้ในการสนับสนุนในการ ดำเนินการดังกล่าว และยังพบว่ามีการใช้การสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการสื่อสารหลัก มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผ่านทางคลิบวิดีโอ ยูทูบ ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก ไลน์ หรือแม้กระทั่งการประกอบธุรกิจการค้า บังหน้า เพื่อนำเงินทุนมาสนับสนุนการก่อเหตุ

การระดมทุนและการจัดหาแนวร่วมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ยังคงสามารถเผยแพร่แนวคิด ปลุกระดมมหาสมาชิก และลงมือ ปฏิบัติการ อีกทั้งยังมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยดำเนินงานผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นช่องทางสื่อสาร หลักมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นคลิบวิดีโอ ยูทูบ ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก ไลน์ หรือแม้กระทั่งการทำการค้าบังหน้า เพื่อนำ

เงินทุนมาสนับสนุนการก่อเหตุ จึงเป็นข้อห่วงใยว่า การที่กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่อิรักและซีเรียล่มสลาย ภูมิภาคอาเซียนรวมทั้งไทยจึงเป็นเป้าหมายในการเดินทางเข้ามายังภูมิภาคเพื่อแสวงหาประโยชน์อย่างใด ๆ ของกลุ่มนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighter) ต่อไป เนื่องจากพบว่ามีคนจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ว่าจะเป็นอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ไปร่วมกับ กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) หลายร้อยคนแล้ว แม้ในขณะนี้จะไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่ามีคนไทยเข้าไปเกี่ยวข้อง แต่ไทยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้องให้เท่าทันต่อสถานการณ์ดังกล่าว

จากความท้าทายดังกล่าว จึงจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาแนวโน้มในการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้ายโดยเฉพาะที่ดำเนินการผ่าน cyberspace , social media , trade-based TF เพื่อนำมากำหนดมาตรการในการสกัดกั้นการก่อการร้ายและนักรบก่อการร้ายต่างชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหา ความเสี่ยง และความท้าทายในปัจจุบันของกลุ่มก่อการร้าย และนักรบก่อการร้ายต่างชาติ
2. เพื่อศึกษาแนวโน้ม และผลกระทบจากนักรบก่อการร้ายต่างชาติที่ขยายตัวเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนที่จะส่งผลเสียต่อประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาแนวโน้ม รูปแบบการระดมทุนและธุรกรรมการค้าที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย การเผยแพร่แนวคิด การเพิ่มสมาชิก ผ่านการใช้อินเทอร์เน็ต และโซเชียลมีเดีย
4. จัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายและมาตรการ เพื่อรับมือกับความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighter) ของไทย ศึกษาเฉพาะกรณีการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สื่อสังคมออนไลน์ และธุรกรรมการค้าที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ การระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้ายของกลุ่มนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighter) ในพื้นที่ประเทศไทย

3. ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย กรณีการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สื่อสังคมออนไลน์ และธุรกรรมการค้าที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย สามารถแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้าน อาชญาวิทยา และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น
- กลุ่มที่ 2 หน่วยงานผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กรมสอบสวนคดีพิเศษ ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น
- กลุ่มที่ 3 สื่อมวลชนที่มีความเชี่ยวชาญด้านข่าวอาชญากรรมและสถานการณ์การก่อการร้าย

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ระยะเวลา 13 เดือน นับตั้งแต่เดือนกันยายน 2561 – พฤษภาคม 2563

ข้อจำกัดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยมีข้อจำกัดด้านการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลโดยเฉพาะพื้นที่สู้รบในภูมิภาคตะวันออกกลางในประเทศอิรักและซีเรีย เนื่องจากเป็นพื้นที่เสี่ยงอีกทั้งสิ้นเปลืองงบประมาณจนเกินสมควร นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลประกอบการศึกษาไม่สามารถจะให้ข้อมูลแก่คณะผู้วิจัยได้ทั้งหมด เนื่องจากเป็นข้อมูลด้านความมั่นคงที่ค่อนข้างเปราะบางซึ่งสามารถเปิดเผยได้ตามความเหมาะสมเท่านั้น ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในบางประเด็นจึงมีข้อจำกัด ประกอบกับสถานการณ์ก่อการร้ายโลกก็ปรากฏเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบสภาพปัญหา ความเสี่ยง และความท้าทายในปัจจุบันของกลุ่มก่อการร้าย และนักรบก่อการร้ายต่างชาติ
2. เพื่อทราบแนวโน้ม และผลกระทบจากนักรบก่อการร้ายต่างชาติที่ขยายตัวเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย
3. เพื่อทราบแนวโน้ม รูปแบบการระดมทุนและธุรกรรมการค้าที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย การเผยแพร่แนวคิด การเพิ่มสมาชิก ผ่านการใช้อินเทอร์เน็ต และโซเชียลมีเดีย
4. เพื่อนำผลจากการศึกษามาจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายและมาตรการ เพื่อรับมือกับความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น

นิยามศัพท์

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะทำงานฯ ได้กำหนดคำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาได้ตรงกัน ดังนี้

การก่อการร้าย หมายถึง การกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายซึ่งอยู่ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญาและพิธีสารระหว่างประเทศเกี่ยวกับการก่อการร้ายที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือรับรอง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะการกระทำที่เป็นความผิดนั้นได้กระทำขึ้นในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักร

นักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighter หรือ Xenofighter) หมายถึง บังคับบุคคลผู้ซึ่งเดินทางไปยังรัฐอื่นๆ ที่ซึ่งมิใช่รัฐที่ตนถือสัญชาติหรืออาศัยอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะ กระทำความผิดวางแผนหรือเตรียมการ หรือเข้าร่วมในการกระทำที่เป็นการก่อการร้าย รวมถึงการสนับสนุนการก่อการร้าย¹

กลุ่มฮิซบอลลอฮ์ (Hezbollah) หมายถึง กลุ่มก่อการร้ายอิสลามชีอะฮ์ ก่อตั้งเมื่อปี 1982 โดยมีอะยะตุลลอฮ์ โคมัยนี ผู้นำอิหร่านในสมัยนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องอนาธิปไตยของชาวมุสลิม และมาตุภูมิเลบานอนจากการรุกรานของชาวอิสราเอล

กลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State) หรือกลุ่ม IS หมายถึง กลุ่มก่อการร้ายอิสลามซุนนีที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อิรักและซีเรีย ซึ่งเดิมมีชื่อเรียกว่า “รัฐอิสลามแห่งอิรักและซีเรีย” (Islamic State of Iraq and Syria) หรือ ISIS และ “รัฐอิสลามแห่งอิรักและเลวองก์” (Islamic State of Iraq and Levant) หรือ ISIL หมายถึง ดินแดนที่อยู่ทางตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ได้แก่ เลบานอน อิสราเอล และตุรกี

กลุ่มญะมาอะฮ์ อิสลามียะฮ์ (Jemaah Islamiyah) หรือกลุ่มเจไอ หมายถึง กลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีศูนย์กลางอยู่ที่อินโดนีเซีย โดยมีเป้าหมายหลักขององค์กรคือการก่อตั้งรัฐอิสลามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ของมาเลเซีย อินโดนีเซีย ภาคใต้ของฟิลิปปินส์ และจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย เครือข่ายของเจไอมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มอัลกออิดะฮ์ แนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโร และกลุ่มกัมปูลัน มุญาฮิดีนในมาเลเซีย

กลุ่ม BRN (Barisan Revolusion National Malaya Patani) ขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายูปัตตานี หมายถึง กลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่ใช้รูปแบบลักษณะของการก่อเหตุแบบการก่อการร้ายที่เคลื่อนไหวก่อเหตุส่วนใหญ่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อ.สะบ้าย้อย อ.จะนะ อ.เทพา และ อ.นาทวี และมีการออกมาก่อเหตุ

¹ Security Council COUNTER-TERRORISM COMMITTEE. (2563) *Foreign terrorist fighters*. (online)

นอกพื้นที่ดังกล่าวเป็นบางครั้งเพื่อแสดงศักยภาพโดยมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งแยกดินแดนดังกล่าวให้เป็นรัฐอิสระจากรัฐไทย สถาปนาตนเองเป็นรัฐอิสลามบริสุทธิ์หรือรัฐปาตานี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้ายและมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighter) ของไทย ศึกษาเฉพาะกรณีการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สื่อสังคมออนไลน์ และธุรกรรมการค้าที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย มีแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest)

แนวคิดพื้นฐานในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายต่างประเทศ การดำเนินนโยบายของรัฐด้านการต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองผลประโยชน์แห่งรัฐหรือชาติเป็นเป้าหมาย ซึ่ง Charles O. Learch Jr. และ Abdul Aziz² ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติว่ามีวัตถุประสงค์พื้นฐานที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่

- 1) การคงอยู่ของชาติ (Self-Preservation) หมายถึง การรักษาความเป็นชาติให้คงอยู่ ได้แก่ รัฐบาล ดินแดน ประชาชน และอำนาจอธิปไตย
- 2) ความมั่นคงปลอดภัย (Security) หมายถึง รัฐมีเป้าหมายที่จะดำเนินให้รัฐของตนมีความมั่นคงปลอดภัยอาจด้วยการป้องกันและลดภัยคุกคามด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับรัฐอื่น ๆ
- 3) ความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตที่ดี (Well-Being) หมายถึง รัฐดำเนินการเพื่อให้ความเป็นอยู่ของประชาชนในรัฐมีความเป็นอยู่ที่ดี อาจวัดจากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth Ratio) ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross National Product) อัตราการจ้างงาน (Employment Rate)
- 4) อุดมการณ์ของชาติ (Ideology) หมายถึง รัฐมีความเชื่อถือในแนวคิดใด ๆ และพยายามยึดถือแนวคิดนั้น เผยแพร่แนวคิดให้เป็นที่ยอมรับต่อรัฐอื่น ๆ
- 5) การแสวงหาอำนาจ (Power) คือ อำนาจเป็นสิ่งที่ช่วยให้รัฐมีความคงอยู่ในการรักษาดินแดนและอำนาจอธิปไตย อำนาจจึงเป็นเหมือนขีดความสามารถที่รัฐหนึ่ง ๆ จะสามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์ของตนเองได้
- 6) ศักดิ์ศรีของชาติ (Prestige) คือ การแสดงการยอมรับและเคารพต่อรัฐของตน โดยการดำเนินการต่าง ๆ ให้รัฐอื่น ๆ ยอมรับ

² Charles O. Learch Jr. & Abdul A. (1963). *Concepts of international politics*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall

2. แนวคิดที่ว่าด้วยภัยคุกคามความมั่นคง

ภัยคุกคามความมั่นคงโดยนิยามของ Elke Krahnmann กล่าวว่า เป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความคงอยู่ของรัฐ สวัสดิการของประชาชน สังคม หรือของรัฐ ทั้งนี้ภัยคุกคามประกอบด้วย

- 1) เหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต เช่น การเกิดสงครามกลางเมือง เป็นต้น
- 2) ระดับของผลกระทบที่ตามมาหลังจากเกิดเหตุการณ์ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย ความมั่นคง ความอยู่รอดของประชาชน เช่น การเกิดโรคระบาด การใช้อาวุธทำลายล้างสูงที่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ เป็นต้น
- 3) ภัยคุกคามความมั่นคงที่กระทบในระดับภูมิศาสตร์ เช่น สงครามนิวเคลียร์ เป็นต้น
- 4) ธรรมชาติของภัยคุกคามแยกแยะตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น รัฐ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้นับถือศาสนา หรือว่าภัยคุกคามต่อบุคคลทั่วไป

3. แนวคิดที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ข้ามชาติ (Transnationalism)³

คำว่า Transnational ใช้ในความหมายของ **กิจกรรมที่ข้ามพรมแดนของรัฐ** สำหรับ **ความสัมพันธ์ข้ามชาติ** (Transnational Relations) ขึ้นกับความเคลื่อนไหว 3 ชนิด คือ

- 1) ความเคลื่อนไหวของสิ่งของทางกายภาพ (Physical Object) รวมทั้งประชากรมนุษย์
- 2) ความเคลื่อนไหวของข่าวสาร และความคิด
- 3) ความเคลื่อนไหวของเงินและสินเชื่อ

ความเจริญเติบโตของการเชื่อมโยงข้ามชาติ (Transnational Linkages) ดังกล่าวนี้ได้กลายเป็นส่วนสำคัญของการเมืองโลกในปัจจุบัน เงื่อนไขทางการเมืองมหภาค (Macropolitical Conditions) 2 ประการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความเจริญเติบโตของการติดต่อข้ามชาติ ได้แก่ (1) ความเจริญทางเทคโนโลยีด้านการคมนาคมและการขนส่ง และ (2) การขยายตัวของห่วงโซาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างตัวแสดงต่าง ๆ

Huntington ได้ให้คำจำกัดความของ องค์กรข้ามชาติ (Transnational Organization) โดยใช้บรรทัดฐานดังต่อไปนี้

- เป็นองค์กรที่ซับซ้อนภายใน (Complex Organization Internally)
- เป็นองค์กรที่ปฏิบัติภารกิจเฉพาะเรื่อง (Functionally Specific)
- เป็นองค์กรที่ปฏิบัติข้ามพรมแดนของชาติด้วยความตั้งใจ

³ สมพงษ์ ชูมาก. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ 1990 และแนวโน้ม)* (ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

4. แนวคิดโครงสร้างทางสังคมและสภาวะไร้บรรทัดฐาน (Merton Social Structure and Anomie)⁴

Robert K. Merton วิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมโดยให้ความเห็นว่าความต้องการของมนุษย์ไม่ได้จำกัดด้วยกฎระเบียบทางสังคมเท่านั้น แต่วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของมนุษย์ว่าแต่ละสังคมกำหนดเป้าหมาย หรือจุดหมายความสำเร็จไม่เหมือนกัน ซึ่งในสังคมได้กำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย (Goals) และวิถีทาง (Means) ที่จะไปถึงเป้าหมาย ทั้งนี้ความต้องการและความรับรู้ของมนุษย์แต่ละคนอาจไม่เหมือนกันที่จะสามารถเดินไปตามเป้าหมาย และวิถีทางได้ทั้งหมด จึงทำให้เกิด Goals Means Dysjunction หรือสภาวะที่เป้าหมายและวิถีทางไม่สอดคล้องกัน มนุษย์จึงมีการปรับตัวในสังคมเป็น 5 รูปแบบ เรียกว่า Types of Adaptation ดังนี้

1) Conformity เป็นรูปแบบการปรับตัวของพฤติกรรมที่มีลักษณะปกติ เป็นรูปแบบการปรับตัวของคนส่วนใหญ่ เป็นที่ยอมรับของสังคม คือมีพฤติกรรมที่ยอมรับทั้งเป้าหมายของสังคม (Goals:+) และปฏิบัติตามวิถีทางแห่งสังคม (Means:+)

2) Innovation เป็นรูปแบบการปรับตัวที่ยอมรับเพียงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสังคม (Goals:+) เท่านั้น แต่ไม่ยอมรับปฏิบัติตามวิถีทางของสังคม (Means:-) การปรับตัวลักษณะนี้ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม คนที่มีพฤติกรรมรูปแบบนี้มักจะปฏิเสธกฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับของสังคม มักจะมีพฤติกรรม การทุจริต และมักก่ออาชญากรรมเช่นการปล้น (Street Crime)

3) Ritualism รูปแบบการปรับตัวที่ยอมรับแต่วิถีทางแห่งสังคม (Means:+) แต่ไม่ยอมรับ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสังคม (Goals:-) ผู้ที่มีพฤติกรรมรูปแบบนี้จะดำเนินชีวิตตามกฎเกณฑ์และระเบียบของสังคม แต่จะตัดความต้องการของตนเองในด้านวัตถุประสงค์ บุคคลที่มีพฤติกรรมรูปแบบนี้มักไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้สังคม มีความเชื่อมโยงกับผู้ที่ทำพิธีกรรมทางศาสนา

4) Retreatism เป็นรูปแบบการปรับตัวที่ปฏิเสธทั้งวัตถุประสงค์ (Goals:-) และวิถีทางของสังคม (Means:-) คนที่มีพฤติกรรมในรูปแบบนี้มักเป็นประเทหหนีสังคม และหาสิ่งอื่นมาทดแทนสังคม เช่น ผู้ติดสุรา และยาเสพติด

5) Rebellion เป็นรูปแบบการปรับตัวที่ไม่ยอมรับทั้งวัตถุประสงค์ (Goals:-) และวิถีทางของสังคม (Means:-) และเสนอวัตถุประสงค์ (Goals) และวิถีทางของสังคม (Means) ใหม่ ๆ เข้ามาทดแทนโครงสร้างสังคมที่มีอยู่ เช่น พวกหัวรุนแรง นักปฏิวัติ กบฏ ผู้ก่อการร้าย เป็นต้น

⁴ Merton, R. (1968). *Social theory and social structure*. New York: Free Press.

5. แนวคิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย

การก่อการร้าย คือ การประกอบอาชญากรรมใด ๆ ก็ตาม ที่มุ่งกระทำต่อรัฐและมีเจตนาหรือคาดคะเนไว้แล้ว เพื่อให้เกิดความหวาดกลัวขึ้นในบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือสาธารณชนทั่วไป (อนุสัญญาต่อต้านการก่อการร้ายของสันนิบาตชาติ,1937)

การก่อการร้าย คือ “การใช้ความรุนแรง เพื่อจุดมุ่งหมายทางการเมือง และรวมถึงการใช้ความรุนแรงใด ๆ ก็ตาม เพื่อจุดมุ่งหมายในการทำให้สาธารณชน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของชุมชนเกิดความหวาดกลัว” (The United Kingdom’s Prevention of Terrorism Act,2005)

“บุคคลมีความผิดทางอาญาหากขู่ว่าจะก่ออาชญากรรมใด ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อข่มขู่ผู้อื่นหรือทำให้เกิดการอพยพย้ายจากอาคารสถานที่ชุมนุมหรือสถานที่ในการขนส่งสาธารณะหรืออื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่สาธารณะหรือละทิ้งโดยประมาท ความเสี่ยงในการก่อให้เกิดความหวาดกลัว หรือความไม่สะดวก” (American Law Institute’s Model Penal Code, section 211.3)

ประเภทของการก่อการร้าย :

- 1) การแบ่งประเภทโดย Cooper (Cooper, cited in National Advisory Committee, 1976, 3-7)
 - Civil disorder
 - Political terrorism
 - Nonpolitical terrorism
 - Quasi terrorism
 - Limited political terrorism
 - Official or state terrorism
- 2) การแบ่งประเภทจากสัญชาติของผู้ก่อการร้าย
 - Domestic terrorist
 - International terrorist

เทคนิค/เป้าหมายของการก่อการร้าย :

เป้าหมายหลัก คือ สร้างความรุนแรง สร้างความหวาดกลัวต่อความรุนแรง ทำลายความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล

- 1) เป้าหมายของ Xenofighter (นักรบต่างชาติ) & Homofighter (ผู้ก่อการร้ายในประเทศ) (Merari, 1978)
 - สร้างความสนใจในระดับสากล
 - ทำลายประเทศที่เป็นเป้าหมาย
 - ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัย ทำลายเศรษฐกิจ และความสงบสุขของสังคมในประเทศเป็นเป้าหมาย
 - สร้างความรู้สึกไม่ไว้วางใจต่อรัฐบาล
 - ทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน กองกำลัง และทรัพย์สิน

2) เป้าหมายของ Homofighter (Merari, 1978)

- การบ่อนทำลายความมั่นคงภายใน ความมั่นคงของประชาชนและเศรษฐกิจเพื่อสร้างความไม่ไว้วางใจในความสามารถของรัฐบาลในการควบคุมความปลอดภัย
- ได้รับความเห็นอกเห็นใจและการสนับสนุนจากการกระทำที่เป็นบวก
- สร้างแรงผลักดันที่เป็นที่นิยมจากมาตรการปราบปรามผู้ก่อการร้ายอย่างมาก
- สร้างความเสียหายให้กับผลประโยชน์จากต่างประเทศ
- ทำลายสถานะของการปกครองที่มีจุดยืนในนานาชาติ
- ก่อให้เกิดความเสียหายทางกายภาพและคุกคามบุคคลและสถาบันที่เป็นตัวแทนของระบอบการปกครอง

มุมมองทฤษฎี :

1) Merton's Anomie Theory (Merton, 1968)

กลุ่มคนที่มีพฤติกรรมในทางก่อการร้าย หรือก่อการกบฏ มักจะมีพฤติกรรมที่ปฏิเสธค่านิยมทางสังคม และสร้างเป้าหมายใหม่ขึ้นมาทดแทน ด้วยวิธีการใหม่ ๆ ตามอุดมการณ์ในอุดมคติที่สร้างขึ้น (Rebellion; Cultural Goals +/- ,Structural Means +/-)

2) Agnew's Three Major Types of "Deviance-Producing Strain" (Agnew, 1992)

กล่าวถึง ทฤษฎีความกดดัน และการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อปัญหาจากความกดดัน เริ่มจากมีความล้มเหลวในเป้าหมายต่าง ๆ ของชีวิต อันเนื่องมาจากความอ่อนแอ การด้อยโอกาสในสังคม หรือ การตายและการเจ็บป่วยอย่างร้ายแรงของคนใกล้ชิด ส่งผลให้เกิดแรงกดดันเชิงลบ รวมทั้งตอบสนองด้วยการต่อต้านสิ่งเร้าเชิงบวก ตอบโต้ด้วยความคิดเชิงลบ และปฏิบัติต่อสังคมในทางลบแทน

เทียบเคียงแนวคิดของคำว่า "การก่อความไม่สงบ โดยมีระดับของการก่อความไม่สงบตามความหมายของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา⁵ อธิบายไว้ดังนี้

การก่อความไม่สงบ (Insurgency) คือ การเคลื่อนไหวของขบวนการที่มุ่งประสงค์จะล้มล้างอำนาจรัฐที่มีอยู่เดิม เป้าหมายอาจจำกัดเพียงต้องการแยกตัวออกจากการควบคุมของรัฐบาลจนถึงการเข้ายึดอำนาจรัฐ และเข้าแทนที่รัฐบาลปัจจุบัน โดยการใช้การบ่อนทำลายและการต่อสู้ด้วยอาวุธ ซึ่งมีระดับความรุนแรงที่ยังไม่ถึงขั้นสงครามกลางเมือง

สงครามการก่อความไม่สงบ (Insurgency War) คือ การต่อสู้ระหว่างรัฐบาลที่ปกครองประเทศ กับ ขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภายนอกเข้ามาปฏิบัติการด้วยวิธีการรุนแรงภายในประเทศต่อจุดต่อแหลมทางด้านการเมือง สังคม จิตวิทยา เศรษฐกิจ การทหาร และประชาชนของ

⁵ Field Manual No.100-20, Military Operations in Low-intensity Conflict, 7 March, 1989
อ้างอิง เอกสาร น.ส.100-20 การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก พ.ศ. 2536 หน้า 1-2 ถึง 1-4.

ฝ่ายรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อล้มล้างอำนาจรัฐสงครามดังกล่าวนี้ แตกต่างจากการก่อความไม่สงบที่มีความรุนแรงกว่า ขึ้นอยู่กับระดับของการคุกคามที่มีต่อฝ่ายรัฐบาลและวัตถุประสงค์ในการควบคุมพื้นที่ของฝ่ายก่อความไม่สงบ สงครามกลางเมือง (Civil War) คือ การขัดแย้งในประเทศที่มีลักษณะ ดังนี้

1. ฝ่ายก่อความไม่สงบยึดครองและควบคุมพื้นที่เอาไว้ได้
2. ฝ่ายก่อความไม่สงบ จัดตั้งรัฐบาลเข้าบริหารพื้นที่ที่ควบคุม
3. ประเทศอื่นให้การยอมรับรัฐบาลของฝ่ายก่อความไม่สงบ และแสดงจุดยืนต่อการขัดแย้งอย่างแน่ชัด
4. ฝ่ายก่อความไม่สงบมีกำลังทหารซึ่งมีผู้บังคับบัญชาโดยเฉพาะถืออาวุธโดยเปิดเผย ติดเครื่องหมาย

โดยแจ้งชัด และปฏิบัติการตามกฎหมายการทำสงคราม

5. สถานการณ์อยู่ในสภาวะการเป็นปฏิปักษ์ โดยทั่วไปมีการเผชิญหน้ากันโดยตรงด้วยกำลังทหารเป็นส่วนใหญ่

การบ่อนทำลาย (Subversion) คือ การกระทำเพื่อบั่นทอนพลังอำนาจทางทหาร เศรษฐกิจ การเมือง สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือกำลังใจของฝ่ายรัฐบาลหรือผู้ครองอำนาจ ทั้งนี้ด้วยการใช้กำลัง และความรุนแรง หรือแทรกซึมเข้าไปบั่นทอนเพื่อล้มล้าง อำนาจการปกครอง หรือชักจูงหันเหการปฏิบัติ หรือนโยบายของผู้ครองอำนาจรัฐตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอนโดยต่อเนื่อง

การก่อความวุ่นวายของประชาชน (Civil Disturbance) คือ การใช้ประชาชนหรือมวลชนเข้า ขัดขวางการปฏิบัติงาน และการผลิตของรัฐบาล และเพื่อบั่นทอนการสนับสนุนของประชาชนต่อรัฐบาล โดยการกระทำแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของรัฐบาล ทั้งนี้อาจจัดตั้งหน่วยใต้ดินและหน่วยสนับสนุนเพื่อยุแ่งและ จัดให้มีการนัดหยุดงานของผู้ใช้แรงงาน การชะลอการทำงาน การชุมนุมประท้วงและการก่อจลาจล ซึ่งฝ่ายตรงข้ามอาจแสวงผลจากสถานการณ์ดังกล่าวดำเนินการก่อวินาศกรรมควบคู่ไปด้วย

การก่อจลาจล (Riot) คือ การกระทำของฝูงชนด้วยวิธีการรุนแรงไม่คำนึงถึงกฎหมายและไม่เชื่อฟัง เจ้าหน้าที่ผู้รักษาความสงบเรียบร้อย แต่จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามการชักจูงของผู้นำกลุ่ม ถึงแม้จะเป็น การกระทำที่ผิดกฎหมายหรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองก็ตาม⁶

การก่อวินาศกรรม (Sabotage) คือ การปฏิบัติการที่มีความประสงค์ในการทำอันตราย การเข้า-แทรกแซง หรือขัดขวางการป้องกันประเทศของชาติใดชาติหนึ่งโดยการทำลายวัตถุเพื่อการสงคราม สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรธรรมชาติ

การก่อการร้าย (Terrorism) คือ การใช้ความรุนแรง หรือข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง ซึ่งได้ไตร่ตรอง-ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมือง ลัทธิ ศาสนา หรืออุดมการณ์โดยสร้างความหวาดผวา หรือ ความกลัวด้วยวิธีการข่มขู่ หรือบังคับด้วยกำลัง

⁶ Paul Wilkinson. (1986). Trends in International Terrorism and the American Response. *Terrorism and International Order*, Lawrence Freedom et al., 37-55.

สงครามกองโจร (Guerrilla Warfare) คือ การปฏิบัติการทางทหารและแบบทหารในดินแดนของข้าศึก หรือที่ข้าศึกยึดครองอยู่ด้วยการใช้กำลังไม่ตามแบบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนในท้องถิ่น สงครามกองโจรเป็นการปฏิบัติการรุกด้วยความรวดเร็วและรุนแรงในช่วงเวลาอันสั้น โดยใช้การจู่โจม ความคล่องแคล่ว และการถอนตัวหนีอย่างรวดเร็ว การดำเนินการสงครามกองโจรขึ้นอยู่กับผลกระทบทางด้านการทหาร การเมืองและข้อพิจารณาทางด้านกฎหมาย รวมทั้งการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นและการสนับสนุนจากนอกประเทศ

ยุทธวิธีกองโจรจะปฏิบัติการด้วยกำลังขนาดเล็กหรือกิจกรรมย่อย ๆ ด้วยเทคนิคการรบกวน (harassment) และการก่อการร้าย (terrorism) จึงอาจกล่าวได้ว่าการก่อการร้ายเป็นเทคนิคที่กองโจรนำมาใช้ได้แก่ การวางระเบิด การลอบสังหาร การลักพาตัว การชู้ชวัญ การทรมาณ การฆาตกรรมและการข่มขู่ว่าจะเปิดเผยความลับ (Blackmail) กองโจรจะนำเอาเทคนิคเหล่านี้มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางอ้อมในการบีบบังคับ ในการกระตุ้น ยั่วยุ และการคุกคาม

รูปแบบของการก่อการร้าย (Forms of Terrorism)

1) การก่อการร้ายทางอาญา (Criminal terrorism) ซึ่ง วิลคินสัน³ อธิบายว่า เป็นการก่อการร้ายที่ต้องการผลประโยชน์ทางทรัพย์สินหรือได้มาซึ่งผลทางจิตวิทยา และแยกได้อย่างชัดเจนระหว่างการก่อการร้ายทางอาญา กับการก่อการร้ายทางการเมือง และเชื่อว่ากิจกรรมทางด้านอาชญากรรมไม่มีคุณค่าหรือคุณความดีที่จะให้ความสนใจเหมือนกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นเพื่อการปฏิวัติหรือการก่อกบฏ แต่ทางตรงกันข้าม Bell จัดกลุ่มการก่อการร้ายอาญาไว้ว่าเป็นการก่อการร้ายทางการเมืองในระดับต่ำ (low-level form of political terror)

Bell และ Ted Robert Gurr⁷ ได้นำทฤษฎีนี้มาใช้กับการก่อการร้ายในอเมริกา โดยกล่าวว่า การก่อการร้ายในประเทศคือกิจกรรมของอาชญากรรมที่มีความสำคัญเร่งด่วนมากเพราะว่า นักก่อการร้ายชาวอเมริกันไม่ได้ถูกชักจูงหรือปลุกปั่นให้หลงผิดและไม่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศอื่น ๆ การก่อการร้ายเป็นไปด้วยเงื่อนไขส่วนตัวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การก่อการร้ายภายในประเทศจึงเป็นเพียงกิจกรรมหนึ่งทางอาชญากรรม และการต่อต้านการบังคับใช้กฎหมายทั่ว ๆ ไป

2) การก่อการร้ายทางอุดมการณ์ (Ideological terrorism) รูปแบบนี้ถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่กรอบอุดมการณ์ของอำนาจทางการเมือง ซึ่งอธิบายโดย วิลคินสัน และครอซีเออร์

Bell บอกว่าการก่อการร้ายทางอุดมการณ์เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติเสมอ แต่ Gurr บอกว่าการปฏิวัติกับการก่อการร้ายยังมีรูปแบบที่ไม่แน่ชัดนัก และการก่อการร้ายอย่างเดียวไม่สามารถที่จะมีผลถึงขั้นปฏิวัติได้ แต่เคยถูกนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมืองบางอย่างได้

⁷ J. Bowyer Bell and Ted Robert Gurr. (1979). *Terrorism and Revolution in America*. In *Violence in American*, Hugh D. Graham and Ted Robert Gurr. (pp. 329-347). Newbury Park, CA: Sage.

3) การก่อการร้ายทางเชื้อชาติ (nationalistic terrorism) วินคินสันอธิบายว่าเป็นการก่อการร้ายเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มชนเชื้อชาติเดียวกันในด้านอุดมการณ์ทางการเมืองของชนชาตินั้น ๆ แม้รูปแบบนี้จะเห็นได้ชัดเจนแต่บางครั้งก็สับสน เช่น การใช้กำลังของเชื้อชาติหนึ่งบ่อยครั้งเป็นไปในลักษณะการก่อการร้ายทางอุดมการณ์ การก่อการร้ายเพื่อชนชาติมักจะใช้คำขวัญหรือความมุ่งมั่นไปในทางอุดมการณ์หรือการปฏิบัติเพื่อผลให้เกิดกำลังอำนาจมากขึ้น

4) การก่อการร้ายที่สนับสนุนโดยรัฐ (state-sponsored terrorism) รูปแบบที่คณะบริหารของประธานาธิบดีเรแกน ได้อธิบายถึงการโจมตีในระดับต่ำต่อสถานทูตอเมริกาและฐานทัพอากาศของอเมริกาว่าเป็นการก่อการร้าย ครอบคลุมไปถึงการใช้ความรุนแรงในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนอกเหนือไปจากการใช้แบบธรรมเนียมของการทูตอย่างปกติ ตัวอย่างได้แก่ กรณีที่สถานทูตอเมริกาในกรุงเตหะรานถูกโจมตีในปี 1979 และลอบวางระเบิดหน่วยทหารของอเมริกาซึ่งปฏิบัติภารกิจในตะวันออกกลาง ประเทศที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติการณ์นี้จะถูกเรียกว่า รัฐก่อการร้าย (terrorist states)

5) การก่อการร้ายแบบกองโจร (guerrilla terrorism) รูปแบบการก่อการร้ายแบบกองโจรเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับการก่อการร้ายที่สนับสนุนโดยรัฐ เหมือนเทคนิคที่จะขยายการต่อสู้ของสงครามกองโจรให้กว้างขวางขึ้น การก่อการร้ายไม่ใช่ยุทธวิธีแรกของกองโจร ยุทธวิธีแบบคอมมานโดเป็นยุทธวิธีแรกที่ใช้เพื่อทำลายฐานการส่งกำลังของฝ่ายรัฐบาล การใช้รูปแบบการก่อการร้ายแบบไม่รู้จักเลือกหรือพิจารณาในการต่อสู้แบบกองโจรจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนทั่วไปและการก่อการร้ายที่กระทำต่อประชาชนก็ยากที่จะให้ได้ความนิยมจากประชาชน

ยุทธวิธีของการก่อการร้าย (Tactics of Terrorism)⁸

Jenkins กล่าวว่า ร้อยละ 95 ของการก่อการร้ายใช้ยุทธวิธี ดังต่อไปนี้

1. การวางระเบิด (bombing)
2. การวางเพลิง (arson)
3. การจี้เครื่องบิน (hijacking)
4. การลอบซุ่มโจมตี (ambush)
5. การลักพาตัว (kidnapping)
6. การยึดตัวประกัน (hostage taking)

⁸ Brian Jenkins. (1985). *International Terrorism: The Other World War*. (pp.13). Santa Monica, CA: The Rand Corp.

6. แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

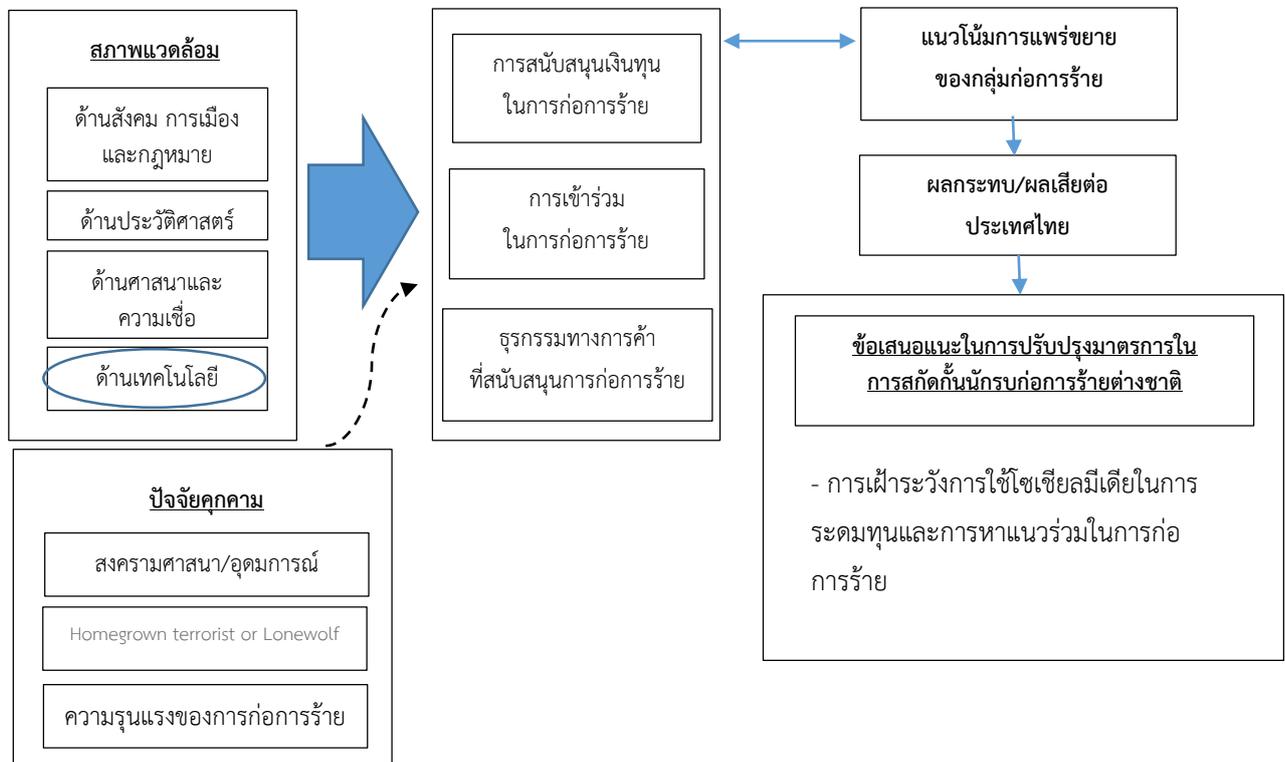
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญาในระบบคอมพิวเตอร์หรือการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการกระทำความผิดอาญา อาทิ การโจรกรรมข้อมูล ทำลาย แก้ไขข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น ระบบคอมพิวเตอร์ที่กล่าวถึงรวมถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เชื่อมโยงกับระบบดังกล่าวด้วย ซึ่งอาชญากรรมในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า อาชญากรรมไซเบอร์ (Cybercrime)

ทั้งนี้การเกิดขึ้นของระบบเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตสร้างความสะดวกสบายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามก็กลายเป็นดาบสองคมเป็นช่องทางที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้กระทำความผิด หรือแม้แต่กลุ่มก่อการร้ายใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีนี้ได้เช่นกัน ซึ่งพบว่าการกระทำความผิดที่สำคัญ ๆ การก่อวินาศกรรมคอมพิวเตอร์ (Computer Sabotage) หรือการกรรโชก ริดไถทางคอมพิวเตอร์ และการเข้าไปในระบบโดยปราศจากอำนาจ (Computer Hacking)

การก่อวินาศกรรมคอมพิวเตอร์ (Computer Sabotage) และการข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการปล่อยโปรแกรมไวรัส วอร์ม โทรจัน มัลแวร์ เป็นต้น หรือการก่อวินาศกรรม (Sabotage) ทางโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะที่สำคัญ (Critical Infrastructure) เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบโทรคมนาคม เป็นต้น

หรือ การจารกรรมข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ (Computer Espionage) เพื่อเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลทางการเงิน ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านสาธารณสุข เป็นต้น

กรอบแนวคิดการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยจากข้อมูล 2 ส่วน กล่าวคือ ส่วนแรก ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการค้นคว้าข้อมูลทางบทความ เอกสารทางวิชาการ ต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่สอง ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการป้องกันการก่อการร้ายของไทย

ส่วนแรกผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเอกสาร (Documentary research) จากการทบทวนวรรณกรรม ทั้งแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับสถานการณ์การก่อการร้าย แนวโน้มการระดมทุน การหาแนวร่วมในการก่อการร้าย การสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ เป็นการใช้วิธีการศึกษาโดยการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือบทความและเอกสารต่าง ๆ และส่วนที่ 2 การนำผลจากการประชุมสัมมนาการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทยฯ ซึ่งได้เชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน, เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานความมั่นคง ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ, สื่อสารมวลชนที่มีประสบการณ์ในการทำข่าว ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลในเชิงคุณภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การสัมมนาการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทยฯ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2561 มีผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลในการสัมมนา ดังนี้

- รศ.ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- รศ.ดร.วิสภา วิสุทธีวิเศษ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยมหิดล
- อ.ดร.นภดล วณิชวรนนท์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ร.ต.อ.ดร.วงศ์ยศ เกิดศรี คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
- อ.อาทิตย์ ทองอินทร์ คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

2) การสัมมนาการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทยฯ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2562 มีผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลในการสัมมนา ดังนี้

- นายพิชณะ กล้วยสาร นักการทูตชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

- นายปฐมวิ แสงแก้ว นักการข่าวชำนาญการ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

- นางสาวลือจิต ถิ่นพังกา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงเกี่ยวกับภัยคุกคามข้ามชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

- น.อ.หญิงชนิษฐา บุษปะเวศ หัวหน้าฝ่ายประสาน/ปฏิบัติการส่วนงานป้องกันและแก้ไขการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรรมไซเบอร์ ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 3 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

- พ.ต.ท.ศักดิ์ดาวิธ สมานบุตร รองผู้กำกับการ 4 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 2
 - นายมนูญพันธ์ รัตนเจริญ ผู้อำนวยการส่วนประสานความร่วมมือระหว่างประเทศและการข่าว สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
 - น.ท.ชัชชัย จันทโรชิตี หัวหน้าแผนกจัดการฝึก กกฝ.ศตก. ช่วยราชการกองข่าว ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล
 - พ.ต.ต.นิยม กาแข็ง สารวัตรฝ่ายตำรวจสากลและประสานงานภูมิภาค 2 กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - นายกฤษณ์ เจนจิรวัดนา นักสืบสอบสวนสอบสวนชำนาญการ กองข่าวกองทางการเงิน สำนักงาน ปง.
- 3) การสัมมนาการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้น ันกรบก่อการร้ายต่างชาติของไทยฯ ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2562 มีผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลในการสัมมนา ดังนี้
- นายมนตรี อุดมพงษ์ ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
 - นางสาววาทีณี นวฤทธิศวิน ผู้สื่อข่าว-ผู้ประกาศข่าวรายการเปิดปม ฝ่ายข่าวไทยพีบีเอส
- การสัมมนาทั้งสามครั้ง มีนายภัทรหะ หลักทอง ผู้อำนวยการส่วนต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิวัฒนาการของการก่อการร้ายจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทั้งด้านสังคม การเมือง กฎหมาย ประวัติศาสตร์ ศาสนา(ความเชื่อ) และเทคโนโลยี ประกอบกับการให้ข้อมูล จากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการก่อการร้าย สรุปข้อค้นพบในการศึกษาได้ดังนี้

1. สถานการณ์การก่อการร้ายในปัจจุบัน

การเกิดของกองกำลังรัฐอิสลาม หรือ IS หรือ ISIS หรือ ISIL สร้างความตื่นตระหนกให้แก่ ประวัติศาสตร์การก่อการร้ายของโลกเป็นอย่างมาก หลาย ๆ ชาติตื่นกลัวและพยายามรับมือและป้องกัน ประชาชน และชาติของตนให้ปลอดภัยจากภัยการก่อการร้ายที่อาจกระทบ

กองกำลังรัฐอิสลามแห่งอิรักและซีเรีย (Islamic State of Iraq and Syria) หรือ ISIS หรือกองกำลัง รัฐอิสลามแห่งอิรักและลิแวนท์ (The Islamic State of Iraq and the Levant) หรือ ISIL โดยเป็นการรวม กองกำลังของกลุ่มคนที่ยึดถือสำนักคิดซุนนีย์ (Sunni) ปฏิบัติการในอิรักและซีเรีย และเปลี่ยนชื่อในเวลาต่อมา เป็น “รัฐอิสลาม” (Islamic State) หรือ IS เปิดตัวด้วยการทำหายกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะฮ์ และประกาศ เปิดตัว อัล-บัฆดาดี ในฐานะผู้นำขบวนการต่อสู้ตามแนวญิฮาด (Jihadist) ระดับโลก ซึ่งในภาษาอาหรับ ญิฮาด (Jihadist) หมายถึงการต่อสู้ดิ้นรน และประกาศตัวเองเป็น “ผู้นำของโลกมุสลิมทุกแห่งหน” ใช้ชื่อเรียกว่า เคาลีฟะฮ์อิบรอฮีม (Caliph Ibrahim) ปกครองพลเมืองราว 10 ล้านคน

จากรายงานของ The Economist พบว่ากลุ่มรัฐอิสลาม (IS) มีกองกำลังเป็นจำนวนมาก มี 6,000 คน ในอิรัก 3,000 – 5,000 คน ในซีเรีย มีกองกำลังต่างชาติหรือนักรบมุญาฮิดีนนานาชาติ 3,000 คน โดย 1,000 คน มาจากเซเชเนีย และ 500 คนมาจากฝรั่งเศสและอังกฤษ และยังมีกองกำลังที่เป็นทหารบ้านอีกราว 15,000 คน

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าพื้นฐานของศาสนาอิสลามที่เป็นเอกภาพทำให้ชาวมุสลิมมีสัมพันธ์พิเศษต่อกันไม่ว่าจะมาจากที่ใด ใช้ภาษาใด มีชาติพันธุ์ใด ก็ให้ความรู้สึกเหมือนเป็นพี่น้องกัน มีพื้นฐานอารมณ์ร่วมกัน หรืออาจเรียกได้ว่ามาจากสติสำนึกแห่งของชุมชน หรือ อุมมะฮ์ (ประชาชาติอิสลาม) ซึ่งกลุ่มคนที่เข้าร่วมปฏิบัติการในการก่อการร้ายอาจเป็นกลุ่มบุคคลที่มีแนวความคิดร่วมกัน มีอุดมการณ์ (Ideology) เดียวกัน และอาจเป็นคนที่ได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีจากสังคม และอยากต่อต้านสังคมด้วยวิถีทางของตัวเอง ด้วยการสร้างโลก และสังคมใหม่ ๆ ขึ้น

ภายหลังจากที่กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ได้ก่อตั้งรัฐเคาะลีฟะฮ์⁹ มาตั้งแต่เดือนมิถุนายน ในปี พ.ศ. 2557 พร้อมกับได้นำการตีความกฎหมายอิสลามแบบเข้มข้นมาใช้ มีการใช้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ทั้งการโจมตีพลเรือน การสังหารหมู่ การลักพาตัว การทรมาน การบังคับผู้หญิงให้เป็นทาส มีการนำเสนอวิดีโอการตัดศีรษะนักหนังสือพิมพ์อเมริกัน และผู้ช่วยชาวอังกฤษไปพร้อมกัน¹⁰

จากการใช้ความรุนแรงของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) สร้างความตื่นตระหนกและต้องการปราบปราม กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ให้สูญเสียนานอำนาจลง เพราะหากกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ยังมีศักยภาพอยู่ในระดับนี้อาจจะสร้างปัญหาในอนาคตให้กับนานาประเทศได้ ทำให้กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ในตะวันออกกลางได้ถูกฝ่ายรัฐบาลของอิรักและซีเรียภายใต้ความช่วยเหลือจากประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ และรัสเซีย โจมตีอย่างหนักจนสามารถยึดดินแดนที่อยู่ในการครอบครองของกลุ่มก่อการร้าย กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ในพื้นที่อิรัก และซีเรีย ได้แก่ ซามาร์รา โมซูล ติกริต รากกา เป็นต้น กลับมาจากการครอบครองของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ได้ ส่งผลให้กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) เหลือพื้นที่ในการครอบครองแค่ราว 10% จากที่เคยยึดครองทั้งในอิรักและซีเรีย¹¹

จนกระทั่งในที่สุดนายไฮดาร์ อัล อาบาดี นายกรัฐมนตรีอิรัก ได้ออกประกาศแถลงว่า สงครามการปราบกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ในอิรักได้สิ้นสุดลงแล้ว หลังจากเข้าควบคุมพื้นที่เมืองโมซูลซึ่งเป็นฐานที่มั่นใหญ่ในอิรักในเดือนกรกฎาคม 2560 (“อิรักประกาศสิ้นสุดสงครามปราบไอเอสแล้ว” 2560)

ปัญหาที่ตามมาหลังจากการสิ้นสุดของ กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) คือ กลุ่มนักรบก่อการร้ายสมาชิกของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ได้กระจายตัวกลับสู่ประเทศต้นทางของตน ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจคือกลุ่มนักรบก่อการร้ายพวกนี้กลับใจ หรือรอการกลับมารวมกันจัดตั้งรัฐอิสลามอีกครั้งกันแน่ นอกจากการกระจายตัวของกลุ่มนักรบก่อการร้ายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของโลกแล้ว ยังมีปัญหาการอพยพพลัดถิ่นของผู้หนีภัยสงครามจากพื้นที่สงครามเข้า

⁹ รัฐเคาะลีฟะฮ์ หมายถึง เขตการปกครองแบบหนึ่งในอาณาจักรมุสลิมที่มีประมุขเป็นเคาะลีฟะฮ์ที่มาจากปรัชญาว่าเป็นผู้สืบอำนาจมาจากนบีมุฮัมมัดศาสดาของศาสนาอิสลาม

¹⁰ จรัญ มะลูลีม. (2557). รัฐอิสลามในอิรักและซีเรีย, *จุลสารความมั่นคงศึกษา*. ค้นจาก <http://www.geozigzag.com/pdf/149.pdf>

¹¹ พลตรี อภิศักดิ์ สมบัติเจริญนนท์. ปัญหารัฐอิสลาม (Islamic State) ในตะวันออกกลาง: บทเรียนสำหรับภูมิภาคอาเซียน. *รัฐสารศึกษ*, ปีที่ 61(ฉบับที่ 1). 10-27.

สู่ภูมิภาคยุโรปจำนวนมากทั้งเยอรมนี ฝรั่งเศส อังกฤษ สเปน ซึ่งกลุ่มผู้ลี้ภัยดังกล่าวบางส่วนอาจเป็นกลุ่มนักรบก่อการร้ายแทรกซึมเข้าไปด้วย

นอกจากนี้ รูปแบบการก่อการร้ายที่ปรากฏมากขึ้นภายหลังจากการสิ้นสุดของยุค กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ที่เรียกว่า หมาป่าเดี่ยวตาย หรือ ‘Lone wolf’ ดำเนินการด้วยการตัดสินใจคนเดียว เป็นบุคคลที่อยู่นอกเครือข่ายองค์กรก่อการร้าย ไม่เคยมีประวัติอาชญากรรมใด ๆ ซึ่งรูปแบบการก่อการร้ายรูปแบบใหม่นี้เป็นอุปสรรคต่อหน่วยงานความมั่นคงในการตรวจจับความเคลื่อนไหวของการก่อการร้ายยากมากขึ้น

พ.ต.ต.นิยม กาเซ็ง สารวัตรฝ่ายตำรวจสากลและประสานงานภูมิภาค 2 กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ข้อมูลว่าในปัจจุบันมีการพัฒนาระเบิดที่ผลิตขึ้นเองจากการศึกษาในอินเทอร์เน็ต หรือเรียกว่า Homemade Explosive Bomb และใช้วัสดุจากสินค้าทางการเกษตรเป็นส่วนประกอบระเบิดแทนโลหะ เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงการตรวจจับ

เหตุการณ์ก่อการร้ายในปัจจุบันมิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะพื้นที่แถบตะวันออกกลางหรือแอฟริกาเพียงเท่านั้น ปัจจุบันยุโรปต้องเผชิญกับวิกฤติการก่อการร้ายที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเปิดปฏิบัติการก่อการร้ายที่มาจากกลุ่มก่อการร้ายโดยตรง เช่น กรณีการโจมตีสำนักพิมพ์นิตยสารชาร์ลี เฮบโด ที่มาจากกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) โดยตรง และรูปแบบการก่อการร้ายรูปแบบใหม่ ดังเช่น Lone Wolf เช่น การขับรถพุ่งชนคนในเมืองนีส ประเทศฝรั่งเศส (15 กรกฎาคม 2559) การขับรถพุ่งชนคนในตลาดคริสต์มาสที่นครเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี (20 ธันวาคม 2559) จากรูปแบบการก่อเหตุของ Lone Wolf ในการก่อการร้ายอาจจะเป็นเพราะผลจากการติดตาม เฝ้าระวัง ตรวจสอบความเข้มงวดของรัฐบาลยุโรป องค์กรหรือกลุ่มก่อการร้ายที่จัดตั้งขึ้นในพื้นที่รัฐตะวันตกจึงถูกติดตามพอสมควร¹² กรณีดังกล่าว จึงเห็นได้ว่ายากลำบากในการควบคุมและป้องกัน

อนึ่ง ตลอดช่วงระยะเวลากว่า 50 ปี ที่ผ่านมา สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนได้มีพัฒนาการมาเป็นลำดับและไทยก็มีบทบาทสำคัญในการผลักดันความร่วมมือของอาเซียนให้มีความคืบหน้ามาโดยตลอด โดยเมื่อเริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2510 สภาพแวดล้อมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความตึงเครียด อันเป็นผลมาจากสงครามเย็น ซึ่งมีความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ระหว่างประเทศที่สนับสนุนอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตยกับประเทศที่ยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ในขณะที่ความขัดแย้งด้านดินแดนระหว่างประเทศในภูมิภาค เช่น ความขัดแย้งระหว่างมาเลเซียและฟิลิปปินส์ ในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนซาบฮาร์และซาราวัก รวมทั้งการที่สิงคโปร์แยกตัวออกมาจากมาเลเซียทำให้หลายประเทศเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมมือกันระหว่างประเทศในภูมิภาค¹³ นอกจากนี้

¹²สุรชาติ บำรุงสุข. (2560). *The Evolution of Terrorism วิวัฒนาการก่อการร้ายหลัง 9/11*. ค้นจาก https://waymagazine.org/interview_surachart/

¹³ สำนักเลขาธิการอาเซียน. (2563). *อาเซียนกับประเทศไทย*. ค้นจาก <https://www.asean2019.go.th/th/abouts/%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%8B%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2/>

รายงานของสหประชาชาติว่าด้วยปัญหาอาชญากรรม โดยหน่วยงาน UNODC ระบุว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการเติบโตของเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกเหนือจากการแสวงผลประโยชน์จากการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่หย่อนยานและมาตรการควบคุมการผ่านเข้าออกพรมแดนประสิทธิภาพต่ำ ผลที่เกิดขึ้นจากความหย่อนยานข้างต้น ส่งผลให้เครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติสร้างรายได้แต่ละปีมากหลายหมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากธุรกิจค้ายาเสพติด ธุรกิจสินค้าปลอมแปลง ธุรกิจค้ายาและเวชภัณฑ์ ธุรกิจค้ามนุษย์ ธุรกิจค้าสัตว์ป่าและค้าไม้เถื่อน ทั้งนี้ รายงานของสหประชาชาติระบุชัดเจนว่า ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เต็มไปด้วยระบบการรับสินบนและการจ่ายค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ในระบบราชการ¹⁴ สภาพปัญหาดังกล่าว จึงเอื้อประโยชน์ต่อสถานการณ์อาชญากรรมในภาพรวมของภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ก่อการร้าย เนื่องจากมีกลุ่มคนของภูมิภาคนี้บางส่วนจากประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ เข้าร่วมเป็นนักรบก่อการร้ายของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ด้วย โดยภายหลังจากการเสื่อมอิทธิพลของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) กลุ่มคนเหล่านี้ก็ได้เดินทางกลับมาสู่ประเทศต้นทางของตน อีกทั้งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังปรากฏสถานการณ์ความขัดแย้งที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของหลายประเทศในภูมิภาคนี้ เช่น ความขัดแย้งในพม่ากับกลุ่มโรฮิงญาในรัฐยะไข่ กลุ่มญะมาอะฮ์ อิสลามียะฮ์ ในอินโดนีเซีย กลุ่มแนวร่วมปลดปล่อยอิสลามโมโรในฟิลิปปินส์ กลุ่ม BRN ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เป็นต้น จึงเป็นภูมิภาคที่น่าจับตามองว่ากลุ่มก่อการร้ายอาจใช้ประโยชน์จากความขัดแย้งดังกล่าวและนำแนวคิดสุดโต่งเข้ามาเผยแพร่ หรือแสวงหาประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งได้นั่นเอง

1.1 การสนับสนุนเงินทุนในการก่อการร้าย

แหล่งเงินทุนในการก่อการร้ายต่างชาติมาจาก 5 แหล่ง¹⁵ หลัก ๆ ดังนี้

1. ธุรกิจถูกกฎหมาย (Legitimate investment)

การเงินของกลุ่มก่อการร้ายบางกลุ่มมีเส้นทางมาจากธุรกิจถูกกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นการประกอบธุรกิจถูกกฎหมายบังหน้า และแอบซ่อนธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น การลักลอบนำเข้าสินค้าโดยเรือ หรือการลักลอบขนส่งสินค้าผ่านรถบรรทุก เป็นต้น ซึ่งประเภทของแหล่งเงินทุนขึ้นอยู่กับโอกาส ขนาด และทักษะของกลุ่มก่อการร้าย โอกาสอาจจะมาจากภูมิศาสตร์ที่ตั้ง ฐานตลาด ทักษะของสมาชิก ระดับของเครือข่ายทางสังคม เช่น กลุ่มก่อการร้ายชาติเคิร์ดในตุรกี (PKKs) เกี่ยวข้องกับกระบวนการขนส่งเฮโรอีนเนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการลักลอบของผ่านทางทุ่งฝิ่นในเอเชียใต้ถึงยุโรป ประกอบกับจำนวนสมาชิกที่มากและได้รับความเห็นอกเห็นใจจากประชาชนผู้อยู่อาศัยตลอดเส้นทางถึงยุโรป

องค์กรก่อการร้ายที่มีการจัดการดีอาจจะเปลี่ยนแนวทางการประกอบธุรกิจของตนเองที่ผิดกฎหมายเป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เพราะว่าการธุรกิจมีความเสี่ยงน้อยกว่า ไม่น่าสงสัย และไม่ถูกติดตาม/เพ่งเล็ง และอาจมี

¹⁴ ไทยรัฐ ออนไลน์. (2562). *อาเซียนแหล่งอาชญากรรมข้ามชาติ*. ค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/1618083>

¹⁵ Windle, J. (2018). *Fundraising, Organised Crime and Terrorist Financing*. In Silke, A. (Ed.). *The Routledge Handbook of Terrorism and Counter-terrorism*. Abingdon: Routledge.

วัตถุประสงค์เพิ่มเติมจากการประกอบธุรกิจถูกกฎหมายบังหน้าด้วยการซ่อนและเคลื่อนย้ายเงินจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ เช่น เงินที่ได้จากการบริจาค และกิจกรรมอาชญากรรม¹⁶ นอกจากนี้ยังให้ความช่วยเหลือแก่ฝ่ายปฏิบัติการได้ด้วย เช่น บริษัทด้านเคมีเกษตรสามารถขนย้ายสารเคมีตั้งต้นระเบิดได้ บริษัทนำเข้าสามารถอำนวยความสะดวกในการลักลอบขนอาวุธได้ หรือสำนักข่าวสามารถกระจายโฆษณาชวนเชื่อหรือการดึงดูดใจให้บริจาคเงินแก่กลุ่มก่อการร้ายได้

นอกจากนี้การสนับสนุนเงินทุนด้วยตนเอง (Self-funding) ของสมาชิกองค์กรก่อการร้าย ซึ่งเป็นการนำทรัพย์สินหรือรายได้ส่วนตัวของสมาชิกที่ได้มาจากการประกอบอาชีพหรือการประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมายมาสนับสนุนการก่อการร้ายก็เป็นรูปแบบในการสนับสนุนเงินทุนที่แพร่หลายมากที่สุดในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสนับสนุนการก่อเหตุของผู้ก่อการร้ายประเภท Lone Wolf ที่ซึ่งใช้เงินทุนในการก่อเหตุแต่ละครั้งไม่มากนัก

2. การสนับสนุนของรัฐบาล (State sponsorship) บางประเทศ

ในบางกรณีการสนับสนุนของรัฐบาลก็เป็นแหล่งเงินทุนที่ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายเช่นกัน ซึ่งอาจสนับสนุนโดยการจัดหาการฝึกฝนให้กับกลุ่มก่อการร้าย การสนับสนุนในกระบวนการขนส่ง สนับสนุนอุปกรณ์และอาวุธที่ใช้ในการปฏิบัติการก่อการร้าย หรือแม้กระทั่งสนับสนุนเงินทุน แม้ว่าการสนับสนุนจากรัฐบาลต่อกลุ่มก่อการร้ายได้ยุติหรือลดลงหลังจากยุคสิ้นสุดสงครามเย็น และมีการกล่าวอ้างถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลอิหร่านและกลุ่มฮิซบอลลอฮ์ และยังมีมีการกล่าวอ้างถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลปากีสถานและกลุ่มกองกำลังติดอาวุธนิกายซุนนีในปากีสถาน และการสนับสนุนของรัฐบาลซีเรียในการขนส่งและการสนับสนุนเงินทุนแก่กลุ่มก่อการร้ายชาติเคิร์ดในตุรกี PKKs

3. การรับบริจาค/การกรรโชกทรัพย์ (Donations/Extortion)

การรับบริจาคจากบุคคลและกลุ่มบุคคลเป็นส่วนประกอบของเงินทุนในทุก ๆ ความขัดแย้ง เงินบริจาคมีที่มาทั้งเงินถูกกฎหมายและเงินจากการกระทำผิดกฎหมาย ทั้งยังนำมาซึ่งความรำร่วยให้แก่องค์กรก่อการร้าย อาทิ การเรียกเก็บภาษีร้อยละ 20 ของกลุ่มฮิซบอลลอฮ์ (Hezbollah) จากธุรกิจของชาวเลบานอนบริเวณชายแดนอเมริกาใต้ซึ่งคำนวณรายได้ประมาณ 10 ล้านดอลลาร์ สรอ. นอกจากการบริจาคในรูปแบบดั้งเดิมแล้ว เมื่อเกิดกระแสอินเทอร์เน็ต โครนข่ายคอมพิวเตอร์เป็นที่แพร่หลายในปัจจุบันจึงเป็นช่องทางที่ช่วยดึงดูดฐานของกลุ่มผู้บริจาคให้มากขึ้น

ส่วนการกรรโชกทรัพย์ก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่พบว่ากลุ่มก่อการร้ายได้ใช้เช่นกัน อาทิ การข่มขู่ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจกลางคืน (ผับ บาร์) บังคับให้จ้างสมาชิกของกลุ่มเป็นหน่วยคุ้มครอง หรือการเรียกเก็บเงินค่าคุ้มครองจากธุรกิจต่าง ๆ นอกจากนี้ก็ปรากฏตัวอย่างว่า กลุ่มฮิซบอลลอฮ์ (Hezbollah) มีการข่มขู่โดยใช้วิธีการปล่อยข่าวลือว่าธุรกิจที่ไม่ให้ความร่วมมือคือสายลับของอิสราเอล หรือการข่มขู่ของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS)

¹⁶ Comras, V. (2007). *Al Qaeda finances and funding to affiliated groups*. In Giraldo J.K. and Trinkunas, H.A. (Ed.) *Terrorism Financing and State Responses : A Comparative Perspective*, Stanford: Stanford University Press.

ให้ชาวคริสต์ในอิรักและซีเรียเปลี่ยนศาสนาเป็นอิสลาม หรือรับบทลงโทษด้วยความตายหากไม่ยอมจ่ายเงิน ภาษีให้แก่กลุ่ม เป็นต้น (UN Security Council, 2014a)

4. องค์กรการกุศล (Charities) และองค์กรไม่แสวงหากำไร (Nonprofit Organization)

องค์กรเหล่านี้บางแห่งมีการก่อตั้งและบริหารงานโดยกลุ่มก่อการร้าย หรือบางแห่งอาจตกเป็นเหยื่อของกลุ่มก่อการร้ายในการเข้าแทรกแซงหลอกลวงเงินที่ได้จากการช่วยเหลือของสมาชิกไปใช้สนับสนุนการก่อการร้าย¹⁷ บางแห่งปกปิดที่มาของการรับบริจาคเพื่อปกป้องธุรกิจหรือบุคคล และเคลื่อนย้ายเงินเหล่านี้ไปสนับสนุนการก่อการร้าย เช่น Safa Group มีเครือข่ายกว่า 100 แห่ง เป็นต้น องค์กรเหล่านี้ซึ่งหลาย ๆ แห่งไม่มีอยู่จริง ได้โอนเงินบริจาคเหล่านั้นเข้ากลุ่มก่อการร้าย อาทิ อัลไคด้า ฮามาส และกลุ่มก่อการร้ายอื่น ๆ แม้แต่องค์กรการกุศลที่เป็นที่รู้จักบางแห่งยังมีการแจกจ่ายเงิน หรือจัดหาสินค้าทางสังคมให้กับกลุ่มก่อการร้ายได้ เช่น องค์กรการกุศลในปากีสถานมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มอัลไคด้ามีการดำเนินการเกี่ยวกับคลินิกยา โรงเรียน และศูนย์รับเลี้ยงเด็กกำพร้า

5. ทรัพย์สินที่ได้มาจากการก่ออาชญากรรม (Proceed of crime)

องค์กรก่อการร้ายจำนวนมากมีแหล่งรายได้ที่สำคัญมาจากการก่ออาชญากรรมต่างๆ เช่น การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธ การลักลอบลำเลียงสินค้าผิดกฎหมาย การปล้นชิง การแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่ รวมถึงการอนุญาตให้เครือข่ายอาชญากรดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ยึดครองของตนโดยอาศัยผลประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกัน

อนึ่ง รายชื่อองค์กรก่อการร้ายที่ร้ายแรงและอันตรายที่สุดโลก 10 อันดับ ซึ่งจัดทำขึ้นจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการต่อต้านการก่อการร้าย รวมทั้งรายงานและการวิเคราะห์จากองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร สถาบันการศึกษา และรัฐบาล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้รับการเก็บสถิติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ทำให้สามารถประมาณการรายได้และที่มาของเงินของกลุ่มก่อการร้ายได้ รวมทั้งสามารถวิเคราะห์แนวโน้มลักษณะของกิจกรรมของกลุ่มก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ได้แก่

1) กลุ่ม Hezbollah รายได้ 1.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

งบประมาณของ Hezbollah มีส่วนเกี่ยวข้องกับอิหร่าน ถ้าในอดีต Hezbollah เคยได้รับเงินจากอิหร่านประมาณ 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ปัจจุบันอิหร่านได้ให้การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายนี้มากกว่า 800 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี แต่จำนวนเงินที่ Hezbollah ได้รับจากรัฐบาลอิหร่านก็ไม่ได้แน่นอนเสมอไป ดังนั้น Hezbollah จึงดำเนินการหารายได้ด้วยตนเอง โดยการเปิดบริษัทหน้าค้าที่ดิน การค้าขายรถยนต์มือสองในประเทศต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการโดยตัวแทนบริษัทท้องถิ่นของประเทศนั้น ๆ กระจายไปทั่วโลก ทั้งนี้รวมถึงรายได้จากองค์กรการกุศลด้วย แต่ธุรกิจอย่างหนึ่งที่เป็นที่รู้จักและโด่งดังมากของ Hezbollah คือ

¹⁷ FATF. (2014). *Risk of terrorist abuse in non-Profit organisations*. Retrieved from <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Risk-of-terrorist-abuse-in-non-profit-organization.pdf>

การค้ายาเสพติด ที่ครอบคลุมตั้งแต่อเมริกาใต้จนถึงแอฟริกา ยุโรป เอเชียตะวันออก ออสเตรเลีย และ ตะวันออกกลาง รวมทั้งกิจกรรมผิดกฎหมายต่าง ๆ ก็มีสมาชิกของกลุ่มเป็นส่วนร่วมด้วย เช่น การฟอกเงิน การปลอมแปลงเอกสาร การค้าอาวุธ เป็นต้น ซึ่งรายได้ที่มาจากการค้ายาเสพติดและการดำเนินการที่ผิดกฎหมายนี้ มีมากกว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่อปี

2) กลุ่ม The Taliban รายได้ 800 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

กลุ่ม Taliban มีกลไกทางการเงินคล้ายกับกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) จนกระทั่งไม่นานมานี้ กลุ่ม Taliban ได้เปลี่ยนเป้าหมายในการหาเงินให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการยึดครองอาณาเขตและมีจำนวนประชากรภายใต้การควบคุมเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นกลุ่ม Taliban จึงมีความต้องการทรัพยากรและรายได้อย่างมาก ซึ่งแหล่งรายได้หลักของกลุ่ม Taliban มาจากการผลิตและค้ายาเสพติด โดยเฉพาะฝิ่น และเฮโรอีน ทำให้ประเทศอัฟกานิสถาน กลายเป็นแหล่งผลิตเฮโรอีนร้อยละ 90 ของการผลิตเฮโรอีนทั่วโลก (มากกว่า 400 ตัน) และเป็นแหล่งปลูกฝิ่นที่ใหญ่ที่สุดในโลกด้วย ตามรายงานของ World Drug Report ของ UNODC ในปี 2560 ระบุว่าเครือข่ายยาเสพติดของอัฟกานิสถานที่เป็นผู้ผลิตและส่งออกนี้ ให้ผลตอบแทนหลายร้อยล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12 ของ GDP ของอัฟกานิสถานด้วย (รายงานของ UNSC ระบุว่าประชากรชาวอัฟกานิสถานประมาณ 3 ล้านคน เป็นลูกจ้างของโรงงานผลิตยาเสพติดเหล่านี้) นอกจากนี้ กลุ่ม Taliban ได้แสวงหาเงินทุนจากการทำเหมืองแร่ ทรัพยากรธรรมชาติที่ยึดครองมา การเรียกค่าไถ่ตัวประกัน และการขอรับเงินบริจาค ด้วย

กลุ่ม Taliban ได้รับเงินสนับสนุนจากการทำเหมืองแร่ทองแดงและเหล็ก และได้รับเงินบริจาคจากองค์กรการกุศลที่มีชาวอาหรับและชาวซาอุดีอาระเบีย ผู้ร่ำรวยและใจบุญบริจาคให้ (จากการศึกษาของ New York Times พบว่าราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียเป็นผู้บริจาคเงินจำนวนมากให้กับกลุ่ม Taliban นี้) ซึ่งสวนทางกับการแสดงออกของรัฐบาลซาอุดีอาระเบียที่ดำเนินการตามนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายแบบนานาชาติ แต่ในทางปฏิบัติรัฐบาลกลับเพิกเฉยต่อบัญชีที่มีเงินเพิ่มขึ้นจากการที่มีคนรวยโอนเงินในบัญชีส่วนตัวให้

3) กลุ่ม Hamas รายได้ 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

เมื่อเดือนมิถุนายน 2560 เป็นปีที่ 10 ของกลุ่ม Hamas ที่เข้าควบคุมเหนือชาวกาซา รายงานพิเศษที่เผยแพร่โดยองค์การสหประชาชาติระบุว่าภายหลังที่กลุ่ม Hamas ได้เข้าไปปกครองในฉนวนกาซา ก็ทำให้เกิดวิกฤตด้านมนุษยธรรมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น และทำให้เกิดความโกลาหลทางเศรษฐกิจ มีแรงงานกว่า 100,000 คน เดินทางเข้าอิสราเอลทุกวัน และประชาชนอีกหลายแสนคนในฉนวนกาซาก็หยุดงานเกือบทั้งหมด จากข้อมูลของ World Bank ระบุว่าอัตราการว่างงานในฉนวนกาซาสูงที่สุดในโลก รายได้เฉลี่ยต่อปีในฉนวนกาซาอยู่ที่ 1,800 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน ซึ่งเป็นอัตราที่น้อยที่สุดในโลก นอกจากนี้สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น โรงไฟฟ้า โรงงาน รวมถึงวัดฤดูบิตต่าง ๆ ได้ถูกทำลายขณะมีการสู้รบ ปัจจุบันเหลือเพียงโรงงานเฟอร์นิเจอร์ การเพาะปลูกมะเขือเทศ และการประมงเท่านั้น

ถึงแม้ว่าสถานการณ์ในฉนวนกาซาจะเลวร้ายอย่างมาก แต่กลุ่ม Hamas ยังสามารถหาแหล่งเงินทุนจำนวนมากได้จากประชากรที่ยากจนเหล่านั้น อีกทั้งการเก็บภาษีที่สลับซับซ้อนจากบริษัทแลกเปลี่ยนเงินตรา ทำให้มีเงินหลายสิบล้านดอลลาร์สหรัฐในแต่ละเดือน นอกจากนี้กลุ่ม Hamas ยังมีบริษัทอีกเป็นร้อยที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ หน่วยรักษาความปลอดภัยธนาคาร โรงแรม และการท่องเที่ยว นอกเหนือจากเงิน

บริจาคจากเจ้าของธุรกิจทั่วโลกแล้ว ผู้สนับสนุนเงินรายใหญ่ให้กับกลุ่ม Hamas คืออิหร่านและกาตาร์ ซึ่งทุ่มเงินจำนวนหลายร้อยล้านดอลลาร์ต่อปี เงินเหล่านี้ไม่ใช่เงินเพื่อเอาไปฟื้นฟูหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในฉนวนกาซา แต่เป็นเงินเพื่อนำไปสนับสนุนกลุ่ม Hamas และกิจกรรมของกองกำลังทหาร

4) กลุ่ม Al-Qaeda รายได้ 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

ปัจจุบันถือได้ว่าเป็นกลุ่ม Al-Qaeda เป็นองค์กรที่อันตรายมากที่สุดในปัจจุบันและยังคงปฏิบัติการอยู่ จากรายงานของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯว่า กลุ่ม Al-Qaeda นี้ยังรวมถึง กลุ่ม Al-Qaeda in the Islamic Maghreb (ลิเบีย, แอลจีเรีย, ไควอริโคสต์, มาลี, ไนจีเรีย, ตูนิเซีย และบูร์กินาฟาโซ), กลุ่ม Al-Qaeda in the Arabian Peninsula (เยเมน และซาอุดีอาระเบีย), กลุ่ม Al-Qaeda in the Indian Peninsula (อินเดีย, ปากีสถาน และบังคลาเทศ), กลุ่ม al-Shabaab (โซมาเลีย) และกลุ่ม Tahrir al-Sham (ซีเรีย)

4.1) กลุ่ม Al-Qaeda in the Islamic Maghreb ในลิเบีย, แอลจีเรีย, ไควอริโคสต์, มาลี, ไนจีเรีย, ตูนิเซีย และบูร์กินาฟาโซ ส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่ในแอฟริกากลางและแอฟริกาตะวันตก และบริเวณชายแดนในภูมิภาคที่ไม่มีความแน่นอนและสามารถเดินทางถึงกันได้ กลุ่มนี้มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจผิดกฎหมายทั้งยาเสพติด อาวุธ รถยนต์และค่านมนุษย์ และเมื่อไม่นานมานี้ยังมีความเกี่ยวข้องกับการค้าบุหรี่ยาสูบที่ผิดกฎหมายด้วย มีรายงานว่าการค้ายาสูบที่ผิดกฎหมายในแอฟริกาเหนือมีมากกว่าพันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี และในตลาดมืดมีการขายบุหรี่ยาสูบที่ผิดกฎหมายประมาณ 60 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ซึ่งเส้นทางการเงินส่วนใหญ่ส่งตรงไปที่กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติและกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาค นอกจากนี้การลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่ก็ยังเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของกลุ่มก่อการร้ายนี้ด้วย

4.2) กลุ่ม Al-Qaeda in the Arabian Peninsula ในเยเมน และซาอุดีอาระเบีย กลุ่มนี้ใช้ความไม่มั่นคงของพื้นที่ และใช้คนในท้องถิ่นสนับสนุนตัวเอง โดยเฉพาะในพื้นที่เยเมน เพื่อการครอบครองดินแดนร่วมกันในภูมิภาค ทำให้มีกระแสเงินจำนวนมาก ยกตัวอย่างเช่น เมื่อ 2 ปีก่อนกลุ่มนี้ประสบความสำเร็จในการเข้ายึดครองเมือง Mukalla ซึ่งเป็นเมืองท่าที่สำคัญในเยเมน จนถึงเดือนเมษายน 2559 จากการเข้ายึดครองเมืองนี้ทำให้กลุ่มมีรายได้วันละ 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อวัน จากการเก็บค่าคุ้มครองและภาษี และอีก 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐที่มาจากการบินพาณิชย์ที่ท้องถิ่น UNSC รายงานเพิ่มเติมว่ากลุ่มนี้ยังคงสร้างกระแสรายได้อย่างต่อเนื่องจากการลักพาตัว เรียกค่าไถ่ และเงินบริจาคจากผู้มีฐานะใน Gulf States ¹⁸

4.3) กลุ่ม Tahrir al-Sham ในซีเรีย เกิดมาจากกลุ่ม Jabhat al-Nusra เป็นหนึ่งในกลุ่ม Al-Qaeda ในประเทศซีเรีย รายได้หลักของกลุ่มนี้มาจากการเรียกค่าไถ่และเงินบริจาคจากผู้มีฐานะเชื้อสายซุนนี (Sunni) ใน Gulf States

¹⁸ The Gulf State หมายถึงประเทศที่ตั้งอยู่บนคาบสมุทรอารเบีย ซึ่งได้แก่ประเทศซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรต การ์ตา คูเวต บาห์เรนและโอมาน ประเทศเหล่านี้เป็นประเทศที่ร่ำรวยที่สุดในโลกจากการขายน้ำมัน ประเทศโอมาน อยู่ในตะวันออกกลางและGulf State เป็นส่วนหนึ่งของทั้งโลกอาหรับ และโลกมุสลิม เขาใช้ชื่อในภาษาอังกฤษว่า "SULTANATE OF OMAN"

4.4) กลุ่ม Al-Shabaab ในโซมาเลีย เป็นองค์กรน้องใหม่ของกลุ่ม Al-Qaeda แต่มีประสบการณ์การก่อเหตุอย่างมาก ส่วนเรื่องการเงินก็เหมือนกลุ่ม Al-Qaeda อื่น ๆ ที่ได้รับเงินสนับสนุนจากภาษีประชาชนในพื้นที่ที่ตนครอบครองอยู่ รวมถึงรายได้ที่มาจากการทำงานเหมืองแร่ การค้าผ่านหินที่ผิดกฎหมาย การลักพาตัว และการเรียกค่าไถ่ รวม ๆ แล้วไม่ต่ำกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

5) กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) รายได้ 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

จากการล่มสลายของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ในเมือง Rawa หรือ Rawah ¹⁹ ทำให้กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) เสียฐานที่มั่นสุดท้ายในอิรักและถูกกำจัดเกือบทั้งหมด กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ขึ้นถึงจุดสูงสุดในปี 2557 เพราะได้ขยายอาณาเขตออกไปถึง 100,000 ตารางกิโลเมตร ซึ่งใหญ่กว่าประเทศเกาหลีใต้ และปกครองแบบกดขี่ประชากรมากกว่า 10 ล้านคน และเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2560 รัฐบาลอิรักได้ยึดเมืองคืนมาได้

ช่วงที่กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) เข้ายึดครองพื้นที่ ได้ควบคุมกิจการสำคัญ เช่น น้ำมัน ก๊าซ เหมืองแร่ พื้นที่การเกษตร โรงงานไฟฟ้า เขื่อน และค้ำอาวูธ เพื่อหารายได้จากการเก็บภาษี และเรียกค่าคุ้มครอง ทำให้กลุ่มมีรายได้ขณะนั้นประมาณ 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ซึ่งเป็นรายได้ที่มากที่สุดที่สุดในประวัติศาสตร์ของการก่อการร้าย โดยรายได้หลักได้แก่ น้ำมัน ซึ่งต่อมากลายเป็นจุดอ่อนของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) เนื่องจากกองกำลังพันธมิตรได้โจมตีบ่อน้ำมันสำรองทางอากาศ ทำให้กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ได้รับผลกระทบจากกำไรที่ลดลง (จากบาร์เรลละ 110 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2557 ลดลงเหลือ 30 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2559) นอกจากนี้แหล่งเงินทุนข้างต้นแล้ว กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ยังได้รับเงินมาจากการเรียกค่าไถ่ ปล้นธนาคาร และขายวัตถุโบราณให้แก่ผู้มีฐานะด้วย

ในอนาคตอันใกล้ สถานะการเงินของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) จะกลับมาดีขึ้นอีกครั้ง จากการเรียกค่าไถ่ การบริจาคจากองค์กรการกุศล และเงินสนับสนุนจากภายนอกเพื่อสนับสนุนการรบแบบกองโจรในซีเรียและอิรัก

6) กลุ่ม PKK – Kurdistan Workers' Party รายได้ 180 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

จากรายงานการก่อการร้ายประจำปีของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่ากลุ่ม PKK มีแหล่งเงินทุนมากมายและหลากหลาย โดยใช้การกระจายตัวของผู้พลัดถิ่นชาวเคิร์ดในทวีปยุโรป ซึ่งแหล่งที่มาของรายได้ ได้แก่ การค้ายาเสพติด โดย UNODC คาดว่าทำเงินได้ประมาณ ๗๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ซึ่งรายงานนี้สอดคล้องกับหน่วยข่าวกรองของสหราชอาณาจักรที่รายงานว่า กลุ่ม PKK ลักลอบค้ายาเสพติดในสหภาพยุโรป คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 40 ของการค้ายาเสพติดทั้งหมดในยุโรป นอกจากนี้หน่วยข่าวกรองของ NATO ยังรายงานด้วยว่า การอพยพของชาวเอเชียและแอฟริกัน การค้ามนุษย์ การค้ายาสูบและบุหรี่ที่ผิดกฎหมายก็ทำเงินให้กับกลุ่ม PKK ประมาณ 50 – 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี นอกจากนี้กิจกรรมที่ผิดกฎหมายแล้ว กลุ่ม PKK ยังดำเนินงานเครือข่ายที่ถูกกฎหมายเพื่อระดมทุนและรับเงินช่วยเหลือจากผู้สนับสนุนจำนวนมาก เช่น กองกำลังของกลุ่ม PKK ในยุโรป มีการจัดตั้งองค์กรการกุศลจำนวนมาก

¹⁹ เป็นเมืองหนึ่งในประเทศอิรัก ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ Euphrates เมื่อปี ๒๕๕๗ กลุ่ม the Islamic state in Iraq and the Levant หรือ ISIL หรือที่รู้จักกันในนาม ISIS ได้เข้าควบคุมเมือง รัฐบาลอิรักต่อสู้เพื่อยึดเมืองกลับคืนมาได้เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐

เพื่อเพิ่มการโฆษณาชวนเชื่อและรวบรวมเงินบริจาค และเก็บภาษีจากชุมชนชาวเคิร์ด โดยเฉพาะในประเทศเยอรมนี จากรายงานพิเศษของหน่วยสืบราชการลับเยอรมนี คาดการณ์ว่าเงินทุนที่ไหลเข้ามาในกลุ่ม PKK มาจากการบริจาคถึง 30 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ซึ่งร้อยละ 50 ของเงินก้อนนี้ เก็บมาจากชุมชนชาวเคิร์ด

7) กลุ่ม Kata'ib Hezbollah รายได้ 150 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกลุ่ม **Hezbollah** นี้ ทางกลุ่มได้รับเงินสนับสนุนอย่างหนักจากผู้สนับสนุนชาวอิหร่านเพื่อให้มีเงินและทรัพยากรที่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ดูได้จากเส้นทางการเงินของธนาคาร HSBC ธนาคาร Credit Suisse ธนาคาร Barclays ธนาคาร Standard Chartered และธนาคาร The Royal Bank of Scotland ที่มีการโอนเงินจากอิหร่าน ไปยังกลุ่มก่อการร้ายในอิรัก เพื่อใช้เป็นเงินทุนในการช่มยิงและลอบวางระเบิดริมถนน เป็นเหตุให้ทหารอเมริกาเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บหลายคน รวมทั้งหมดเป็นเงินจำนวนมากกว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี นอกจากนี้แหล่งที่มาของรายได้มาจากการลักพาตัวและการเรียกค่าไถ่ เช่น การลักพาตัวสมาชิกชาวस्कกาตาร์ 26 คน ซึ่งเงินที่ได้จำนวนมหาศาลนั้น ได้ถูกโอนเข้าไปในบัญชีของกลุ่มก่อการร้าย the Shiite ก่อให้เกิดการทำธุรกรรมที่น่าสงสัยที่สมาชิกชาวस्कกาตาร์โอนเงินจำนวนพันล้านดอลลาร์สหรัฐไปยังอิหร่านและกลุ่มก่อการร้ายอื่น ๆ รวมถึงการถือเงินสดจำนวนหลายร้อยดอลลาร์เพื่อนำไปไถ่ตัวประกัน

8) กลุ่ม Palestinian Islamic Jihad รายได้ 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

องค์กรนี้ ก่อตั้งเมื่อปี 2522 ซึ่งเป็นสาขาของกลุ่ม the Egyptian Islamic Brotherhood movement แต่เมื่อปี 2559 กลุ่ม the Islamic Jihad ได้เผชิญปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เนื่องจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองของผู้สนับสนุนชาวอิหร่าน ทำให้ถูกตัดเงินสนับสนุน ในที่สุดผู้นำของกลุ่มต้องยอมจำนนและประกาศความภักดีต่ออิหร่าน ทั้งนี้มีการประเมินว่าอิหร่านเคยให้เงินสนับสนุนประมาณ ๗๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี และเป็นผู้รับผิดชอบจัดหางบประมาณร้อยละ 75 ให้กับกลุ่มก่อการร้ายในปาเลสไตน์ด้วย

9) กลุ่ม Lashkar-e-Taiba รายได้ 75 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

กระทรวงการต่างประเทศของอเมริการะบุว่ากลุ่ม Lashkar-e-Taiba เป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากนักธุรกิจชาวปากีสถานที่ไปอาศัยอยู่ในสหราชอาณาจักร และ the Gulf States และยังมีอีกหลายล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่ใช้วิธีบริจาคผ่านองค์กรการกุศลช่วยเหลือทหารจากการสู้รบ เพื่อขอความเห็นใจจากประชาชนในท้องถิ่น กลุ่ม Lashkar-e-Taiba มีค่ายสำหรับฝึกนักรบ พร้อมทั้งเป็นโรงเรียน เป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก หน่วยสังคมสงเคราะห์ และคลินิกทั่วปากีสถานและอัฟกานิสถาน ซึ่งเงินบริจาคส่วนใหญ่ที่ได้รับ ไม่มีใครรู้เลยว่าใช้ไปเพื่อการกุศลหรือเพื่อสนับสนุนก่อการร้าย แต่มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางในปากีสถาน นอกจากนี้มีการประมาณการกันว่ากลุ่มก่อการร้ายในปากีสถานยังได้รับเงินสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐด้วย

10) กลุ่ม The Real IRA รายได้ 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

เป็นกลุ่มหัวรุนแรงชาวไอริชที่ดำเนินการอยู่ในสหราชอาณาจักร โดยมีความพยายามที่จะระดมทุนและหารายได้ประมาณ 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ผ่านการลักลอบค้ายาเสพติด บุหรี่และยาสูบที่ผิดกฎหมาย จากสถิติของศุลกากรพบว่าในปี 2559 ผู้จำหน่ายแบบผิดกฎหมายนี้ ร้อยละ 40 เป็นสมาชิกของกลุ่ม IRA ซึ่งจำหน่ายบุหรี่และยาสูบอย่างผิดกฎหมายจำนวน 1.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ถือได้ว่าเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุด

ในยุโรป ที่จะนำผลกำไรส่งเข้าบัญชีของกลุ่มโดยตรง นอกจากการค้ำบุหรีและยาสูบอย่างผิดกฎหมายแล้ว กลุ่ม IRA ยังค้าเครื่องตีแมลงกอสอลล์เลื่อน น้ำมันเลื่อน เก็บค่าคุ้มครองในพื้นที่ที่มีการบังคับใช้กฎหมายต่ำ และจากผู้สนับสนุนชาวไอริชที่มีฐานะในสหรัฐอเมริกา

อาจารย์อาทิตย์ ทองอินทร์²⁰ คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ดังนี้

1. การจัดการทางการเงินของกลุ่มก่อการร้าย

เป็นการพิจารณาวิธีการนำเงินทุนของผู้ก่อการร้ายทั้งที่เป็นองค์กรขบวนการ หน่วย/เครือข่ายย่อยขนาดเล็ก และปัจเจกบุคคล ไปใช้ในกิจกรรมก่อการร้ายแต่ละด้าน ตลอดจนมุ่งพิจารณาการบริหารจัดการทรัพยากรในครอบครองเพื่อดำเนินกิจกรรมก่อการร้าย

1.1 การนำเงินทุนไปใช้

กลุ่มก่อการร้ายทุกองค์กรเครือข่ายต้องอาศัยเงินทุนในการปฏิบัติการ ในส่วนขององค์กรขนาดใหญ่ นั้น จำต้องแบกรับต้นทุนค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงในการรักษาโครงสร้างองค์กร สนับสนุนสมาชิกและการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ เงินทุนจึงเป็นปัจจัยชี้ขาดสำคัญต่อระดับที่มากหรือน้อยของศักยภาพในการปฏิบัติการขององค์กร แม้ว่าแต่ละองค์กรมีวิธีการนำเงินทุนของตนไปใช้ในกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็สามารถสรุปในภาพรวมได้ว่ามี 5 ด้านหลัก ประกอบด้วย (1) การเตรียมการและลงมือก่อเหตุร้าย (2) งานโฆษณาชวนเชื่อและระดมสมาชิกใหม่ (3) การฝึกซ้อม (4) การจ่ายค่าตอบแทนและค่าเสียหายให้กับสมาชิก (5) การจัดการบริหารสาธารณะให้กับสังคมเป้าหมาย

ส่วนผู้ก่อการร้ายในลักษณะรายเดี่ยว และหน่วยขนาดเล็กพึ่งพาความจำเป็นทางการเงินต่ำกว่า ด้วยไม่จำเป็นต้องดำเนินกิจกรรมหลายด้านดังที่องค์กรขนาดใหญ่ทำ โดยหลักแล้วพวกเขาอาศัยเงินทุนไปในกิจกรรมขนาดเล็ก อาทิ การจัดหาอาหาร ที่หลบซ่อน อุปกรณ์สื่อสาร การขนส่งเดินทาง โดยการใช้จ่ายส่วนที่น่าจะมากที่สุดสำหรับผู้ก่อการร้ายลักษณะนี้ จะเป็นเรื่องของการเตรียมการก่อเหตุร้าย เช่น การจัดหาอาวุธปืน ระเบิด การเดินทางออกนอกประเทศเพื่อไปฝึกซ้อมปฏิบัติการก่อเหตุ อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมแล้ว การก่อการร้ายลักษณะนี้มักจะมีลักษณะเป็นการโจมตีที่ใช้ต้นทุนต่ำ (low cost attack)

1.2 การบริหารจัดการเงินทุนและทรัพยากรในครอบครอง

การบริหารจัดการการเงินเป็นด้านของงานที่สำคัญยิ่งสำหรับองค์กรก่อการร้ายที่มีขนาดใหญ่ และต้องการยกระดับ - หล่อเลี้ยงปฏิบัติการของตนในระยะยาว งานด้านนี้ครอบคลุมการวางแผน การเก็บสะสมรายได้เงินทุน การหาที่เก็บซ่อนเงิน การจัดหาเงินทุนและค่าตอบแทนให้กับผู้นำ สมาชิก และผู้ลงมือปฏิบัติการของกลุ่ม การทำบัญชีทรัพยากร สินทรัพย์ รายรับ-รายจ่าย และหนี้สิน ตลอดจนการตรวจสอบติดตามการใช้จ่าย ทั้งนี้ องค์กรก่อการร้ายขนาดใหญ่มักจะมีผู้จัดการทางการเงิน (financial manager) รับผิดชอบงานด้านนี้เป็นการเฉพาะ

²⁰ สำนักงาน ปง.. (2561). การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ.

2. รูปแบบทั่วไปของการสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มก่อการร้าย

การสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มก่อการร้ายที่เคยปรากฏในอดีตที่ผ่านมา อันเป็นเทคนิควิธีการแบบดั้งเดิมในการระดมเงินทุนรายได้นั้น จำแนกออกได้เป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

2.1 การบริจาคเป็นการส่วนตัว (Private Donations) ซึ่งสามารถส่งมาได้จากแหล่งที่มาอันหลากหลายกว้างขวาง เช่น กรณีของกลุ่มรัฐอิสลามนั้น ได้รับเงินทุนหลักมาจากผู้บริจาคเศรษฐกิจรายใหญ่ในภูมิภาค เป็นต้น

2.2 การใช้องค์กรไม่แสวงหากำไรไปใช้ในทางที่ผิด ทั้งในเชิงที่องค์กรนั้น ๆ มีเจตนาและไม่มีเจตนา แต่ท้ายที่สุดแล้วนำไปสู่สถานะที่กลุ่มก่อการร้ายสามารถเข้าถึงทรัพยากร เงินทุน และเครือข่ายขององค์กรไม่แสวงหากำไรนั้น ๆ สำหรับปัจจุบันจะพบว่า องค์กรไม่แสวงหากำไรที่ทำงานด้านการช่วยเหลือมนุษยธรรมถูกกลุ่มก่อการร้ายนำไปใช้ในทางที่ผิดมากขึ้น ทั้งในเชิงการระดมเงินทุนรายได้เข้ากลุ่ม และในเชิงของการเคลื่อนย้ายถ่ายโอนเงินทุนเข้าไปยังประเทศรอบ ๆ พื้นที่ที่เกิดวิกฤต

2.3 การก่ออาชญากรรม กล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบการระดมเงินทุนรายได้ของกลุ่มก่อการร้ายที่แพร่หลายที่สุด และปรากฏออกมาในลักษณะที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งการสวมรอยเอาข้อมูล/อัตลักษณ์ส่วนบุคคลของเหยื่อ (identity theft) ไปฉ้อโกงบัตรเครดิต การกู้ยืมสินเชื่อ และการหลอกเอาเงินประกันจากอุบัติเหตุ เช่น ใน สเปน การลักลอบขนสินค้าเถื่อน เช่น บุหรี่ ในกรณีภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก และวัตถุโบราณ/ของมีค่าทางวัฒนธรรม ในกรณีของกลุ่มรัฐอิสลาม

2.4 การข่มขู่กรรโชกจากประชากรท้องถิ่น ผู้พลัดถิ่น และการประกอบธุรกิจ เช่น กลุ่มรัฐอิสลามเป็นที่รับรู้กันว่ามีรายได้จากการกรรโชกเอาจากผู้อยู่อาศัยทั้งหมดในพื้นที่ที่พวกเขายึดครอง ในรูปคล้ายกับภาษี ซึ่งบางครั้งก็ถูกเก็บมากกว่าร้อยละ 50 จากรายได้ที่พวกเขาได้ นอกจากนี้ กลุ่มรัฐอิสลามในอิรัก ยังเก็บภาษีในรูปแบบอื่นที่หลากหลายเพื่อระดมรายได้เข้าสู่กลุ่มองค์กร อาทิ การซื้อขายสินค้า น้ำมัน ยานพาหนะ และค่าธรรมเนียมโรงเรียน โดยเรียกการเก็บรายได้ลักษณะนี้ทั้งหมดว่าเป็นการให้เพื่อการกุศล (charitable giving) โดยแลกเปลี่ยนกับการให้ความคุ้มครองและรับประกันการยังสามารถคงกิจการธุรกิจของประชากรที่ถูกเรียกเก็บเงินได้ต่อไป

2.5 การลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่ เป็นรูปแบบการหารายได้เข้าสู่กลุ่มก่อการร้ายที่เด่นชัดเรื่อยในระยะหลังรวมทั้งกลุ่มรัฐอิสลาม โดยอัตราค่าไถ่ต่อครั้งที่กลุ่มเหล่านี้เรียกจะอยู่ระหว่าง 600,000 ถึง 8,000,000,000 ยูโร อันจะสร้างเม็ดเงินรายได้เข้าสู่กลุ่มระหว่างร้อยละ 5 -50 ต่อเงินทุนประจำปีของกลุ่มขึ้นอยู่กับขนาดองค์กรและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นของพื้นที่ที่พวกเขาปฏิบัติการ

2.6 ความเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการธุรกิจอย่างถูกกฎหมาย

กระบวนการสืบสวนสอบสวนในหลายกรณีได้ค้นพบความเชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ เช่น ธุรกิจรถมือสอง แฟรนไชส์ร้านอาหาร ฯลฯ กับกลุ่มก่อการร้าย ที่ซึ่งรายได้จากการประกอบการของกลุ่มแรกถูกส่งต่อไปสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มหลัง กรณีของธุรกิจรถมือสองกล่าวได้ว่ามีความเชื่อมโยงค่อนข้างมากกับกลุ่มก่อการร้ายในตะวันออกกลางหลายกลุ่ม รูปแบบมักปรากฏในลักษณะที่ตัวแทนประสานงานของธุรกิจส่งนำเข้ารถยนต์มือสองจากประเทศอย่างสหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ และนำ

รายได้จากการขายต่อรถเหล่านั้นผ่านกระบวนการฟอกเงินที่ซับซ้อน ก่อนที่จะส่งต่อบางส่วนหรือทั้งหมดไปเป็นทุนสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย

2.7 การสนับสนุนทางการเงินจากรัฐ (State Sponsorship of Terrorism)

กลุ่มก่อการร้ายบางกลุ่มได้รับเงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาลของบางประเทศ การสนับสนุนทางการเงินรูปแบบนี้จัดได้ว่าเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศมาเป็นระยะเวลายาวนาน และเป็นอุปสรรคสำคัญของปฏิบัติการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินต่อกลุ่มก่อการร้าย

3. พลวัตของปรากฏการณ์ในปัจจุบัน

สถานการณ์การก่อการร้ายมีพลวัตเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มก่อการร้ายนั้น จัดได้ว่ามีกระแสความเปลี่ยนแปลง 4 ประเด็นที่เพิ่มความซับซ้อนให้กับปัญหา ดังนี้

3.1 นักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighter ; FTF) เป็นมิติสำคัญของปรากฏการณ์การก่อการร้ายในปัจจุบัน แม้พวกเขาจะมีแหล่งที่มาของรายได้หลักที่สนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย แต่การจัดหาเงินทุนด้วยตนเองและการสนับสนุนเงินทุนโดยเครือข่ายระดมสมาชิกใหม่/ เครือข่ายอำนวยความสะดวกให้กับนักรบต่างชาติ ก็เป็นประเด็นที่มีนัยสำคัญต่อความเป็นไปของปรากฏการณ์

การระดมเงินทุนโดยหลักจะปรากฏในลักษณะของการดำเนินการด้วยตนเอง (self-funding) และมักมาจากช่องทางที่ถูกกฎหมาย แม้จะมีบางกรณีที่มีรายได้มาจากการทำผิดกฎหมาย แต่ก็มักเป็นอาชญากรรมขนาดเล็กที่มีได้เป็นครั้งคราว และมีได้มีการวางแผนอย่างเป็นระบบตั้งที่องค์กรขนาดใหญ่ทำให้กล่าวได้ว่า การระดมเงินสนับสนุนของนักรบต่างชาติมีรูปแบบที่คล้ายกับการระดมเงินทุนของหน่วยก่อการร้ายขนาดเล็ก (small terrorist cells) พอสมควร

3.2 การระดมเงินสนับสนุนผ่าน social media การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างกว้างขวางและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของ social media ในปัจจุบัน กลายเป็นจุดเปราะบางต่อการถูกกลุ่มก่อการร้ายฉวยโอกาสใช้ประโยชน์ในการแพร่กระจายโฆษณาชวนเชื่อไปทั่วโลก และเรียกร้องการสนับสนุนตลอดจนเงินทุนจากผู้ให้ความเห็นใจต่อกลุ่มก่อการร้าย

3.3 การให้บริการชำระเงินรูปแบบใหม่ (new payment) เป็นอีกรูปแบบที่ปรากฏขึ้นมาในระยะหลัง อันสะท้อนความพยายามของกลุ่มก่อการร้ายในการวิวัฒน์พัฒนาเทคนิควิธีการสนับสนุนทางการเงินของตนเอง เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และหลบเลี่ยงความพยายามตรวจสอบจับกุมของรัฐต่าง ๆ ทั้งนี้ มีรูปแบบใหญ่ ๆ 3 รูปแบบ ที่เป็นการชำระเงินที่ปรากฏการณ์ถูกใช้สอยจากกลุ่มก่อการร้ายมากขึ้นเรื่อย ๆ คือ (1) เงินเสมือน (virtual currency) เช่น Bitcoin (2) บัตรเครดิตแบบเติมเงิน (prepaid card) และ (3) การให้บริการชำระเงินบนฐานของระบบอินเทอร์เน็ต (internet-based payment service)

3.4 รายได้ของกลุ่มก่อการร้ายจากทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่ประเทศที่รัฐบาลไม่สามารถควบคุมพื้นที่และทรัพยากรในอาณาดินแดนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทั้งนี้ ทรัพยากรธรรมชาติหลักที่ถูกกลุ่มก่อการร้ายใช้ประโยชน์เพื่อการหารายได้ เช่น น้ำมัน เป็นต้น

นอกจากนี้นางสาวลือจิต ถิ่นพังงา²¹ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงเกี่ยวกับภัยคุกคามข้ามชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลว่ารูปแบบของการระดมทุนในการก่อการร้ายมีหลายรูปแบบทั้งการทำเกษตรกรรม การขายน้ำมัน กลั่นน้ำมัน ทำเหมือง ฟอสเฟต โรงงานปูนซีเมนต์ โรงงานซัลเฟอร์ แหล่งก๊าซธรรมชาติ การเรียกค่าคุ้มครอง การเรียกค่าไถ่ การเก็บภาษีจากประชาชน และการขายวัตถุโบราณ

ช่วงระยะเวลาหลายปีมานี้ รูปแบบการก่อการร้ายซึ่งเป็นปฏิบัติการแบบรายบุคคล หรือที่เรียกว่าการก่อการร้ายแบบหมาป่าเดี่ยวตาย (Lone wolf or Home grown terrorist) ปรากฏให้เห็นมากขึ้นซึ่งเป็นการก่อการร้ายรูปแบบที่ผู้ก่อเหตุไม่ได้อยู่ในกลุ่มก่อการร้ายโดยตรง ไม่มีประวัติอาชญากรรม เป็นกลุ่มคนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต และอาจมีความคับแค้นใจต่อสังคม การก่อเหตุในการก่อการร้ายรูปแบบนี้มักใช้เงินทุนไม่เยอะ อาจใช้ยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ในการก่อเหตุ เช่น รถยนต์ รถตู้ รถประจำทาง โดยการระเบิดรถ ขับรถไล่ชน รวมถึงการใช้มีดและปืนยิงกราดทำร้ายผู้บริสุทธิ์ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัวให้เกิดขึ้น กระทบต่อความปลอดภัย ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน และนำไปสู่ผลประโยชน์บางประการทั้ง เศรษฐกิจ การเมือง ความเชื่อ หรือศาสนา

ตัวอย่างเหตุการณ์การก่อการร้ายแบบ Lone Wolf ที่สำคัญ เช่น

เหตุการณ์ระเบิดพัสดุดังบริเวณหน้าร้านเบเกอรี่ที่เมืองลียง ฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2562 จากกล้องวงจรปิดพบผู้ชายผู้ต้องสงสัยอายุราว 30 ปี เป็นผู้ก่อเหตุ โดยมีผู้ได้รับบาดเจ็บ 13 ราย²²

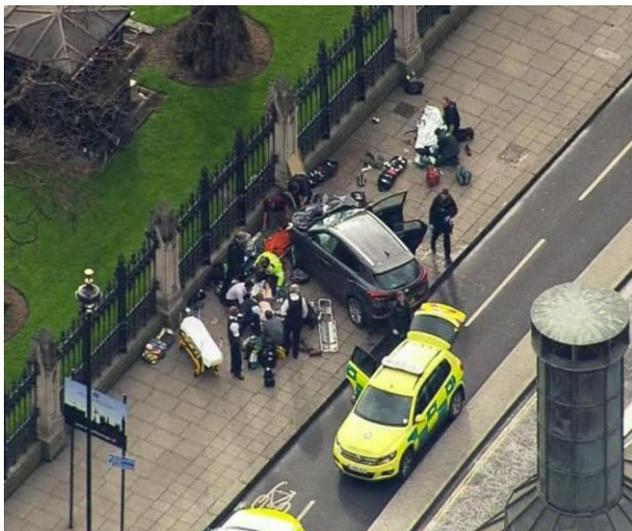
²¹ สำนักงาน ปปง.. (2562). การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นการก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ.

²² มติชน. (2562). ฝรั่งเศส เร่งล่าตัวมือวางระเบิดพัสดุดังหน้าเมืองลียง ทำคนเจ็บ 13 ราย. ค้นจาก https://www.matichon.co.th/foreign/news_1509401

ที่มา : <https://www.kyivpost.com/world/bbc-france-lyon-police-appeal-after-parcel-bomb-attack-hurts-13.html?cn-reloaded=1>

เหตุการณ์ขับรถพุ่งชนคนบนทางเท้าบนสะพานเวสต์มินสเตอร์ ก่อนวิ่งเข้าทางตำรวจในบริเวณรัฐสภา กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2560 ผู้ก่อเหตุเป็นชายชาวอังกฤษอายุ 59 ปี ที่เพิ่งเปลี่ยนศาสนาเป็นอิสลาม มีผู้เสียชีวิต 4 ราย และผู้ได้รับบาดเจ็บอย่างน้อย 40 ราย²³

ที่มา : <https://www.standard.co.uk/news/london/westminster-terror-attack-survivors-a-year-on-we-will-live-with-the-pain-every-day-a3795531.html>

²³ ผู้จัดการออนไลน์. (2560). “ขับรถพุ่งชน” ยุทธวิธีใหม่ก่อการร้าย ชี้ใช้ต้นทุนต่ำ-ลงมือง่าย-ยากป้องกัน. ค้นจาก <https://mgronline.com/around/detail/9600000029994>

เหตุการณ์ระเบิดพลีชีพที่แมนเชสเตอร์ อารีนา เมืองแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2560 ในช่วงจบคอนเสิร์ตแอเรียนา แกรนเด นักร้องชาวอเมริกัน ผู้ก่อเหตุคือ นายซัลมาน อะเบดีวัย 22 ปี ก่อเหตุหลังจากเดินทางกลับจากประเทศลิเบีย ซึ่งตำรวจคาดว่ามีความเป็นไปได้ที่เขาได้พบกับสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายรัฐอิสลามไอเอสในลิเบีย และได้รับการฝึกจากตัวแทนของกลุ่ม จากเหตุการณ์นี้มีผู้เสียชีวิต 22 ราย และบาดเจ็บกว่า 50 ราย²⁴ (“อังกฤษช็อกซ้ำ บีมแมนเชสเตอร์ อารีนา ดับ 22 อาจเป็นฝีมือมือระเบิดพลีชีพ”, 2560)

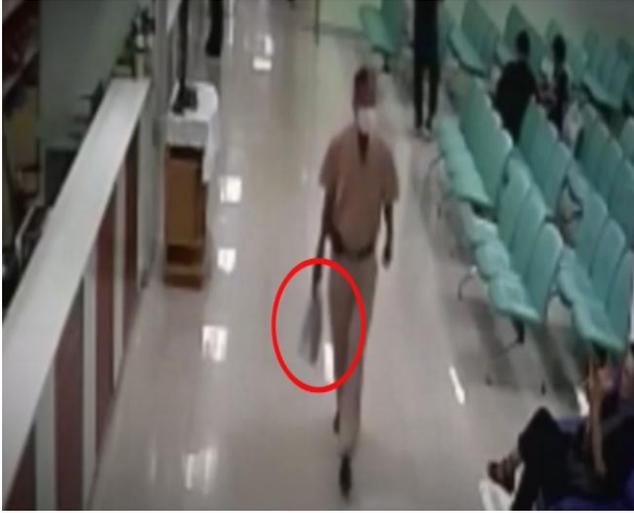

ที่มา : <https://www.nytimes.com/2017/05/23/world/europe/manchester-arena-attack-ariana-grande.html>

เหตุการณ์ชายอายุ 62 ปี อดีตวิศวกรการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ลอบวางระเบิดภายในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2560 ส่งผลให้ประชาชนได้รับบาดเจ็บหลายราย ซึ่งผู้ต้องหารับสารภาพว่ากระทำด้วยตัวคนเดียว ด้วยเหตุผลว่ามาจากการเสพยาการเมืองจนมีความเกลียดชังรัฐบาลทหาร และอยากจะทำ

²⁴ ไทยรัฐออนไลน์. (2560). อังกฤษช็อกซ้ำ บีมแมนเชสเตอร์ อารีนา ดับ 22 อาจเป็นฝีมือมือระเบิดพลีชีพ. ค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/949797>

โต้วตามกำลัง และมีการแสดงเชิงสัญลักษณ์ เช่น การก่อเหตุในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเป็นเพราะเหตุการณ์ การเสียชีวิตของผู้ชุมนุมในวัดปทุมวนาราม ²⁵

ที่มา : <https://www.springnews.co.th/thailand/54568>

เหตุการณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563 กรณี ส.ท.จักรพันธ์ ถมมา ทหารสังกัดค่ายสุรธรรมพิทักษ์ จ.นครราชสีมา ใช้อาวุธปืนยิง พ.อ.อนันตโรจน์ กระแสร์ นายทหารสังกัดค่ายสุรธรรมพิทักษ์ พร้อมด้วยหญิงชรา อายุ 63 ปี เสียชีวิต จากนั้น ส.ท.จักรพันธ์ ได้ไปแย่งอาวุธปืนจากทหารเวรประจำการ ที่ค่ายสุรธรรมพิทักษ์ ก่อนขับรถฮัมวีออกมาและหลบหนีไปยังห้ามเทอร์มินัล 21 โคราซ มีการยิงแก๊สให้ระเบิด กราดยิงประชาชนบริเวณห้ามเทอร์มินัล 21 เป็นเหตุให้ประชาชนเสียชีวิต และได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก ²⁶

²⁵ ไทยรัฐออนไลน์. (2560). มือปืนรพ.พระมงกุฎ สารภาพ ลงมือทำเองทั้ง3จุด. ค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/974347>

²⁶ The thaiger. (2563). อัปเดตข่าวกราดยิงโคราช ทหารคลัง ฆ่าแล้ว 17 ศพ. ค้นจาก <https://thethaiger.com/thai/news-th/crime->

ที่มา : <https://thethaiger.com/thai/news-th/crime-https://prachatai.com/journal/2020/02/86258>
<https://www.isranews.org/isranews-news/85381-israneewss-85322.html>

อนึ่ง ภายหลังเหตุการณ์โศกนาฏกรรมกรณีเหตุกราดยิงที่จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563 ช่างต้น พบพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมในลักษณะของการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อเหตุโดยลำพัง ในห้วงระยะเวลาที่ใกล้เคียง ไล่เลี่ยกันหลายเหตุการณ์ อันเป็นประเด็นให้ตั้งข้อสังเกตได้ว่า เหตุการณ์กราดยิงที่จังหวัดนครราชสีมา ที่ตัวผู้ก่อเหตุเป็นผู้โพสต์ลงในสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบกับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนและการส่งต่อข้อมูลโดยใช้ช่องทางผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของสาธารณชนในเหตุการณ์ดังกล่าว เป็นสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงลงมือก่ออาชญากรรมในที่สาธารณะในลักษณะของพฤติกรรมลอกเลียนแบบหรือไม่ เพียงใด ยกตัวอย่างเช่น

- กรณีเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563 ชายวัย 38 ปี นำมิดไปไล่ฟันชาวบ้านที่จังหวัดแพร่²⁷
 ทั้งนี้ ในวันเดียวกัน (วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563) ปรากฏว่า พบชายวัย 48 ปี นำอาวุธปืนมากราดยิงถึง 40 นัด บริเวณย่านปทุมวัน (จุฬาซอย 10) กรุงเทพมหานคร จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.ปทุมวัน และชุดอรินทราช 26 ต้องเข้าระงับเหตุ²⁸

²⁷ สยามนิวส์. (2563). หนุ่มคลังถือมีดไล่ฟันชาวบ้าน พอตตำรวจมา วิ่งหนีเข้าบ้านผูกคอตับ. ค้นจาก <https://www.siamnews.com/view-46417.html>

²⁸ กรุงเทพธุรกิจ. (2563). สอบ 'เสี่ยยอด' เครียดคลังรัวปืน 40 นัดกลางกรุง วุ่นทั้งซอยจุฬา 10 ก๊วนวัยรุ่นวงแตก กระเจิง. ค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/866287>

- กรณีเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2563 ชายวัยประมาณ 60 ปี โทรศัพทข่มขู่ว่าจะมายิงหมอและพยาบาลที่ตึกฉุกเฉินที่โรงพยาบาลระนอง ภายหลัง ทางโรงพยาบาลได้ขอกำลังเจ้าหน้าที่เข้าระงับเหตุบุคคลต้องสงสัยที่มาป่วยที่โรงพยาบาล โดยแพทย์และพยาบาลต้องวิ่งหลบภายในห้องอุบัติเหตุฉุกเฉิน²⁹
- กรณีเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 ชายวัย 42 ปี ซึ่งใช้มีดจี้ลูกชายและลากตัวออกจากบ้านเดินไปตามถนน ในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดขอนแก่น³⁰
 ทั้งนี้ ในวันเดียวกัน (เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563) ปรากฏว่า ที่อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบชายคุ่มคลังใช้อาวุธปืนกราดยิงกว่า 40 นัด แล้วขังตัวเองพร้อมญาติไว้ในบ้าน³¹
- กรณีเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2563 คนร้ายใช้อาวุธปืนยิงสาวพนักงานคลินิกเสริมความงามอย่างอุกอาจที่ห้างเซ็นจูรี พลาซ่า ซึ่งเป็นคลินิกเสริมความงาม ย่านพญาไท กรุงเทพมหานคร³²
- กรณีเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2563 คนร้ายได้ใช้อาวุธปืนไลยิงเจ้าหน้าที่ภายในสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดพิษณุโลก (สวท.พิษณุโลก) เสียชีวิต 3 ราย และบาดเจ็บสาหัสอีก 1 ราย³³
- กรณีเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2563 กรณีอดีตนักมวยเก่าใช้อาวุธปืนกราดยิงก๊อนน้ำแข็งที่โรงน้ำแข็งแห่งหนึ่ง ย่านคลองเตย กรุงเทพมหานคร³⁴

1.2 ธุรกิจทางการค้าที่สนับสนุนการก่อการร้าย

ธุรกิจทางการค้าถือเป็นปัจจัยหนึ่งจากเงินทุนที่สำคัญที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งกลุ่มก่อการร้ายที่เป็นองค์กรก่อการร้ายข้ามชาติที่มีขนาดใหญ่ มีขนาดทางสังคมและโครงสร้างที่ใหญ่จะมีการดำเนินกิจการที่มีความหลากหลาย และนำเงินจากการดำเนินกิจการมาใช้สนับสนุนการคงอยู่ขององค์กร ทั้งการสนับสนุนในการปฏิบัติการก่อการร้าย การจัดหาอาวุธในการก่อการร้าย การฝึกซ้อมเตรียมความพร้อมสำหรับการก่อการร้าย รวมทั้งสนับสนุนความเป็นอยู่และสวัสดิการของสมาชิกในกลุ่มก่อการร้าย เป็นต้น

²⁹ สยามนิวส์.(2563). *ผวาทั้งโรงพยาบาล หนีตายอลหม่าน ลุงโทรขู่ ยิงหมอ พยาบาล ตายให้หมด ก่อนบุกยิงถึงที่*. ค้นจาก <https://www.siamnews.com/view-46413.html>

³⁰ ONB news. (2563). *เศรษฐกิจดิ่ง สามมีเครือข่ายจี้ลูกเป็นตัวประกัน ภรรยาเห็นปรักออด-ไม่กลัวมีด สยบสามมีคลัง*. ค้นจาก <https://www.onbnews.today/post/20163>

³¹ TNN 16. (2563). *นางรองระทึก!ชายคุ่มคลังกราดยิง 40 นัด จับญาติเป็นตัวประกัน*. ค้นจาก https://www.tnnthailand.com/content/29089?utm_source=social

³² ไทยรัฐออนไลน์. (2563). *ยิงกลางห้าง ฝีมืออดีตแฟน กระสุนเข้าจุดสำคัญ พนักงานคลินิกความงามดับ*. ค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/crime/1774515>

³³ ข่าวสด. (2563). *เผยอีกสาเหตุ! กราดยิง สวท.พิษณุโลก 3 ศพ ดีใจสาวช็อกเล่านาทีเอาตัวรอด ผอ.โดน 9 นัด*. ค้นจาก https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_4208414

³⁴ รายการข่าว 3+++ . *เสมียนหนุ่ม ยิงปืน 4 นัด ระบายเครียด กลางโรงงานน้ำแข็งตลาดคลองเตย*. ค้นจาก https://ch3thailandnews.bectero.com/news/191173?utm_source=jwplayer_autoplay&utm_medium=none&utm_campaign=video_autoplay

ตัวอย่างรายได้จากธุรกรรมทางการค้าของกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ ได้แก่
กลุ่ม Al-Qaeda³⁵ ในแอฟริกาตะวันตก มีแหล่งรายได้จากการค้ายาเสพติด การขนของเถื่อน การค้าขาย
สินค้าเกษตร

กลุ่ม Al-Qaeda³⁶ ในคาบสมุทรอาหรับ มีแหล่งรายได้จากการขายน้ำมันและแก๊ส การเก็บภาษี
การขนของเถื่อน

กลุ่ม Al-Shabaab³⁷ มีแหล่งรายได้จากการขายถ่านหิน การขายน้ำตาล การค้ายาเสพติด การเก็บภาษี

กลุ่ม Boko Haram³⁸ มีแหล่งรายได้จากการขนของเถื่อน การขายสินค้าเกษตร

กลุ่ม Islamic State³⁹ มีแหล่งรายได้จากการขายน้ำมันและแก๊ส การเก็บภาษี การขายสินค้าเกษตร
การขายของโบราณ การขนของเถื่อน เป็นต้น

นายกฤษณ์ เจนจิรวัดนา⁴⁰ นักสืบสอบสวนสอบสวนชำนาญการ กองข่าวกรองทางการเงิน สำนักงาน ปปง.
ได้ให้ข้อมูลว่า ธุรกรรมการค้าที่เป็นท่อน้ำเลี้ยงให้แก่ผู้ก่อการร้าย ได้แก่ การค้ายาเสพติด การขายวัตถุโบราณ
การดำเนินธุรกิจถูกกฎหมาย อาทิ ร้านอาหาร ขयरถยนต์มือสอง ขายน้ำมัน เป็นต้น

อาจารย์อาทิตย์ ทองอินทร์⁴¹ คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า
ในบางสังคมของกลุ่มก่อการร้ายมีการสร้างระบบเศรษฐกิจของตนเองขึ้นในพื้นที่ยึดครอง เช่น Islamic State
ที่ยึดครองพื้นที่อิรักและซีเรีย ได้สร้างระบบเศรษฐกิจแบบปลอม ๆ และให้เงินไหลเวียนในพื้นที่ที่ควบคุม และ
ยังมีการกำหนดราคาตลาดของสินค้าแต่ละประเภทเอาไว้ 2 ระดับ คือ ราคาของคนปกติ และราคาของสมาชิก
Isis ซึ่งราคาของสมาชิก Isis จะสามารถซื้อสินค้าได้ในราคาถูกเพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่กลุ่มนักรบก่อการร้าย
ของ Isis เอง

³⁵ Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Al-Qaeda in the Islamic Magreb: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

³⁶ Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Al-Qaeda in the Arabian Peninsula: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

³⁷ Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Al-Shabaab: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

³⁸ Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Boko Haram: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

³⁹ Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Islamic State: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

⁴⁰ สำนักงาน ปปง.. (2562). *การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ.

⁴¹ สำนักงาน ปปง.. (2562). *การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 1*. กรุงเทพฯ.

พ.ต.ท.ศักดาวุธ สมานบุตร⁴² รองผู้กำกับการ 4 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 2 และนายพิชญะ ลภัสธารัง นักการทูตชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ได้ให้ข้อมูลว่าการก่อการร้ายรูปแบบของการระดมทุนเป็นการระดมทุนแบบง่าย ๆ ใช้เงินทุนไม่สูงในการลงมือปฏิบัติการในแต่ละครั้ง

1.3 การระดมเงินสนับสนุนผ่าน Social media⁴³

การขยายตัวของระบบอินเทอร์เน็ตและ Social media ส่งผลต่อวิถีชีวิตและสภาพสังคมของมนุษย์โดยทั่ว ๆ ไป โดยถือเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่สำคัญในยุคปัจจุบัน ในขณะเดียวกัน Social media จึงเป็นช่องทางที่กลุ่มก่อการร้ายนำมาใช้ประโยชน์ในการแพร่กระจายโฆษณาชวนเชื่อไปทั่วโลก มีการเรียกร้องของผู้ที่มีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกัน หรือผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อกลุ่มก่อการร้ายให้สนับสนุนเงินทุน และยังพบว่า นักบรก่อการร้ายต่างชาติจากตะวันตกเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยมีการถ่ายทอดประสบการณ์ในพื้นที่ขัดแย้งแบบทันทีทันใด (Real time) ข้อมูลที่เผยแพร่เหล่านี้มาจากบัญชีรายบุคคลของนักบรก่อการร้ายต่างชาติเอง ที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าว (Disseminators) ซึ่งกลุ่มผู้สนับสนุนส่วนใหญ่ไม่ได้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายแต่อย่างใด แต่มักเป็นผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจและมีอุดมการณ์การต่อสู้เดียวกันที่ลงเงินสนับสนุนไปในพื้นที่ขัดแย้ง แบบแผนนี้เป็นการเปิดพื้นที่ให้ปัจเจกบุคคลมีอิทธิพลในการเล่าเรื่องมากขึ้น

เครือข่ายสังคมออนไลน์ยังถูกใช้ในการรณรงค์ระดมเงินทุนสนับสนุนที่มีขนาดใหญ่ อาจเชื่อมโยงกับผู้สนับสนุนทางการเงินหลายคนและอาจระดมเงินทุนได้จำนวนมาก โดยในปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายมีศักยภาพในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ผ่านเครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ระดับเดียวกัน (peer-to-peer horizontal communication) ทั้งในรูปแบบการแชท (chat) เว็บบอร์ดฟอรัมต่าง ๆ (forum) ตลอดจนโซเชียลมีเดีย ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน อาทิ WhatsApp Viber Surespot และ VOIP เหล่านี้ช่วยให้กลุ่มก่อการร้ายเข้าถึงบุคคลเป้าหมายให้ช่วยบริจาคเงินได้ และยังสามารถชักชวนแนวร่วมในการก่อการร้ายให้มาร่วมเป็นนักบรก่อการร้ายได้ด้วย

เทคนิคสำคัญอีกประการที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน คือ การระดมทุนสาธารณะ (Crowdfunding) ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเว็บไซต์ระดมทุนนี้อาจถูกนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่ผิดกฎหมายได้โดยง่าย ยังรวมถึงการระดมทุนที่มีการแอบแฝงเป้าประสงค์ที่แท้จริงเอาไว้อีกด้วย ทั้งนี้ พบว่ากลุ่มรัฐอิสลาม (IS) เป็นกลุ่มก่อการร้ายที่ใช้รูปแบบการระดมทุน ในลักษณะจัดตั้งเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรที่แอบอ้างว่าเป็นการรณรงค์เพื่อกิจกรรมการกุศลด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรม ใช้เป็นช่องทางในการหาเงินและเคลื่อนย้ายถ่ายโอนเงิน ซึ่งการระดมทุนสาธารณะแบบ Crowdfunding และการระดมทุนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น ผู้บริจาคเงินไม่สามารถทราบเป้าหมายและเส้นทางเดินของเงินที่ได้บริจาคไปแล้วได้เลย

⁴² สำนักงาน ปปง.. (2562). *การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักบรก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ.

⁴³ อาทิตย์ ทองอินทร์. สรุปลและเรียบเรียงจาก FATF (2015). *Emerging Terrorism Financing Risks*, FATF , Paris. www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/doduments/emerging-financing-risks.html

เงินจำนวนนี้จึงอาจถูกระดมไปใช้ในการก่อการร้ายโดยตรง หรือใช้ในการสนับสนุนแก่นักบ่อนการร้ายในการเดินทางเข้าสู่พื้นที่ขัดแย้ง ทั้งค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตต่าง ๆ โดยที่ผู้บริจาคไม่ทราบ

คำโปรยโฆษณาในการระดมทุนเป็นจุดหนึ่งที่เป็นเงื่อนไขที่กลุ่มก่อการร้ายต้องปิดบังเป้าประสงค์ที่แท้จริงและหลีกเลี่ยงการถูกขัดขวาง (Blocking) ซึ่งคำโปรยนี้จะกล่าวในภาษาที่กำกวม โนม้มน้าวด้วยการกล่าวถึงสถานการณ์ขัดแย้งวิกฤติจำเป็นที่จะต้องระดมทุนเพื่อการกุศลช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ทางมนุษยธรรม และดึงดูดผู้คนในจำนวนมาก และช่องทางที่ใช้ในการบริจาคเป็นช่องทางที่สามารถจ่ายเงินได้ง่ายคือเป็นช่องทางชำระเงินออนไลน์ (online payment system) ผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนที่จะถอนออกเป็นเงินสดและขนย้ายเงินผ่านคนกลางเข้าไปในพื้นที่ขัดแย้งในเวลาต่อมา

1.4 การปลุกระดมเข้าร่วมในการก่อการร้าย

ในด้านของการปลุกระดม การเผยแพร่แนวคิด และการจัดหาสมาชิกเพื่อเข้าร่วมในการก่อการร้าย กลุ่มก่อการร้ายมักจะใช้รูปแบบการโฆษณาชวนเชื่อ หรือ Propaganda ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสื่อสารข้อมูลเผยแพร่แนวความคิด หลักคำสอน ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดเห็น อารมณ์ความรู้สึก ทัศนคติ หรือแม้แต่พฤติกรรมของผู้สนับสนุนกลุ่ม ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม⁴⁴ และในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งอินเทอร์เน็ต การสื่อสารในปัจจุบันระหว่างบุคคลแม้อยู่คนละซีกโลกก็มีใช้เรื่องยากแต่อย่างใด ดังนั้นกระบวนการในการเผยแพร่แนวคิด จัดหาสมาชิกใหม่เพื่อเข้าร่วมในการก่อการร้ายจึงล้นแต่อยู่ในโลกอินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น

การเผยแพร่แนวความคิดของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ก็เช่นกัน ผู้นำกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) อย่าง อาบู โอมาร์ อัล-บักดาดี ก็ให้ความสำคัญกับงานสื่อและงานโฆษณา ทุกอย่างอยู่บนโลกออนไลน์ การหาสมาชิกใหม่ในปัจจุบันไม่ใช่การเดินทางเข้าไปคุย แต่เป็นการเสฟสื่อออนไลน์เหล่านี้ เยาวชนในหลายประเทศที่เสฟสื่อเหล่านี้มาก ๆ เมื่อถึงจุดหนึ่งที่มีความพร้อม พวกเขา ก็สามารถกลายเป็นอาสาสมัครพร้อมรบ เช่นตัวอย่างเยาวชนหลายประเทศในยุโรป⁴⁵ นอกจากนี้ นายพิชยะ ลัทธธำรง ⁴⁶ นักการทูตชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ได้ให้ข้อมูลว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยสำคัญในการแพร่ขยายแนวคิด/อุดมการณ์ในการก่อการร้ายออกไปในวงกว้าง

น.อ.หญิงชนิษฐา บุษปะเวช ⁴⁷ หัวหน้าฝ่ายประสาน/ปฏิบัติการส่วนงานป้องกันและแก้ไขการก่อการร้ายอาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรรมไซเบอร์ ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 3 กองอำนวยการรักษา

⁴⁴ Tugwell, M. (1986). *Terrorism and Propaganda: Problem and Response*.

ค้นจาก <https://journals.lib.unb.ca/index.php/JCS/article/download/14713/15782>

⁴⁵ สุรชาติ บำรุงสุข. (2560). *The Evolution of Terrorism วิวัฒนาการก่อการร้ายหลัง 9/11*. ค้นจาก https://waymagazine.org/interview_surachart/

⁴⁶ สำนักงาน ปปง.. (2562). *การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักบ่อนการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ.

⁴⁷ สำนักงาน ปปง.. (2562). *การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักบ่อนการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ.

ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ให้ข้อมูลว่าคตินิยม (Ideology) เป็นปัจจัยสำคัญในการเผยแพร่แนวความคิดในการก่อการร้าย เพราะแต่ละคตินิยมจะแบ่งแยกแนวความคิดของแต่ละกลุ่มก่อการร้ายได้อย่างชัดเจน แสดงถึงเป้าหมายร่วม และวัตถุประสงค์ในการก่อเหตุของแต่ละกลุ่มก่อการร้าย

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลบ่งชี้ว่ากลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้เป็นกลุ่มมุสลิมมลายูที่มีแนวความคิดแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นคนละกลุ่มความคิดกับกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ซึ่งมีแนวความคิดแบบใหม่ จึงไม่มีความเชื่อมโยงถึงกัน แต่เนื่องจากเป็นมุสลิมเหมือนกันจึงอาจมีแง่มุมของความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันบ้าง

นายมนตรี อุดมพงษ์⁴⁸ ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ให้ข้อมูลว่ากลุ่มก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย หรือที่รู้จักกันในนามกลุ่ม BRN ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญที่เคลื่อนไหวอยู่จนถึงปัจจุบันมีการปลุกกระดมการเข้าร่วมการก่อการร้ายเพื่อให้เข้าร่วมขบวนการโดยผ่านทางโรงเรียนสอนศาสนาหลายแห่งในพื้นที่ (ปอเนาะ และตาศีกา) ปลุกฝังทัศนคติและบ่มเพาะแนวความคิดต่อต้านรัฐไทยเพื่อปลดปล่อยรัฐปัตตานี บิดเบือนข่าวสารที่ถูกต้องเพื่อสร้างความเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐ แต่เท่าที่ติดตามทำข่าวมา ยังไม่พบความเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายสากลแต่อย่างใด เพราะเป็นคนละอุดมการณ์และคนละแนวความคิดกัน

คุณลักษณะของนักรบก่อการร้าย

นายพิชัญญะ ลภัสธำรง นักการทูตชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักรบก่อการร้ายว่า นักรบก่อการร้ายต่างชาติ หรือ FTF ไม่มีคุณลักษณะร่วมที่แน่ชัด ทุกคนมีโอกาสที่จะเป็นได้ แม้ว่าโดยสัดส่วนแล้วพบว่าคนที่ด้อยโอกาสในสังคม หรือมีความคับข้องใจต่อสังคมมีสัดส่วนมากกว่าก็ตาม รวมทั้งมีความเห็นว่าการศาสนาไม่ใช่ข้อบ่งชี้ว่าจะเป็นผู้ก่อการร้ายหรือไม่

1.5 แนวโน้มอาชญากรรมทางไซเบอร์และเทคโนโลยีที่อาจถูกใช้ในการก่อการร้ายในอนาคต

ความหมายของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ (Computer Crime)

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง การกระทำผิดทางอาญาในระบบคอมพิวเตอร์ หรือการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อกระทำความผิดทางอาญา เช่น ทำลาย เปลี่ยนแปลง หรือขโมยข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น ระบบคอมพิวเตอร์ในนี้หมายรวมถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เชื่อมกับระบบดังกล่าวด้วย สำหรับอาชญากรรมในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (เช่น อินเทอร์เน็ต) อาจเรียก ได้อีกอย่างหนึ่ง คือ อาชญากรรมไซเบอร์ (อังกฤษ: Cyber Crime) อาชญากรรมที่ก่ออาชญากรรม ประเภทนี้มักถูกเรียกว่า แครกเกอร์ (Cracker)⁴⁹

⁴⁸ สำนักงาน ปปง.. (2562). การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ.

⁴⁹ กองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2559). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการสืบสวนและสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรับมือกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์. ค้นจาก <http://research.police.go.th/index.php/datacenter/research/2558/-2559-1/342---67/file>

อ.ดร.นฤตล วณิชวรนนท์⁵⁰ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ให้ตัวอย่างการโจมตีทางไซเบอร์ที่น่าสนใจไว้ ดังนี้

การโจมตีทางไซเบอร์ในต่างประเทศ :

1) ด้านพลังงาน

- โรงไฟฟ้านิวเคลียร์อิหร่านถูกโจมตีด้วยมัลแวร์ Struxnet ซึ่งทำลายเครื่องหมั่นเหวี่ยงที่ใช้เสริมสมรรถนะของแร่ยูเรเนียม มากกว่า 1,000 เครื่อง และแพร่กระจายไปยังคอมพิวเตอร์ 200,000 เครื่อง (มิถุนายน 2553)
- เครือข่ายไฟฟ้ายูเครนถูกโจมตี ประชาชนมากกว่า 225,000 คน ไม่มีไฟฟ้าใช้ 1-6 ชั่วโมง (ธันวาคม 2558)

2) ด้านการสื่อสาร

- แยกเกอร์ปล่อยมัลแวร์ Mirai โดยใช้ช่องโหว่ในอุปกรณ์ IoT โจมตีเครื่องให้บริการชื่อโดเมน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ กระทั่งกับผู้ใช้งานทั่วโลก (กันยายน 2559)

3) ด้านการเงิน

- ปฏิบัติการ “Operation Ababil” สถาบันการเงินสำคัญของอเมริกา เช่น New York Stock Exchange , J.P.Morgen Chase , Bank of America และอีกหลายแห่งถูกโจมตี DDos โดยกลุ่ม Qassam Cyber Fighters ทำให้การบริการเว็บไซต์หยุดชะงัก (กันยายน 2555)
- ธนาคารกลางบังกลาเทศถูกมิจฉาชีพลอบโอนเงิน 81 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (กุมภาพันธ์ 2559)

4) ด้านสาธารณสุข

- มัลแวร์ WannaCry โจมตีหน่วยงานสาธารณสุขของอังกฤษ ผู้ป่วยมากกว่า 6,900 ราย ไม่สามารถรับบริการได้ และมัลแวร์แพร่กระจายไปมากกว่า 150 ประเทศ (พฤษภาคม 2560)
- มัลแวร์โจมตีระบบคอมพิวเตอร์ของ Sing Health เครือโรงพยาบาล National Healthcare Group (NHG) และ National University Health System (NUHS) ขโมยข้อมูลผู้ป่วย 1.5 ล้านคน และใบสั่งยาผู้ป่วยนอก 1.6 แสนคน รวมถึงข้อมูลของนายกรัฐมนตรีนี ลีเซียนลุง (กรกฎาคม 2561)

5) ด้านข้อมูลส่วนบุคคล

- บริษัท Equifax ถูกขโมยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคชาวสหรัฐฯ 145.5 ล้านคน (ก.ค. 60)
- บริษัท Uber ถูกขโมยข้อมูลส่วนบุคคลของคนขับรถและผู้ให้บริการ 53 ล้านคน (พ.ย. 60)

⁵⁰ สำนักงาน ปปง.. (2562). การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นการก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ.

- ข้อมูลผู้ใช้งาน Facebook 50 ล้านรายชื่อถูกแฮก และนำมาขายใน Dark Web (ต.ค. 61)
- 6) ด้านความมั่นคงของประเทศ
- 30 บริษัทในสหรัฐฯ ถูกติดโมโครชิฟขนาดเล็กบนแผงวงจรหลักของเครื่องแม่ข่ายที่ผลิตจากบริษัทที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง เพื่อสร้างประตูลับสำหรับการควบคุมการทำงานของเครื่องแม่ข่าย (เครื่องแม่ข่ายนี้ถูกใช้ในศูนย์ข้อมูลของกระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ เพื่อประมวลผลภาพจากโดรนสู่เรือรบและการประชุมทางวิดีโอที่ศักระหว่างหน่วยงานรัฐ) (ต.ค. 61)

การโจมตีทางไซเบอร์ในประเทศไทย :

- ผู้ให้บริการโดเมนเนมไทย (.th) ถูกเจาะระบบและแก้ไข (มิ.ย. 55)
- โจมตี DDos ตลาดหลักทรัพย์ โดยกลุ่ม Anonymous กับเว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์ในอเมริกา เอเชีย รวมถึงไทย ทำให้บริการขัดข้องหลายชั่วโมง แสดงให้เห็นถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากปัญหา Cybersecurity (ก.พ.56)
- พบมัลแวร์โจรกรรมข้อมูล (Spyware) ในหน่วยงานของรัฐ (มิ.ย. 57)
- คอมพิวเตอร์ของ ม.ธรรมศาสตร์ ถูกกลุ่ม GOP (Guardians of Peace) ใช้เป็นฐานการโจรกรรมข้อมูลจากบริษัท Sony Pictures สหรัฐฯ (ธ.ค. 57)
- 5 ธนาคารพาณิชย์ได้รับอีเมล ช่มชู้ เรียกเงินเป็น Bitcoins เพื่อแลกกับการไม่ถูกโจมตี DDos จากกลุ่ม Armada Collective ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการหารือ CEO Financial Sector เพื่อรับมือกับปัญหา Cybersecurity (ต.ค.58)
- เครื่อง ATM 21 เครื่องของธนาคารออมสินถูกโจมตีด้วยมัลแวร์ และลอบขโมยเงิน 12 ล้านบาท มัลแวร์ที่พบคล้ายกับที่ใช้โจมตี ATM ในไต้หวันในปีเดียวกัน (ส.ค.59)
- ปรากฏการณ์ทางสังคมที่แสดงออกผ่านไซเบอร์ เมื่อกลุ่ม “พลเมืองต่อต้าน Single Gateway #opsinglegateway” รณรงค์ให้มีการโจมตี DDos กับเว็บไซต์ของหน่วยงานของรัฐ ทำให้หลายระบบสำคัญของรัฐขัดข้อง และพบการเจาะฐานข้อมูลเพื่อโจรกรรมข้อมูลมาเผยแพร่ รวมถึงใช้ปฏิบัติการข่าวสาร IO ในการลดความน่าเชื่อถือของรัฐบาล (ธ.ค.60)
- มัลแวร์ WannaCry และ Petya (Ransomware) แพร่ระบาด มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ระบบปฏิบัติการ Microsoft Windows จำนวนหนึ่งในไทยถูกเข้ารหัสข้อมูล (พ.ค.60)
- ข้อมูลลูกค้าองค์กรประมาณ 3,000 รายของธนาคารกสิกรไทย ที่ใช้เว็บไซต์ให้บริการหนังสือค้าประกัน ถูกขโมยออกไป และข้อมูลลูกค้ารายย่อยประมาณ 12,000 รายที่สมัครสินเชื่อที่อยู่อาศัย Super Easy ของธ.กรุงไทย ถูกขโมยออกไปเช่นเดียวกัน

แนวโน้มการก่อการร้ายโดยใช้เทคโนโลยี

จากตัวอย่างข้างต้น จึงสะท้อนได้ว่า มีแนวโน้มที่การก่อการร้ายอาจใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น อนึ่ง การกระทำความผิดทางอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่พบได้จากเว็บไซต์ทั่วไปหรือ Clear Web

แล้วยังมีการกระทำความผิดผ่านเว็บไซต์ที่ไม่สามารถหาได้จาก Search Engine ทั่วไปด้วย คือ Dark Web ซึ่งความหมายของเว็บไซต์แต่ละประเภทสามารถอธิบายได้ ดังนี้

Clear Web คือ Website ที่สามารถค้นได้จาก Search Engine ทั่วไป

Deep Web คือ Website ที่ไม่สามารถค้นได้จาก Search Engine ทั่วไป เช่น ข้อมูลภายในของหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน หรือส่วนตัว

Dark Web คือ Website ที่อยู่ใน Deep Web สามารถเข้าถึงผ่านอุโมงค์ห้ลับ (Encrypted Tunnel) เท่านั้น เพื่อป้องกันการดักจับข้อมูลและทราบถึงต้นทางปลายทางของข้อมูล ซึ่งข้อมูลใน Dark Web มีทั้งข้อมูลที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ทั้งยังมี Website ที่เป็นตลาดมืดขายของผิดกฎหมาย เช่น อาวุธเถื่อน ยาเสพติด สินค้าปลอม จ้างฆ่า ค้ามนุษย์ มัลแวร์ เครดิตการ์ด ภาพ/วิดีโอลามกอนาจาร เครื่องมือในการเจาะระบบต่าง ๆ ข้อมูลด้านมืดเกี่ยวกับลัทธิ การเมือง ความเชื่อ หรือแม้กระทั่งแหล่งติดต่อสื่อสารกันในการก่อการร้าย โดยการเข้า Dark Web จะต้องมีการป้องกันตนเองจากอันตรายต่าง ๆ โดยใช้ Tor Browser และปิดการใช้ Java Script ด้วย เพื่อป้องกันภัยที่อาจจะมาจาก Dark Web

การใช้ Dark Web ของกลุ่มก่อการร้าย เนื่องจากช่องทางดังกล่าวสามารถใช้หลบเลี่ยงการถูกจับกุมการกระทำความผิดได้เป็นอย่างดี อาทิเช่น เหตุการณ์ก่อการร้ายในเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2558 ที่ประเทศฝรั่งเศส กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ใช้เครือข่าย Dark Net ในการกระจายข่าวและโฆษณาเพื่อป้องกันกลุ่มผู้สนับสนุนตนมิให้ได้รับอันตราย เป็นต้น ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของกลุ่มก่อการร้ายที่ใช้ Dark Net มีดังนี้⁵¹

1) ใช้ Dark Net เพื่อซ่อนการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่ม และใช้ในการวางแผนในการโจมตี

2) ใช้ Dark Net เพื่อปลุกระดมและจัดหาสมาชิกใหม่ ซึ่งจะใช้การติดต่อสื่อสารที่จะต้องเข้ารหัสในการติดต่อระหว่างกัน เช่น Telegram และสอนวิธีการเข้าถึงเว็บของนักรบก่อการร้ายบน Dark Net

3) ใช้ Dark Net ในการโฆษณาชวนเชื่อ การโฆษณาชวนเชื่อของกลุ่มก่อการร้ายบน Clear Web อาจเสี่ยงต่อการถูกลบ และตรวจพบได้ง่าย ซึ่งโฆษณาชวนเชื่อเหล่านี้จะมาปรากฏตัวบน Dark Net อีกครั้ง

Telegram คือแอปพลิเคชันสนทนาที่สามารถส่งข้อความหรือมัลติมีเดียต่าง ๆ บนระบบ Android iOS และ Windows คิดค้นโดย Pavel Durov ชาวรัสเซีย ในปี 2556 ซึ่งคุณลักษณะหลักของ Telegram คือ การเข้ารหัสตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง (End-to-end encryption) เป็นระดับความปลอดภัยขั้นสูงสุดของการสนทนาออนไลน์ การเข้ารหัสจะถูกสร้างขึ้นและเก็บไว้ในเครื่องสมาร์ทโฟนหรืออุปกรณ์ของผู้ใช้ เมื่อข้อความถูกส่งออกไปจะผ่านเซิร์ฟเวอร์กลางในสภาพที่ถูกปิดผนึก (เข้ารหัสแบบ 256 บิต) จากจุดนี้แม้เซิร์ฟเวอร์กลาง หรือผู้ออกแบระบบก็ไม่สามารถจะเข้าถึงข้อมูลหรือทราบได้ว่าใครเป็นผู้ส่งข้อความ สิ่งนี้ดึงดูดกลุ่มผู้ก่อการร้ายเป็นอย่างมาก

Cryptocurrency หรือ สกุลเงินดิจิทัล เช่น Bitcoin Ethereum Ripple เป็นต้น เป็นสกุลเงินที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ผู้ใช้จะต้องมีรหัสกระเป๋าเพื่อโอนเงิน หรือรับเงิน ไม่สามารถระบุตัวผู้เป็นเจ้าของกระเป๋าได้

⁵¹ Weimann, G. (2018). *Going Darker? The challenge of dark net terrorism*. ค้นจาก <https://www.wilsoncenter.org/publication/going-darker-the-challenge-dark-net-terrorism>

การโอนเงินข้ามประเทศสามารถดำเนินการได้ง่ายมาก ยากในการติดตาม และค่าธรรมเนียมในการโอนถูก กลุ่มก่อการร้ายอาจใช้ช่องทางนี้ในการรับเงินและซื้อขายอุปกรณ์สำหรับการก่อการร้ายเพราะยากในการตรวจสอบ

นอกจากรูปแบบของการสื่อสารในปัจจุบันที่ปรากฏให้เห็นแล้วผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง นาวาอากาศโท ชัชช จันทรโชติ หัวหน้าแผนกจัดการฝึก กองข่าว ศูนย์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล ยังให้ข้อคิดเห็นว่าแนวโน้มของกลุ่มก่อการร้ายในปัจจุบันมักอาศัยช่องทางในการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น เพราะใช้ต้นทุนในการติดต่อสื่อสารต่ำ สื่อสารได้อย่างรวดเร็ว มีการใช้ความเชื่อทางศาสนาเข้ามาใช้ในการปลุกกระตม และระดมทุน นอกจากนี้ยังมองว่าการติดตามสื่อสารผ่านทาง Game Online ก็เป็นช่องทางหนึ่งที่ต้องจับตามองเพราะเคยมีกรณีศึกษาจากการเล่นเกมส์ออนไลน์ทำให้เกิดอาชญากรรมที่สหรัฐฯ

2. แนวโน้มการแพร่ขยายของกลุ่มรัฐอิสลามก่อการร้ายต่างชาติที่เข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ถูกลดบทบาทลง เป็นผลให้กลุ่มนักรบแนวร่วมก่อการของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) เริ่มเดินทางกลับสู่ประเทศต้นทางของตน หรือเดินทางต่อไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งมี กลุ่มแนวร่วมก่อการร้าย กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ที่มาจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เหล่านี้ก็ได้เดินทางกลับยังประเทศต้นทาง ซึ่งกลุ่มนักรบก่อการร้ายที่เดินทางไปช่วยสู้รบในอิรักและซีเรีย ในนามรัฐอิสลาม (IS) ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่นับถือศาสนาอิสลาม และมีความคิดแบบสุดโต่ง หัวรุนแรง โดยมีสถานการณ์ของประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ที่น่าสนใจ ดังนี้

ประเทศมาเลเซีย มีการใช้มาตรการต่อต้านการก่อการร้ายในปี พ.ศ. 2556 – 2560 ทางกรมมาเลเซียสามารถสกัดกั้นแผนการโจมตีครั้งใหญ่ได้ 19 ครั้ง รวมถึงการโจมตีสถานบันเทิงกลางคืนในกรุงกัวลาลัมเปอร์สามารถจับกุมผู้ต้องสงสัยได้ราว 340 คน และศาลมาเลเซียยังติดอันดับสูงในเรื่องการพิพากษาลงโทษผู้ต้องสงสัยเกี่ยวกับการก่อการร้ายมากที่สุด ประเทศมาเลเซียถือว่าเป็นประเทศที่มีมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายที่ประสบความสำเร็จที่สุด⁵²

ประเทศอินโดนีเซีย ถือว่าเป็นประเทศที่มีกลุ่มก่อการร้าย เช่น กลุ่มญะมาอะฮ์ อิสลามิยะฮ์ และยังมีสมาชิกกลุ่มนักรบก่อการร้าย กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ที่เดินทางกลับมาจากพื้นที่สู้รบอิรัก และซีเรีย ซึ่งได้รับแนวความคิดการก่อการร้ายแบบสุดโต่งมาจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) และมีการนำแนวความคิดดังกล่าวมากระทำการก่อการร้ายในประเทศบ้านเกิดของตนเอง ดังเหตุการณ์ ในวันที่ 13 พ.ค. 2561 การจู่โจมเปิดพลีชีพที่โบสถ์คริสต์ในเมืองสุราบายา มีผู้เสียชีวิต 13 ราย⁵³

⁵² ผู้บัญชาการ กองบัญชาการสหรัฐฯ ภาคพื้นอินโดแปซิฟิก. (2561). นักรบต่างชาติที่กลับคืนสู่มาตุภูมิ. *นิตยสารอินโดแปซิฟิกฟอรัม*, ชุดที่ 43 ฉบับที่ 3, หน้า 26-29.

⁵³ ข่าวสด. (2561). *ไอเอสโผล่ประกาศตัวอีกรอบสาม ก่อการร้ายสองอินโดฯ 4 คนร้ายใช้ดาบ*. ค้นจาก https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_1097488

ที่มา : <https://www.thedailybeast.com/family-of-five-carry-out-second-suicide-bombing-in-indonesian-city-of-surabaya>

ประเทศฟิลิปปินส์⁵⁴ มีการปรับแก้บทบัญญัติทางกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามการก่อการร้ายในประเทศ และจัดตั้งสภาการต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งศูนย์การจัดการโครงการและสภาการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นผู้ประสานงานตามคำสั่งสภาฯ เพื่อปรับปรุงการประสานงานส่วนราชการ ในการตอบโต้การก่อการร้าย การดำเนินการของศูนย์ฯ ที่ผ่านมามีการส่งเสริมวัฒนธรรมด้านสันติภาพและ การไม่ใช้ความรุนแรง และยังมีการใช้มาตรการการออกกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ปัญหการก่ออาชญากรรมโดยกลุ่มก่อการร้าย รวมถึงพระราชบัญญัติแห่งสาธารณรัฐฉบับที่ 10167 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของกฎหมายต่อต้านการฟอกเงิน และพระราชบัญญัติแห่งสาธารณรัฐฉบับที่ 10168 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการจัดหาเงิน

⁵⁴ พ.ท.ดร.ชลการ์เนน แสรอน. (2561), การต่อสู้เพื่อมาตุภูมิ การต่อสู้กับการก่อการร้ายมอบบพเรียนให้กองทัพฟิลิปปินส์. นิตยสารอินโดแปซิฟิกฟอรัม, ชุดที่ 43 ฉบับที่ 3, หน้า 11-12.

ให้กับผู้ก่อการร้ายโดยกำหนดให้ธนาคารและสถาบันการเงินรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินที่อาจเชื่อมโยงกับผู้ก่อการร้าย และให้ระดับทรัพย์สินหรือเงินของบุคคลและองค์กรที่ได้รับการกำหนดว่าเป็นผู้ก่อการร้ายโดยทันที

3. ผลกระทบจากการแพร่ขยายของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติที่เข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อประเทศไทย

จากข้อมูลบ่งชี้ที่อีกอย่างหนึ่งคือ ประเทศไทยเป็นจุดผ่านทางของกลุ่มนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighter) เนื่องจากประเทศไทยเดินทางเข้าออกง่าย เพราะเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรจำนวนมากในแต่ละปีอันเป็นปกติวิสัย การเดินทางดังกล่าวจึงไม่เป็นที่สงสัย หรือโดนจับตามองมากนัก และยังเป็นจุดแวะพักเพื่อท่องเที่ยวได้ก่อนที่จะเดินทางออกยังไปพื้นที่ขัดแย้งในจุดต่าง ๆ ของโลก เช่น เมื่อเดินทางออกจากไทยก็อาจจะไปแคว้นรัสเซีย ตุรกี และเดินทางต่อไปยังพื้นที่ขัดแย้ง อิรัก หรือซีเรีย โดยเข้าทางชายแดน หรือพรมแดนธรรมชาติ ซึ่งยากที่จะตรวจสอบเส้นทางการเดินทางในจุดแวะพักต่อ ๆ ไปจนกระทั่งถึงจุดหมายปลายทาง เว้นแต่ว่ามีข้อมูลการกระทำผิด หรือมีพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความเสี่ยง และถูกจับตาเฝ้าระวังเอาไว้ก่อนแล้ว

นอกจากนี้หน่วยงานความมั่นคงยังได้มีการจัดลำดับความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มก่อการร้ายที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ดังนี้

นายปฐวี แสงแก้ว⁵⁵ นักการข่าวชำนาญการ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ ให้ข้อมูลว่า กลุ่มนักรบก่อการร้ายต่างชาติที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) เป็นภัยคุกคามที่ใกล้ตัวมากที่สุด เพราะมีสมาชิกกลุ่มนี้อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งสามารถเรียกความเห็นอกเห็นใจจากคนศาสนาเดียวกันได้ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอิซบูลลฮ์ โรฮิงญา และกลุ่มอุยกูร์ ซึ่งจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงต้องเฝ้าระวัง

พ.ต.ท.ศักดาวุธ สมานบุตร⁵⁶ รองผู้กำกับการ 4 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 2 กล่าวว่ากลุ่มนักรบก่อการร้ายที่อาจมีผลกระทบกับไทยมากที่สุดคือ กลุ่มอิซบูลลฮ์ (อิหร่านหัวรุนแรง) เพราะได้มีความพยายามเข้ามาก่อเหตุในประเทศไทยหลายครั้ง แต่สถานการณ์ความวุ่นวายในประเทศอิหร่าน ซีเรีย ในปัจจุบันจึงยังไม่มี ความพยายามในการเข้ามาก่อเหตุในประเทศไทยมากนัก รองลงมาคือกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) มีการใช้ประเทศไทยเป็นจุดผ่านทาง (Transit Point) เพื่อเดินทางต่อไปยังพื้นที่ความขัดแย้ง นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอัลกาอิดะฮ์ และกลุ่ม JI (ญะมาอะห์ อิสลามียะห์) ซึ่งปฏิบัติการอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย

⁵⁵ สำนักงาน ปปง.. (2562). *การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ.

⁵⁶ สำนักงาน ปปง.. (2562). *การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ.

4. มาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติ

ปัญหาการก่อการร้ายเป็นปัญหาต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่งสหประชาชาติได้มีการดำเนินการต่อต้านการก่อการร้ายภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายที่สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (UNGA) ได้รับรองมติที่ 56/1 และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ได้รับรองข้อมติที่ 1368 (2001) ในวันที่ 12 กันยายน 2544 เพื่อประณามการก่อการร้ายในสหรัฐฯ และถือว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ โดย UNSC ได้มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการก่อการร้าย ดังนี้⁵⁸

(1) กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ประกอบด้วยมาตรการทางการเงิน การเมือง การตรวจคนเข้าเมือง การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง และการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้ายและพิธีสารที่เกี่ยวข้องของสหประชาชาติ 13 ฉบับ โดยจัดตั้งคณะกรรมการต่อต้านการก่อการร้าย (UN Counter Terrorism Committee - CTC) และสำนักผู้บริหารด้านการต่อต้านการก่อการร้ายแห่งสหประชาชาติ (Counter Terrorism Executive Directorate - CTED) เป็นกลไกการดำเนินการ

(2) มาตรการการไม่แพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction: WMD) เพื่อป้องกันการส่งวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องตกไปอยู่ในมือของกลุ่มผู้ก่อการร้าย และปิดช่องโหว่ของความตกลงระหว่างประเทศที่มีอยู่

(3) จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดรายชื่อบุคคลและคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Al-Qaeda, Taliban, DPRK และ IRAN)

(4) จัดตั้ง Counter-Terrorism Implementation Task Force (CTITF) เป็นหน่วยงานประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในสหประชาชาติ มีหน้าที่ในการประสานแบ่งปันข้อมูลด้านการต่อต้านการก่อการร้าย และจัดตั้งกลุ่มงานเฉพาะกิจด้านต่าง ๆ

(5) กำหนดยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้ายของสหประชาชาติ (Pillars of UN Global Counter-Terrorism Strategy)⁵⁹ ได้แก่

- a. การกำหนดเงื่อนไขที่เอื้อต่อการแพร่ขยายของการก่อการร้าย
- b. มาตรการในการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้าย
- c. มาตรการในการสร้างขีดความสามารถของรัฐในการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้าย และเสริมสร้างความเข้มแข็งในบทบาทของสหประชาชาติ
- d. มาตรการด้านสิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรมในการต่อสู้กับการก่อการร้ายพื้นฐาน

⁵⁸ กระทรวงการต่างประเทศ. (2553). *การต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบสหประชาชาติ(Counter-Terrorism)*. ค้นจาก <http://www.mfa.go.th/main/th/issues/9899-การต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบสหประชาชาติ.html>

⁵⁹ United Nations. (2006). *UN Global Counter-Terrorism Strategy*. Retrieved from <https://www.un.org/counterterrorism/un-global-counter-terrorism-strategy>

ในการดำเนินนโยบายการต่อต้านการก่อการร้ายของประเทศไทย แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้เป็นเป้าหมายหลักของกลุ่มนักรบก่อการร้ายต่างชาติ แต่ประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยได้มีการกำหนดไว้เป็นนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งมีการให้ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับนานาชาติ ดังนี้

1. ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นประเทศภาคีสมาชิกกับสหประชาชาติในการต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญา และพิธีสารฯ จำนวน 19 ฉบับ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความปลอดภัยของการบินพลเรือน

(1) อนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการซึ่งกระทำบนอากาศยาน (Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft)

(2) พิธีสารเพื่อการแก้ไขอนุสัญญาว่าด้วยความผิดและกระทำบนอากาศยาน (Protocol to Amend the Convention on Offences and Certain Acts Committed on Board Aircraft)

(3) อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft)

(4) พิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (Protocol Supplementary to the Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft)

(5) อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของพลเรือน (Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation)

(6) พิธีสารเพื่อการปราบปรามการกระทำอันรุนแรงอันมิชอบด้วยกฎหมาย (Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airport Serving International Civil Aviation, Supplementary to the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation)

(7) อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (Convention on the Suppression of Unlawful Acts Relating to International Civil Aviation)

1.2 ความปลอดภัยในการเดินเรือและแท่นขุดเจาะ

(1) อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยในการเดินเรือ (Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation)

(2) พิธีสารอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยในการเดินเรือ (Protocol to the Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation)

(3) พิธีสารเพื่อการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อแท่นขุดเจาะ (Protocol for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Fixed Platforms)

(4) พิธีสารเพิ่มเติมเพื่อการปราบปรามการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อแท่นขุดเจาะ (Protocol to the Protocol for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Fixed Platforms)

1.3 ตัวประกันและบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองระดับสากล

(1) อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศรวมทั้งตัวแทนทางทูต (Convention on the Prevention and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons, including Diplomatic Agents)

(2) อนุสัญญาระหว่างประเทศต่อต้านการจับบุคคลเป็นตัวประกัน (International Convention against the Taking of Hostages)

1.4 วัตถุระเบิด วัตถุอันตราย และการวางระเบิด

(1) อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันทางกายภาพต่อวัตถุนิวเคลียร์ (Convention of the Physical Protection of Nuclear Material)

(2) การแก้ไขอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันทางกายภาพต่อวัตถุนิวเคลียร์ (Amendments to the Convention of the Physical Protection of Nuclear Material)

(3) อนุสัญญาว่าด้วยการผสมสารในวัตถุระเบิดพลาสติกเพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจจับ (Convention on the Marking of Plastic Explosives for the Purposes of Detection)

(4) อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการวางระเบิดเพื่อการก่อการร้าย (Convention for the Suppression of Terrorist Bombings)

(5) อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อปราบปรามการก่อการร้ายที่ใช้นิวเคลียร์ (International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism)

1.5 การเงินของการก่อการร้าย

อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่ลัทธิการก่อการร้าย (Convention for the Suppression of Financing of Terrorism)

2. การสร้างความร่วมมือกับนานาชาติในการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

ประเทศไทยโดยสำนักงาน ปปง. ได้เป็นเจ้าภาพในการประชุมสุดยอดด้านการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายระดับภูมิภาค ครั้งที่ 4 (The 4th Annual Counter-Terrorism Financing Summit (CTF Summit) 2018) ระหว่างวันที่ 5 – 8 พฤศจิกายน 2561 ณ โรงแรม รอยัล ออร์คีด เซอร่าตัน กรุงเทพมหานคร ร่วมกับหน่วยข่าวกรองออสเตรเลีย และอินโดนีเซีย สาระสำคัญจาก

การประชุมในการป้องกันการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในระดับภูมิภาค มีมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการก่อการร้าย ดังนี้⁶⁰

(1) สนับสนุนให้มีการดำเนินกิจกรรมระดับภูมิภาค เพื่อยับยั้งการก่อเหตุที่จะเกิดขึ้น โดยให้ความสำคัญถึงภัยคุกคาม วิถีระดมทุน เคลื่อนย้ายทุน และเครือข่ายกลุ่มก่อการร้ายในระดับภูมิภาค

(2) ทราบถึงความท้าทายและจะแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายโดยใช้เทคโนโลยีทางการเงินและเครื่องมือที่ทันสมัยอื่น ๆ เพื่อช่วยระบุสืบทหารูปแบบกิจกรรม และเส้นทางการเงินของกลุ่มผู้ก่อการร้าย

(3) เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างปลอดภัยระหว่างหน่วยข่าวกรองทางการเงินในภูมิภาค และในระดับโลก เพื่อยับยั้งอาชญากรรมข้ามชาติ

(4) สนับสนุนให้เผยแพร่ผลการศึกษา สิ่งบ่งชี้องค์กรไม่แสวงหากำไรที่มีความเสี่ยงเพื่อช่วยป้องกันไม่ให้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(5) เห็นชอบให้ขยายขอบเขตการดำเนินงานร่วมกันด้านการแลกเปลี่ยนนักวิเคราะห์และสืบสวนทางการเงินแบบพหุภาคี เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ด้านวิเคราะห์ข่าวกรองทางการเงิน

(6) เห็นชอบให้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อให้ครอบคลุมอาชญากรรมที่มีความเสี่ยงสูงในภูมิภาค โดยเฉพาะการทุจริต และการค้ำมนุษย์

(7) เห็นชอบการป้องกันการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลในการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและอาชญากรรมอื่น ๆ โดยลดความเหลื่อมล้ำในการกำกับดูแลของแต่ละประเทศ

(8) สนับสนุนการให้ความช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ ในการต่อต้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ผ่านคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force (FATF)) กลุ่มต่อต้านการฟอกเงินเอเชีย/แปซิฟิก (Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG)) และกลุ่มความร่วมมือหน่วยข่าวกรองทางการเงินโลก (Egmont Group)

(9) เห็นชอบให้จัดตั้งฝ่ายเลขานุการขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้น

(10) สนับสนุนให้จัดการประชุมสุดยอดด้านการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการดำเนินการของคณะทำงานชุดต่าง ๆ

ทั้งนี้ กรอบกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559 ได้กำหนดมาตรการในการระงับการดำเนินการกับทรัพย์สินและมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายหรือผู้สนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือผู้กระทำการอันเกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงไว้ด้วยแล้ว นอกจากนี้

⁶⁰ AMLO, PPAK, & AUSTRAC. (2018). *4th Regional Counter-Terrorism Financing Summit 2018 The Bangkok Communique*. Bangkok.

โดยที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ออกข้อมติที่ 1540 (2004) และข้อมติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่กำหนดให้ประเทศต่าง ๆ ต้องมีมาตรการในการป้องกันการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยมีระบบการควบคุมการส่งออก การส่งกลับ การนำเข้า การถ่ายลำ การผ่านแดน การเป็นนายหน้า และการดำเนินการใด ๆ เพื่อการแพร่ขยายสินค้าอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ดังนั้น ประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ จึงได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวใช้บังคับ ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2562 แต่ปัจจุบัน ยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเพื่อไปร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ โดยตรง ซึ่งแตกต่างกับบางประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ในประเทศมาเลเซีย ที่มีบทบัญญัติห้ามในลักษณะดังกล่าว (SPECIAL MEASURES AGAINST TERRORISM IN FOREIGN COUNTRIES BILL 2015)

อย่างไรก็ดี เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย⁶¹ โดยสาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติม และตัดบทบัญญัติที่ซ้ำกับกฎหมายอื่นๆ ออก รวมถึงออกมาตรการโดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งมีมาตรการ ดังนี้

1. มาตรการเชิงป้องกันการก่อการร้าย กำหนดอำนาจทั่วไปสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการเข้าไปในเคหสถาน เพื่อตรวจค้น การค้นบุคคล หรือยานพาหนะถ้ามีเหตุต้องสงสัย ยึดทรัพย์สิน ห้ามเข้า ห้ามใช้เส้นทางคมนาคม ยานพาหนะ อาคาร สถานที่ สามารถสั่งอพยพ และเข้าถึงการได้มาซึ่งเอกสาร หรือข้อมูลข่าวสาร การสะกดรอยผู้ต้องสงสัย การอำพราง การเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม รวมถึงอำนาจการจับกุมควบคุมตัวบุคคล

2. มาตรการเชิงปราบปรามการก่อการร้าย อำนาจของพนักงาน เจ้าหน้าที่ หากได้ประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติแล้ว สามารถออกคำสั่งให้บุคคลห้ามออกไปนอกราชอาณาจักร สามารถออกคำสั่งให้คนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร มีการควบคุมการซื้อขายการครอบครองอาวุธ ทั้งนี้จะต้องดำเนินการด้วยความจำเป็น ไม่เกินกว่าเหตุ

3. ขอบเขตการบังคับใช้หรืออำนาจศาล และสถานะของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้การดำเนินคดีต้องอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม รวมทั้งกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายอาญา

สำหรับบทกำหนดโทษ กำหนดให้ผู้ใดก็ตามที่เปิดเผยการได้มาซึ่งเอกสาร หรือข้อมูลข่าวสารตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 - 5 ปี ปรับตั้งแต่ 60,000 - 100,000 บาท และกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการกระทำนอกเหนือจากปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ จะต้องระวางโทษหนักเป็น 3 เท่า ของการกำหนดความผิด

⁶¹ แนวหน้า. (2563). 'กรม.'เห็นชอบ 'ร่างพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย'วาง3มาตรการ-บทลงโทษ. ค้นจาก <https://www.naewna.com/politic/470833>

ทั้งนี้ ในประการสำคัญในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา 20 (7) ⁶² ได้กำหนดให้สภาความมั่นคงแห่งชาติมีอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งมิให้ผู้ใดออกไปนอกราชอาณาจักรเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อแทรกซึม วางแผน ตรีเตรียมการ หรือเข้าร่วมปฏิบัติการก่อการร้าย เข้ารับการฝึกอบรมการก่อการร้าย หรือเข้ารับการฝึกอาวุธกับกองกำลังติดอาวุธต่างชาติ

อนึ่ง ข้อมูลจากหน่วยงานความมั่นคงเท่าที่เปิดเผยได้ พบว่ามีนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (FTFs) ที่ได้เดินทางผ่านประเทศไทยและกลับจากพื้นที่สู้รบในห้วงระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2562 อยู่บ้าง แต่ถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับห้วงระยะเวลาดังกล่าว (12 ปี) ซึ่งมีเพียงจำนวนทั้งสิ้น ยังไม่ถึง 100 คน โดยนักรบก่อการร้ายต่างชาติส่วนมากที่พบ อยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ดี แม้สถิติตัวเลขนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (FTFs) ที่ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านเพื่อเดินทางไปยังพื้นที่สู้รบในห้วงระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นจะมีไม่มากนัก แต่ก็เคยปรากฏเหตุการณ์กรณีเมื่อช่วงต้นปี พ.ศ. 2555 ที่ทางการไทยสามารถจับกุม นายอาทริส ฮุสเซน (Mr. Atris Hussein) สมาชิกกลุ่มก่อการร้ายอิซบูลลอฮ์ (Hezbollah) สัญชาติเลบานอน ที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทยเพื่อก่อเหตุวินาศกรรมครั้งใหญ่ ซึ่งกรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่สามารถตรวจยึดสารแอมโมเนียมไนเตรด ซึ่งเป็นสารตั้งต้นประกอบระเบิด ได้มากกว่า 2,000 กิโลกรัมที่บ้านเช่าของคนร้ายภายในอาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยผลคดีอาญาศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยในคดีนี้ ตามฐานความผิดในพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 เบ็ดเสร็จลงโทษจำคุก 2 ปี 8 เดือน ^{63 64} โดยหลังจากกรณีดังกล่าวไม่นาน ต่อมาในช่วงต้นเดือนเมษายน 2557 เจ้าหน้าที่ตำรวจก็สามารถจับกุมสมาชิกชายงานกลุ่มก่อการร้ายอิซบูลลอฮ์ (Hezbollah) ได้อีก โดยกลุ่มคนร้ายกลุ่มนี้มีประวัติเดินทางเข้าออกประเทศไทยมาแล้วหลายครั้ง เจ้าหน้าที่ของไทยได้ทำการสะกดรอยพบว่าคนร้ายมีพฤติการณ์ในการหาซื้อวัตถุและสารเคมี และมีพฤติกรรมในการถ่ายภาพโบสถ์ของชาวอิสราเอล เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงได้จับกุมเข้าตรวจค้นที่พักของกลุ่มคนร้าย พบคอมพิวเตอร์และวัตถุที่ใช้ในการประกอบระเบิดได้จำนวนหนึ่ง รวมถึงวิกผมที่คาดว่าผู้ต้องสงสัยจะนำไปปลอมตัว ทั้งสองกรณีข้างต้น ถือเป็นคดีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมในการยับยั้งการก่อวินาศกรรมครั้งใหญ่ในประเทศไทยได้อย่างทันท่วงที เพราะเหตุที่สามารถจับกุมคนร้ายซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายอิซบูลลอฮ์ (Hezbollah) ได้เสียก่อนที่จะลงมือปฏิบัติการนั่นเอง

⁶² ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย พ.ศ....

⁶³ Thai PBS NEWS. (2556). ศาลสั่งจำคุกชาวเลบานอนมีสารประกอบระเบิด. ค้นจาก

<https://news.thaipbs.or.th/content/196510>

⁶⁴ Sanook. (2556). คู่ก 2 ปี 8 ด. อาทริสฮุสเซน หนุ่มเลบานอน ชุกสารผลิตบีม ปี55. ค้นจาก

<https://www.sanook.com/news/1209428/>

สรุปผลการวิจัย

คำถามการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อทราบสภาพปัญหา ความเสี่ยงและความท้าทายในปัจจุบันของกลุ่มก่อการร้ายและนักรบก่อการร้ายต่างชาติ

ปัจจุบันสถานการณ์ก่อการร้ายยังคงมีอยู่และถือเป็นภัยคุกคามอย่างร้ายแรงต่อประชาคมโลกในทุกภูมิภาค แม้สถานการณ์ก่อการร้ายโลกในภาพรวมได้บรรเทาลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ห้วงปี 2562 อันเนื่องจากการสูญเสียฐานอำนาจของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ทั้งในเรื่องการถูกกองกำลังชาติพันธมิตรที่นำโดยสหรัฐอเมริกาปราบปรามอย่างหนักหน่วง จนทำให้กองกำลังนักรบกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) สูญเสียพื้นที่ยึดครองทั้งในอิรักและซีเรีย รวมถึงกรณีในช่วงเดือนตุลาคม ปี 2562 Abu Bakr al-Baghdadi ผู้นำกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ที่ถูกสังหารจากการที่กองทัพสหรัฐส่งทหารเข้าไปปฏิบัติการในจังหวัดอิดีลิบ พื้นที่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศซีเรีย ซึ่งเป็นปฏิบัติการในทำนองเดียวกันกับปฏิบัติการบุกสังหารนายอุซามะฮ์ บิน ลาดิน (Osama bin Laden) ผู้นำกลุ่มก่อการร้าย Al-qaida ของกองทัพสหรัฐในบ้านพักที่เมืองแอบบอตทาบัตของปากีสถานเมื่อเดือนพฤษภาคม ปี 2554

อย่างไรก็ดี แม้ผู้นำกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญอย่าง นายอุซามะฮ์ บิน ลาดิน หรือ นาย Abu Bakr al-Baghdadi จะเสียชีวิตลงตามคำกล่าวอ้างของทางการสหรัฐก็ตาม แต่สถานการณ์ก่อการร้ายก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญทั่วทุกภูมิภาค โดยกลุ่ม Al-qaida ยังคงมีขบวนการที่เข้มแข็งกว่าขบวนการของ กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ในหลายพื้นที่ นอกจากนี้ การที่กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ได้ประกาศผ่านแอปพลิเคชันเทเลแกรม ตั้งนายอาบู อิบราฮิม อัล-ฮาเชมี อัล-กูไรซี (Abu Ibrahim al-Hashimi al-Qurashi) เป็นผู้นำกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) คนปัจจุบัน ย่อมอาจสร้างความมั่นใจและเรียกความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิกและขบวนการของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) และกระตุ้นให้ลงมือปฏิบัติการในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการแสดงศักยภาพได้มากขึ้น ทั้งนี้ การสูญเสียฐานที่มั่นที่สำคัญในอิรักและซีเรีย จึงมีสิ่งสมควรเฝ้าระวังว่า กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) อาจกำลังแสวงหาพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเป็นฐานที่มั่นใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคอาเซียนในประเทศที่กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) มีขบวนการเคลื่อนไหวอยู่แล้ว ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย นอกจากนี้ จากการที่กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) สูญเสียฐานที่มั่นในอิรักและซีเรีย ย่อมส่งผลให้กลุ่มนักรบต่างชาติ ต้องเดินทางกลับสู่ประเทศต้นทางของตนเองจำนวนมาก ซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการก่อเหตุในดินแดนประเทศของตนเอง จึงเป็นความท้าทายของประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่จะต้องดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อสกัดกั้นมิให้มีการก่อเหตุในประเทศของตนต่อไป

คำถามการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อทราบแนวโน้มและผลกระทบ จากนักรบก่อการร้ายต่างชาติที่ขยายตัวเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

ภูมิภาคอาเซียนมีอัตราเติบโตเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวสูงที่สุดในโลกนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2556 แนวโน้มการเติบโตของภูมิภาคอาเซียนจะกลายเป็นองค์กรทางภูมิรัฐศาสตร์ที่มีความสำคัญและทั่วโลกต่างจับตามอง ในอีกมุมหนึ่ง หลายประเทศในภูมิภาคอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อาจมีนักรบก่อการร้ายต่างชาติที่เดินทางกลับจากพื้นที่สู้รบในตะวันออกกลาง เพื่อกลับสู่ดินแดนมาตุภูมิของตนจำนวนหนึ่ง ประเทศที่มีความเสี่ยงเหล่านี้ จึงควรร่วมมือเฝ้าระวังและติดตามความ

เคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังคงต้องเฝ้าระวังการติดต่อสื่อสารและความเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายท้องถิ่นภายในประเทศ เนื่องจากเชื่อได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม Al-qaida และ กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ยังคงมีความพยายามในการแสวงหาโอกาสเพื่อก่อเหตุครั้งใหญ่อยู่เสมอ โดยเฉพาะกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ที่พร้อมให้การสนับสนุนช่างานของตน ซึ่งเป็นกลุ่มก่อการร้ายท้องถิ่น ทั้งนี้ในส่วนของประเทศไทยเองก็เป็นจุดศูนย์กลางของการเดินทางที่สำคัญในอันดับต้น ๆ ของภูมิภาคอาเซียน โดยมีตัวเลข สถิติ การเดินทางเข้าออกของบุคคลหลากหลายเชื้อชาติ ด้วยเหตุดังกล่าว ประเทศไทยย่อมเป็นเป้าหมายลำดับแรก ๆ ที่นี้กรบก่อการร้ายต่างชาติจะอาศัยเป็นแหล่งแสวงหาประโยชน์ในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเป็นจุดแวะพัก หรือการเป็นแหล่งพักพิง แหล่งนัดพบปะพูดคุย และเป็นทางผ่านเพื่อเดินทางไปปฏิบัติการในพื้นที่ขัดแย้ง หรือเดินทางไปยังประเทศเป้าหมายที่ต้องการไปปฏิบัติการก่อเหตุ หน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องจึงสมควรต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด แม้มีแนวโน้มว่ากลุ่มก่อการร้ายสากลที่สำคัญน่าจะเชื่อว่ามิได้มุ่งหมายที่จะก่อเหตุกับประเทศไทยโดยสภาพ แต่สถานที่สำคัญต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานทูต หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวสัญชาติของประเทศคู่ขัดแย้งนิยมไปท่องเที่ยว จึงเป็นจุดที่หน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องต้องมีมาตรการในการดูแล รักษาความปลอดภัยอย่างเข้มข้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เมื่อตรวจสอบสถิติตัวเลขภาพรวมการเดินทางเข้า – ออก ราชอาณาจักร ย้อนหลังไป 12 ปี นับตั้งแต่ห้วงปี 2551- 2562 ปรากฏข้อมูลตามตาราง ดังนี้

ปี พ.ศ.	สถิติจำนวนผู้เดินทาง	
	ขาเข้า /คน	ขาออก / คน
2551	20,618,266	20,511,191
2552	20,938,680	20,797,419
2553	23,748,561	22,702,741
2554	27,515,579	27,131,903
2555	31,324,753	30,889,626
2556	36,181,616	35,994,211
2557	35,520,973	35,494,014
2558	42,251,250	42,482,149
2559	46,448,212	45,930,932
2560	50,594,883	49,639,148
2561	56,251,399	54,848,929
2562	58,644,896	34,458,716

ที่มา : https://www.immigration.go.th/immigration_stats

ทั้งนี้ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลตัวเลขนักท่องเที่ยวต่างชาติที่อาจเดินทางผ่านประเทศไทย เพื่อไปและกลับพื้นที่สู้รบแล้วยังมีไม่ถึง 100 คน ในรอบ 12 ปี จึงสะท้อนได้ว่า ณ ปัจจุบัน ยังมีนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (FTF) จำนวนไม่มากนัก ที่อาศัยประเทศไทยเป็นทางผ่านเพื่อไปและกลับจากพื้นที่ที่ตนเดินทางไปร่วมปฏิบัติการซึ่งคาดการณ์ได้ว่า แนวโน้มที่นักรบก่อการร้ายต่างชาติจะอาศัยประเทศไทยเป็นแหล่งแสวงหาประโยชน์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอาศัยเป็นทางผ่าน จึงยังคงมีสถานการณ์เช่นนี้อยู่ ซึ่งหน่วยข่าวต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติงานด้านข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ หน่วยงานความมั่นคงต่าง ๆ ยังคงสมควรให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังกลุ่มก่อการร้ายที่เคยพยายามลงมือปฏิบัติก่อเหตุในประเทศไทยมาแล้ว แต่ทางการไทยสามารถสกัดกั้นยังยั้งโดยจับกุมสมาชิกข่าวงานได้เสียก่อนที่จะลงมือก่อเหตุวินาศกรรม ดังเช่นกรณี การจับกุมคนร้ายซึ่งเป็นสมาชิกข่าวงานของกลุ่มก่อการร้ายฮิซบุลลอฮ์ (Hezbollah) เมื่อช่วงต้นปี พ.ศ. 2555 และช่วงเดือนเมษายน 2557 ตามที่ได้นำเสนอไว้แล้วข้างต้น ทั้งนี้ สมรรถนะผลของการสกัดกั้นสมาชิกข่าวงานกลุ่มก่อการร้ายดังกล่าว เป็นผลมาจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวกันอย่างใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงของไทยและเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงของอิสราเอล

คำถามการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อทราบแนวโน้ม รูปแบบ การระดมทุนและธุรกรรมการค้าที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย การเผยแพร่แนวความคิดผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย

ที่มาของรายได้ของกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ มีหลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นช่องทางที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือช่องทางที่ผิดกฎหมายก็ตาม เช่น การประกอบกิจการต่าง ๆ เงินที่ได้รับจากการรับบริจาคผ่านองค์กรการกุศล หรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร การกรรโชกทรัพย์ หรือการเรียกค่าคุ้มครอง การเรียกค่าไถ่ การค้ายาเสพติด การแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ (น้ำมัน, ก๊าซธรรมชาติ, เหมืองแร่) การสนับสนุนจากรัฐบาล เป็นต้น

ตารางเปรียบเทียบสถิติเงินสนับสนุนขององค์กรก่อการร้ายโลก ปี 2557 และ ปี 2561

ลำดับที่	กลุ่มก่อการร้าย (ปี 2557)	จำนวนเงิน (ดอลลาร์สหรัฐต่อปี)	กลุ่มก่อการร้าย (ปี 2561)	จำนวนเงิน (ดอลลาร์สหรัฐต่อปี)
1	ISIS	2,000,000,000	Hezbollah	1,100,000,000
2	Hamas	1,000,000,000	Taliban	8,000,000,000
3	FARC	6,000,000,000	Hamas	7,000,000,000
4	Hezbollah	5,000,000,000	Al-Qaeda	3,000,000,000
5	Taliban	4,000,000,000	ISIS	200,000,000
6	Al-Qaeda	150,000,000	PKK	180,000,000
7	Lashkar-e-Taiba	1,000,000,000	Kata'ib Hizballah	150,000,000
8	Al Shabab	70,000,000	Islamic Jihad	100,000,000
9	Real IRA	50,000,000	Lashkar-e-Taiba	75,000,000

ลำดับที่	กลุ่มก่อการร้าย (ปี 2557)	จำนวนเงิน (ดอลลาร์สหรัฐต่อปี)	กลุ่มก่อการร้าย (ปี 2561)	จำนวนเงิน (ดอลลาร์สหรัฐต่อปี)
10	Boko Haram	25,000,000	Real IRA	50,000,000
	รวมปี 2557 เป็นเงิน	4,895,000,000	รวมปี 2561 เป็นเงิน	3,655,000,000

จากสถิติตารางดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญหลายกลุ่มยังคงมีเงินทุนมากเพียงพอเพื่อใช้ในการดูแลสมาชิกและเพื่อให้ขยายงานนำไปใช้เคลื่อนไหวลงมือปฏิบัติการ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาห้วงระยะเวลาเปรียบเทียบห่างกัน 5 ปี ระหว่างปี 2557 กับ ปี 2561 พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงอันดับความมั่นคงของกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ตกจากอันดับที่ 1 ในปี 2557 ไปอยู่อันดับที่ 5 ในปี 2561 กลุ่ม Hezbollah ความมั่งคั่งขยับจากอันดับที่ 4 ขึ้นอยู่อันดับที่ 1 ในปี 2561 แทนที่กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ซึ่งน่าจะเชื่อว่าจะเป็ผลจากการที่กลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ถูกกองกำลังพันธมิตรซึ่งนำโดยกองทัพสหรัฐโจมตีฐานที่มั่นในอิรักและซีเรีย อย่างต่อเนื่องจนอ่อนกำลังลงนั่นเอง และผลของการที่กองกำลังพันธมิตรมุ่งเป้าสำคัญในการโจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) แต่กลับเป็นผลให้กลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญอย่างกลุ่ม Al-qaida และกลุ่ม Taliban กลับมีเงินทุนสนับสนุนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งจากเดิมในปี 2557 กลุ่ม Al-qaida มีเงินทุนสนับสนุน 150,000,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี ในปี 2561 มีเงินทุนสนับสนุนถึง 3,000,000,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี ในขณะที่กลุ่ม Taliban มีเงินทุนสนับสนุนในปี 2561 จำนวน 8,000,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อปี ซึ่งเพิ่มขึ้นจำนวนมากเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปี 2557 ที่มีเงินทุนสนับสนุน 4,000,000,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี

ทั้งนี้ ในบริบทของประเทศไทยในหัวแรกทีปรากฏสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่พบรูปแบบการระดมทุนของเครือข่ายก่อการร้ายผ่าน Social media โดยตรงมากนัก แต่มีการระดมทุนโดยการบริจาค (Zakat) ของกลุ่มสมาชิกเครือข่าย วันละ 1 บาท ซึ่งบริหารจัดการโดยฝ่ายเศรษฐกิจของแนวร่วมกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการนำเงินไปสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของขบวนการ ฯ ซึ่งกรณีดังกล่าวสามารถเอื้อประโยชน์ในการนับจำนวนสมาชิกและแนวร่วมในการก่อการร้ายได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ในการนำเงินทุนมาใช้ในการก่อเหตุความไม่สงบ อาทิ การปล้นชิง เงินสนับสนุนโรงเรียนสอนศาสนา จุฬารกรรมการค้าที่ผิดกฎหมายหรือธุรกิจสีเทา อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับภัยแทรกซ้อน ต่างๆ เป็นต้น⁶⁵ อย่างไรก็ตาม พบว่าระยะหลัง แนวร่วมขบวนการกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้แสวงหาประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ ในลักษณะของการสื่อสารผ่านเพจเฟซบุ๊กเพื่อระดมทุนช่วยเหลือเครือข่ายของสมาชิกแนวร่วมที่ถูกทางการดำเนินคดีอันเนื่องมาจากการก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

⁶⁵ สำนักงาน ปปง.. (2562). การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นการก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ.

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะในมิติต่าง ๆ ของการดำเนินการทาง เศรษฐกิจและสังคม การรักษาความมั่นคงและการป้องกันประเทศ การสื่อสารโทรคมนาคมและ การควบคุมดูแลโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สำคัญ และจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคต เนื่องจาก ความสามารถในการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วทั้งของประเทศชั้นนำด้านเทคโนโลยีเอง และความสามารถ ในการพัฒนาและการเข้าถึงเทคโนโลยีของประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในระดับรองลงมา ซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในประเภที่นี้ตอบสนองต่อการใช้งานเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของคนได้ เป็นจำนวนมาก ทั้งกลุ่มที่เป็นผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตโดยตรงหรือผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการใช้เครือข่าย เทคโนโลยีสารสนเทศในทางอ้อม⁶⁶ ในทางกลับกันกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ ย่อมแสวงหาประโยชน์โดยการ เผยแพร่แนวคิดรุนแรงผ่านทางอินเทอร์เน็ต และนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้สนับสนุนการเผยแพร่อุดมการณ์ ของกลุ่มตน ตลอดจนใช้เพื่อการจัดหาสมาชิก ฝึกสอนวิธีการก่อเหตุในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก เช่น การประกอบระเบิด และการก่อเหตุโดยลำพัง ทั้งนี้ มีแนวโน้มที่กลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ จะใช้สื่อออนไลน์ ระหว่างสมาชิกกลุ่มและช่างานมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อ วัตถุประสงค์ในการปลุกระดมต่าง ๆ เช่น มีการเผยแพร่ภาพถ่ายเด็กจับถืออาวุธผ่านทาง Facebook จากกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) หรือผู้ที่ชื่นชอบแนวความคิดนิยมความรุนแรงแบบสุดโต่ง เป็นต้น ทั้งนี้ การติดต่อระหว่างสมาชิกกลุ่มและ ช่างานจะใช้ระบบอินเทอร์เน็ตแบบการเข้ารหัสมากขึ้น ซึ่งทำให้การตรวจจับและการพิสูจน์ทราบเป้าหมาย ของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก

สำหรับประเทศไทยมีการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตและระบบดิจิทัลมากขึ้นเช่นกัน จากสถิติของ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National electronic and Computer Technology Center : NECTEC) ในปี พ.ศ. 2559 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในไทยสูงถึงเกือบ 40 ล้านคน เพิ่มขึ้น จากที่เคยมีผู้ใช้ไม่ถึง 30 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นร้อยละ 16 ของจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีจำนวนโดยประมาณ 250 ล้านคน ซึ่งจากการสำรวจผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งจาก คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่และผ่านทางอุปกรณ์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในปี 2558 ประเทศไทยมีประชากร ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำนวนประมาณ 24.6 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.3 ของผู้ใช้ อินเทอร์เน็ตทั้งหมด ทั้งนี้เป็นกลุ่มของวัยรุ่นอายุ 19 ปี หรือน้อยกว่า คิดเป็นสัดส่วนหนึ่งในสาม (หรือคิดเป็น ผู้ใช้ประมาณ 8.4 ล้านคน) ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งหมด จากการสำรวจของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พบว่า ประชากรใช้เวลาโดยเฉลี่ย 41.4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในการใช้ อินเทอร์เน็ต โดยสมาร์ทโฟนถือเป็นช่องทางที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 80.9 และการใช้คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (desktop) และการใช้คอมพิวเตอร์แบบพกพา (laptop) เป็นที่นิยม เป็นอันดับสองและสามตามลำดับ และเฟซบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (LINE) เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็น ที่นิยมมากที่สุด จะเห็นว่าการเข้าถึงระบบเครือข่ายสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตนั้นกระทำได้ง่ายขึ้น ทำให้เกิด

⁶⁶ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2561). *ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2564* (ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

ความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตประจำวัน แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการนำไปใช้ในทางที่ผิด และเสี่ยงที่จะเกิดภัยคุกคามต่อชีวิตเพิ่มขึ้นอีกด้วย⁶⁷ จากข้อมูลตัวเลขสถิติผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตดังกล่าวในประเทศไทยที่มีจำนวนมาก จึงต้องเฝ้าระวังการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่แนวคิดรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการปลุกกระตุมของแนวร่วมกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งพบเห็นได้บ่อยครั้งว่าปรากฏรายชื่อ user ผู้ใช้งานทาง facebook ต่าง ๆ มากมาย ที่ใช้เผยแพร่บิดเบือนข้อมูล ใส่ร้าย ปลุกกระตุม สร้างความเกลียดชัง หรือเสนอข้อมูลในเชิงลบจากการกระทำของฝ่ายรัฐในลักษณะต่าง ๆ เช่น การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมของภาครัฐ การสร้างความแตกแยกทางความคิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์ วัฒนธรรม และศาสนา ยิ่งไปกว่านั้น มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ บิดเบือนข้อมูลให้เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตน แม้ไม่มีความเชื่อมโยงกับสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เลยก็ตาม เช่น กรณี เหตุการณ์สะเทือนขวัญเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563 กรณีคนร้าย (จำสืบเอกจักรพันธ์ ถมมา) ใช้อาวุธปืนกราดยิงที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเหยื่อผู้เสียชีวิตรายหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ทหารผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา กรณีดังกล่าวมีการแสวงหาประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์สร้างกระแสบิดเบือนข้อมูลนำไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ดังกล่าว โดยพยายามนำเสนอบิดเบือนข้อมูลในทำนองว่า เหยื่อผู้เสียชีวิตได้โกงเงินคนร้ายผู้ก่อเหตุไปประกอบกับเหยื่อผู้เสียชีวิตมีพฤติกรรมชั่วร้ายปฏิบัติตัวไม่ดีกับประชาชนในพื้นที่ ทั้งที่ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด จนกระทั่ง กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ต้องออกมาแถลงข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจกับสาธารณชน มิให้ตกเป็นเหยื่อและเครื่องมือของกลุ่มผู้ไม่หวังดี ปรากฏตามภาพข่าว ดังนี้

ภาคใต้ / ยะลา

กอ.สมน.ภาค 4 ส่วนหน้า แฉ Fake News กรณีเหตุกราดยิงโคราช

10 ก.พ. 63

240

จากกรณีเหตุการณ์ จำสืบเอกจักรพันธ์ ถมมา สังกัด กองพันสรรพาวุธกระสุนที่ 22 กองบัญชาการช่วยรบที่ 2 กราดยิงประชาชนใน

บัญชาการช่วยรบที่ 2 กราดยิงประชาชนในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563 จนเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต 30 ราย บาดเจ็บอีกหลายราย ซึ่งในผู้เสียชีวิต คือ ร้อยเอกศิรวีวัฒน์ แสงประสิทธิ์ ผู้บังคับกองร้อยทหารพรานที่ 4914 ภายหลังได้มีผู้โพสต์ข้อความในเพจเฟซบุ๊ก PataniPeace ถึงสาเหตุที่ ร้อยเอกศิรวีวัฒน์ 4 ถูกยิง เนื่องจาก "ได้ไปโกงเงินทหารยศสิบโท ที่โคราช เรื่องขายที่ดิน จนถูกยิงตายถึงบ้าน 3 ศพ รวมทั้งเป็นผู้บงการสังฆ่าและโกงเงินประชาชนในพื้นที่ จชต." ซึ่งโพสต์ข้อความดังกล่าวเป็นการบิดเบือนข้อเท็จจริง กล่าวหา ร้อยเอกศิรวีวัฒน์ 4 ผู้เสียชีวิต อย่างไรเหตุผล ปราศจากข้อมูลความจริง ทำให้ผู้เสียชีวิตและครอบครัวได้รับความเสียหาย เกิดการเข้าใจผิดแก่ผู้ที่ติดตามข่าวสาร กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า จึงขอชี้แจงข้อเท็จจริง ดังนี้

⁶⁷ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2561). ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สืบเนื่องจาก ร้อยเอกศิริวิวัฒน์ 4 ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ลาพักตามวงรอบจำนวน 10 วัน ตั้งแต่วันที่ 6-15 ก.พ. 63 เพื่อไปดูแลมารดาซึ่งเป็นผู้ป่วยติดเตียงที่หมู่บ้าน อากาศ 2 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และพาครอบครัวไปพักผ่อนในพื้นที่ จังหวัด

กำลังกราดยิงประชาชนอยู่นั้น ร้อยเอกศิริวิวัฒน์ 4 เป็นหนึ่งในประชาชนที่ได้ขับรถยนต์ผ่านมาในเส้นทางของกำลังเอกจักรพันธ์ 4 จึงโดนยิงเสียชีวิตไปด้วย ส่วนเรื่องที่กำลังอ้างว่า ร้อยเอกศิริวิวัฒน์ 4 มีความประพฤติธรรมชั่วร้ายพูดจาไม่สุภาพกับประชาชนนั้นไม่เป็นความจริงจากการสอบถามผู้ใกล้ชิดรวมถึงผู้บังคับบัญชาโดยตรงของ พบว่า ร้อยเอกศิริวิวัฒน์ เป็นเจ้าหน้าที่ที่ชาวบ้านในพื้นที่ที่ยกย่องชมเชยอยู่เสมอว่าเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีมาก ดูแลใส่ใจทุกขุสุขของประชาชน ตลอดจนเข้าใจ และเข้าถึงประชาชนในพื้นที่

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า จึงขอให้พี่น้องประชาชนได้ติดตามข่าวสารอย่างระมัดระวัง และตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนที่จะมีการส่งต่อ หรือแชร์ข้อมูลดังกล่าวออกไป เพื่อไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มไม่หวังดี และจะมีความผิดทาง พรบ.คอมพิวเตอร์ หากแชร์ข้อความที่เป็นเท็จ

ที่มา : <https://phukhaopost.com/news/>

อนึ่ง สำหรับการโพสต์สื่อสังคมออนไลน์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่ปรากฏข้อมูลว่ามีแนวร่วมกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ไปเข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) และไม่ปรากฏว่ามีแนวร่วมกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงฯ ได้เดินทางไปสู้รบในพื้นที่ขัดแย้งในอิรักและซีเรีย แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้ายสากลและกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ๆ นั้นแตกต่างกันแต่น่าเชื่อว่าจะมีความพยายามที่กลุ่มก่อการร้ายสากล จะใช้ความพยายามในการแสวงหาแนวร่วมจากกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง เนื่องจากกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ๆ มีทักษะและศักยภาพสูงในการลงมือปฏิบัติการต่าง ๆ จึงยังคงเป็นประเด็นข้อท้าทายที่หน่วยงานความมั่นคงจะต้องเฝ้าระวังความเคลื่อนไหว และบูรณาการทางการข่าวระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ต่อไปด้วยความไม่ประมาท

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สืบเนื่องจาก ร้อยเอกศิริวิวัฒน์ 4 ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ลาพักตามวงรอบจำนวน 10 วัน ตั้งแต่วันที่ 6-15 ก.พ. 63 เพื่อไปดูแลมารดาซึ่งเป็นผู้ป่วยติดเตียงที่หมู่บ้าน อากาศ 2 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และพาครอบครัวไปพักผ่อนในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อไปร่วมงานเลี้ยงรุ่น ในระหว่างเดินทางถึงบริเวณวัดป่าศรัทธารวม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ถูกกำลังเอกจักรพันธ์ 4 กราดยิงจนเสียชีวิต โดยข้อความในเฟซบุ๊กเว็บเพจ PataniPeace ที่กล่าวหาว่า ร้อยเอกศิริวิวัฒน์ 4 ได้โกงเงินทหารยศสิบโท ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด เนื่องจาก ร้อยเอกศิริวิวัฒน์ 4 และ กำลังเอกจักรพันธ์ 4 ไม่ได้มีความรู้จักและสนิทสนมกันมาก่อน อีกทั้งเหตุการณ์ที่ กำลังเอกจักรพันธ์ 4 กำลังกราดยิงประชาชนอยู่นั้น ร้อยเอกศิริวิวัฒน์ 4 เป็นหนึ่งในประชาชนที่ได้ขับรถยนต์ผ่าน

กล่าวออกไป เพื่อไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มไม่หวังดี และจะมีความผิดทาง พรบ.คอมพิวเตอร์ หากแชร์ข้อความที่เป็นเท็จ ทั้งนี้ถ้ามีข้อสงสัยสามารถสอบถามเจ้าหน้าที่ได้โดยตรงที่เบอร์สายด่วน 1341 ได้ตลอด 24 ชั่วโมง.

ข่าว/ภาพ : วีระยุทธ แสงโนรี

คำถามการวิจัยข้อที่ 4 เพื่อนำผลจากการศึกษามาจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายและมาตรการ เพื่อรับมือกับความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น

คงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า การติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือสื่อสังคมออนไลน์ถือเป็นช่องทางหลักในการติดต่อของบุคคลทุกประเภท ทุกระดับ ไม่เว้นแม้กระทั่งบุคคลสำคัญระดับโลกที่ใช้ช่องทางดังกล่าวในการติดต่อสื่อสารไปยังกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญ อย่างกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ดังเช่น กรณีประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐอเมริกาได้สื่อสารผ่าน Twitter ว่า สหรัฐอเมริกาสามารถสังหารผู้นำกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ได้⁶⁸

President Donald Trump in the Situation Room of the White House in Washington, monitoring developments as in the U.S. Special Operations forces raid that took out Islamic State leader Abu Bakr al-Baghdadi. (Shealah Craighead/The White House via AP)

ที่มา : https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_3014770

⁶⁸ ข่าวสด. (2563). ทรัมป์ไว้อีก ผู้นำคนใหม่ไอเอสไม่ทันแจ้งเกิด ถูกทหารสหรัฐปลิดชีพแล้ว.

ค้นจาก https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_3014770

ที่มา : Twitter Donald J.Trump

ทั้งนี้ กรณีดังกล่าว แม้ยังไม่อาจพิสูจน์ทราบโดยแน่ชัดว่า ผู้นำไอเอสดังกล่าวได้ถึงแก่ความตายจริงหรือไม่ แต่แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ทรงอิทธิพลอย่างผู้นำประเทศสหรัฐอเมริกา ก็เลือกที่จะใช้โซเชี่ยลมีเดียในการสื่อสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นไปของกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญของโลกอย่างกลุ่มรัฐอิสลาม (IS)

ย้อนกลับมาที่ฟากฝั่งของกลุ่มรัฐอิสลาม (IS) ก็ปรากฏว่ากลุ่มรัฐอิสลาม ก็ได้ใช้ช่องทางในการสื่อสารทางโซเชี่ยลมีเดียติดต่อกับสมาชิกในสถานการณ์โรคระบาด Covid-19 ที่แจ้งให้สมาชิกช่วยงานยุติการเดินทางในการวางแผนไปก่อเหตุในยุโรป ทั้งยังแนะนำวิธีดูแลตัวเองในช่วงเวลาแพร่ระบาดของโรค Covid-19⁶⁹

⁶⁹ BUSSINESS INSIDER. (2563). *ISIS is urging its fighters to avoid Europe because of the coronavirus pandemic.* ค้นจาก <https://www.businessinsider.com/coronavirus-isis-issues-travel-advisory-for-europe-to-its-fighters-2020-3>

ISIS is urging its fighters to avoid Europe because of the coronavirus pandemic

John Hattiwanger Mar 18, 2020, 5:08 AM

A member of the Iraqi forces walks past a mural bearing the logo of the Islamic State (IS) group in a tunnel that was reportedly used as a training centre by the jihadists, on March 1, 2017, in the village of Albu Sayf, on the southern outskirts of Mosul. AHMAD AL-RUBAYE/AFP via Getty Images

ที่มา : <https://www.businessinsider.com/coronavirus-isis-issues-travel-advisory-for-europe-to-its-fighters-2020-3>

โดยในส่วนของประเทศไทย เมื่อปรากฏสถานการณ์ว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ก่อเหตุลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่ทหารขณะทำกิจกรรมทำความสะอาดมัสยิดเพื่อป้องกันการระบาดของโรค Covid-19 และเพจสาธารณะบางเพจได้ออกมาตำหนิการกระทำในช่องทางเฟซบุ๊ก⁷⁰ และบางเพจก็ได้ร่วมออกมาเรียกร้องให้กลุ่ม BRN ยุติความรุนแรงในช่วงการระบาดของ Covid-19⁷¹ ซึ่งต่อมาปรากฏว่ากลุ่ม BRN ออกมาประกาศแสดงท่าทีในทำนองให้แพทย์และผู้เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานเพื่อสกัดกั้นการระบาดของ Covid-19 ได้⁷²

⁷⁰ Facebook กลุ่มต่อต้านมุสลิมหัวรุนแรง 3 จังหวัดชายแดนใต้.(2563). ทหารไปทำความสะอาดมัสยิดป้องกัน Covid-19 ขากลับถูกลอบยิง บาดเจ็บ 2 นาย ระเบิดเพื่อ???. ค้นจาก <https://www.facebook.com/1528114854166628/posts/2518988941745876/>

⁷¹ Facebook The Reporters.(2563).ภาคประชาสังคม เรียกร้องรัฐ-BRN ยุติใช้อาวุธช่วงระบาดโควิด -19. ค้นจาก https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=2589519987965052&id=2287975534786167

⁷² Facebook Patani NOTES.(2563). ด่วน!!! ปีอาร์เอ็นออกแถลงการณ์เรียกร้องให้ชุมชนร่วมมือกับผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และ แพทย์ ในการสกัดกั้นการระบาดของไวรัสโควิด19ในพื้นที่. ค้นจาก <https://www.facebook.com/1974596986168129/posts/2287467888214369/>

กลุ่มต่อต้านมุสลิมหัวรุนแรง 3 จังหวัดชายแดนใต้

20 มี.ค. เวลา 17:48 • 🌐

ทหารไปทำความสะอาดมัสยิดป้องกัน Covid-19 ขากลับถูกวางระเบิด บาดเจ็บ 2 นาย ระเบิดเพื่อ??

เมื่อ 20 มี.ค.63 เวลา 15.10 น. คนร้ายลอบวางระเบิดแสวงเครื่อง กำลังพลชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน ร้อย.ทพ.4511ฉก.ทพ.45 ขณะเดินทางกลับจากการปฏิบัติการกิจกิจกรรม Big cleaning Day ในมัสยิดในพื้นที่ ถึงบริเวณเสาธงสัญญาณดีแทค บ.ลาไม ม.5

ต.บองอ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส ได้เกิดระเบิด เบื้องต้น ทำให้ จนท.ได้รับบาดเจ็บ

รายชื่อ อส.ทพ. เจ็บ 2 ราย

1.อส.ทพ.เพ็ญเพชร แยมมะลิ

2.อส.ทพ.วิทยา เต็งรัง

นำส่งโรงพยาบาล ระแงะ

รายละเอียดจะแจ้งให้ทราบต่อไป

ที่มา : <https://www.facebook.com/1528114854166628/posts/2518988941745876/>

The Reporters
22 มี.ค. เวลา 12:54 • 🌐

COVID19: สภาประชาสังคมชายแดนใต้ และ สำนักปาตานีรายาเพื่อสันติภาพและการพัฒนา(LEMPAR) ขอรัฐไทย และ BRN หยุดการใช้อาวุธ ในช่วงสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19... ดูเพิ่มเติม

ภาคประชาสังคม เรียกร้องรัฐ- BRN หยุดใช้อาวุธ ช่วงระบาดโควิด-19

371 👍👎👏👤
ความคิดเห็น 40 รายการ • แชร์ 11 ครั้ง

👍 ถูกใจ 💬 แสดงความคิดเห็น ➦ แชร์

ที่มา : https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=2589519987965052&id=2287975534786167

ที่มา : <https://www.facebook.com/1974596986168129/posts/2287467888214369/>

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาประกอบกับการก่ออาชญากรรมในลักษณะของการใช้ความรุนแรงของผู้ก่อเหตุ โดยลำพังที่เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2563 (เหตุการณ์ยิงที่จังหวัดนครราชสีมา) จำนวนหลายครั้ง จึงมีสิ่งสมควรตระหนักว่า การสื่อสารผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจในการลงมือปฏิบัติการหรือการก่อเหตุ การกำหนดทำที่ในกรณีต่าง ๆ ของกลุ่มก่อการร้าย ตลอดจนรูปแบบการระดมเงินทุนและการสื่อสารไปยังสมาชิกข่ายงานผ่านทางโซเชียลมีเดียของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะหลัง

สื่อสังคมออนไลน์ จึงอาจถูกแสวงหาประโยชน์จากกลุ่มก่อการร้ายในหลายลักษณะ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันไม่ให้สื่อสังคมออนไลน์ถูกใช้ในทางที่ผิด โดยเห็นควรให้หน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินมาตรการเพื่อให้เท่าทันพร้อมรองรับกับ ความเสี่ยงซึ่งเป็นแนวโน้มของภัยคุกคามในอนาคต โดยดำเนินการดังนี้

(1) สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างภาครัฐ (หน่วยงานกำกับดูแล การใช้สื่อสังคมออนไลน์, หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย) และภาคเอกชน (ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์) เกี่ยวกับ ความเสี่ยง ตัวบ่งชี้และรูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อก่ออาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อการร้ายหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(2) เสริมสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการติดตาม เฝ้าระวัง และดำเนินมาตรการป้องกันกรณีใช้สื่อสังคมออนไลน์ไปในทางที่ผิด รวมถึงมาตรการตอบโต้ เช่น การสื่อสาร (counter-messaging) เพื่อต่อต้านการแพร่ขยายแนวความคิดหัวรุนแรงและโฆษณาชวนเชื่อในสื่อกระแสหลักและสื่อสังคมออนไลน์

(3) การพิสูจน์ทราบดำเนินคดีผู้ที่มีพฤติกรรมแสวงหาประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ที่มีขอบด้วยกฎหมายในลักษณะต่าง ๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและดำเนินมาตรการบังคับใช้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเชิงรุกอย่างเป็นรูปธรรม

(4) มีการติดตามและประเมินผลมาตรการหรือแนวทางตาม (1) ถึง (3) ดังกล่าว อย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในประการสำคัญในบริบทสภาพปัญหาของประเทศไทยที่ยังคงเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏว่าธุรกิจการค้าที่ผิดกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการค้ายาเสพติด การลักลอบค้าน้ำมันหลบเลี่ยงภาษี และการลักลอบค้าขายสินค้าหลบเลี่ยงภาษีในกรณีต่าง ๆ การบุกรุกหรือการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีการใช้เงินงบประมาณของรัฐที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ แต่โครงการต่าง ๆ หลายโครงการอาจพบว่าไม่คุ้มค่ากับเงินงบประมาณ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้าตามที่กล่าวมา ถือเป็นภัยแทรกซ้อนที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อดำรงอยู่ของสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่หล่อเลี้ยง แก่อกูลให้กลุ่มขบวนการกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงฯ ยังคงขับเคลื่อนกิจกรรมต่อสู้กับภาครัฐได้อย่างต่อเนื่องยาวนานจนถึงปัจจุบัน โดยมีสถานศึกษาเอกชนหลายแห่งในพื้นที่ถูกใช้เป็นแหล่งบ่มเพาะแนวความคิดรุนแรงในการต่อต้านรัฐ ดังนั้นในประเด็นนี้ ภาครัฐจะต้องดำเนินนโยบายโดยบูรณาการใช้กลไกซึ่งเป็นจุดแข็งของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดอย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การทำลายเครือข่ายแหล่งเงินทุนที่ได้จากการประกอบธุรกิจการค้าที่ผิดกฎหมายที่เป็นภัยแทรกซ้อนตามที่กล่าวมาข้างต้น รวมถึงการควบคุม กำกับดูแลสถานศึกษาเอกชนต่าง ๆ มิให้ถูกใช้เป็นแหล่งบ่มเพาะแนวความคิดรุนแรง โดยดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความเชื่อมั่นและมีความพึงพอใจต่อภาครัฐและสามารถประกอบธุรกิจการค้าในสัมมาอาชีพได้ตามปกติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศโดยรวมต่อไป

ภาคผนวก

ปัจจุบันพบว่า สินทรัพย์ดิจิทัล เริ่มมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในระบบการเงินและถือเป็นเรื่องใหม่ที่ยังมิได้มีการศึกษาวิจัยโดยเฉพาะเจาะจงอย่างละเอียดในมิติที่อาจถูกใช้ในการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรนำเสนอเฉพาะในส่วนของการมาตรการในบางประเทศที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่การศึกษาวิจัยในหัวข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในอนาคตต่อไป

ประเทศที่ได้ให้ความสำคัญกับสกุลเงินดิจิทัล หรือได้เริ่มพิจารณาที่จะออกสกุลเงินดิจิทัลเป็นของตนเองมี 3 ประเทศ ดังนี้

1. สหรัฐอเมริกา

เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2020 สภาคองเกรสสหรัฐอเมริกา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร Paul Gosar ได้ออกร่างกฎหมาย “Crypto-Currency Act of 2020” ซึ่งเป็นการตรากฎหมายให้สินทรัพย์ดิจิทัลมีความหลายหลายสามารถกำกับดูแลได้อย่างเหมาะสม มีความชัดเจน และทำให้สินทรัพย์ดิจิทัลถูกกฎหมายในสหรัฐอเมริกา

ในร่างกฎหมายดังกล่าวมีการแบ่งสินทรัพย์ดิจิทัลออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สินค้าโภคภัณฑ์คริปโต (crypto-commodity), สกุลเงินคริปโต (crypto-currency), และหลักทรัพย์คริปโต (crypto-security) โดยทั้งสามประเภทจะกำกับดูแลโดยคณะกรรมการการซื้อขายสินค้าโภคภัณฑ์แห่งสหรัฐอเมริกา (Commodity Futures Trading Commission – CFTC) และกระทรวงการคลัง (Department of Treasury) โดยผ่านเครือข่ายการบังคับใช้กฎหมายอาชญากรรมทางการเงิน (Financial Crimes Enforcement Network - FinCEN) และคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (Securities and Exchange Commission – SEC)

หากพิจารณาในเนื้อหาของกฎหมายแล้วจะเห็นว่าการกำหนดสถานะของสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างบิตคอยน์ (Bitcoin) ให้เป็นสินค้าโภคภัณฑ์คริปโตมากกว่าสกุลเงินคริปโต และการจัดประเภทสกุลเงินคริปโตดังกล่าวได้กำหนดไว้ว่า “เป็นการทำหน้าที่แทนสกุลเงินสหรัฐอเมริกา หรือตราสารอนุพันธ์สังเคราะห์”

นอกจากที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลแล้ว โครงการ Libra ซึ่งมีเฟซบุ๊กเป็นผู้นำหลักก็มีความคืบหน้าเช่นกัน หลังจากเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2562 ที่เฟซบุ๊กประกาศโครงการ Libra คริปโทเคอร์เรนซี เวอร์ชัน 1.0 ออกไป ซึ่ง White Paper ฉบับ 1.0 ได้มีข้อความที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่อาจจะบั่นทอน ความน่าเชื่อถือของผู้ใช้งาน Libra ทำให้กลุ่มผู้เริ่มก่อตั้งสมาคม Libra ในชุดแรก ไม่มั่นใจกับอนาคตโครงการ และได้ทยอยถอนตัว แต่ก็มีบางรายเข้าร่วมเพิ่มเติม ส่งผลให้ปัจจุบัน เหลือ 23 บริษัท จากแรกเริ่ม 28 บริษัท อย่างไรก็ตาม หลังสมาคม Libra ได้ทำการปรับปรุง White Paper ในเดือน เมษายน 2563 เวอร์ชัน 2.0 แล้ว เนื้อหาสาระก็เป็นเป็นมิตรกับหน่วยงานกำกับทั่วโลกมากขึ้น และทางสมาคมฯ ยังได้ดำเนินการขอใบอนุญาตผู้ให้บริการ "ระบบการชำระเงิน" จากหน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ (The Swiss Financial Market Supervisory Authority – FINMA) รวมถึงใบอนุญาตในการ

เป็น "ผู้ให้บริการเงินสด" จากเครือข่ายการบังคับใช้กฎหมายอาชญากรรมทางการเงิน (The Financial Crimes Enforcement Network – FinCEN)

White Paper เวอร์ชัน 2.0 ซึ่งวัตถุประสงค์ คือ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินให้ดีขึ้น และการโอนมูลค่าด้วยต้นทุนที่ต่ำลง มีรายละเอียดการเปลี่ยนจากเวอร์ชัน 1.0 ดังต่อไปนี้

1. นำเสนอ Libra Coin เป็น 2 แบบ (จากเวอร์ชันแรกที่มีเหรียญเดียว คือ Libra)

แบบที่ 1 คือ single-currency stablecoins ซึ่งมีลักษณะเป็นสกุลเงินที่มีสินทรัพย์หนุนหลัง โดย Libra จะมีแพลตฟอร์มที่เปิดให้ธนาคารกลางทั่วโลกสามารถมาสร้างสกุลเงินดิจิทัลของตัวเองได้ ซึ่งจะเริ่มเพียง 4 สกุลในเครือข่ายก่อน ได้แก่ LibraUSD (Libra ดอลลาร์สหรัฐ), LibraEUR (Libra ยูโร), LibraGBP (Libra ปอนด์อังกฤษ) และ LibraSGD (Libra ดอลลาร์สิงคโปร์) และในอนาคตจะสามารถให้ประเทศอื่นออกสกุลเงินตนเองได้ ขึ้นอยู่กับธนาคารกลางของประเทศใดสนใจจะออกสกุลเงินของตัวเองบนแพลตฟอร์มของ Libra ซึ่งในทุก single-currency stablecoins ที่ออกมาจะต้องมีเงินของสกุลนั้นๆ สำรองในสัดส่วน 1:1 เก็บอยู่ในบัญชีธนาคารของ Libra ซึ่งกระจายอยู่ทั่วโลก ผ่านตัวแทนที่ได้รับแต่งตั้ง เช่น LibraSGD ที่ออกมาจะต้องมีดอลลาร์สิงคโปร์สำรองเก็บไว้ในบัญชีธนาคารของ Libra ในสัดส่วน 1:1 เป็นต้น

แบบที่ 2 คือ Global Libra ซึ่งจะมีลักษณะเป็น Stablecoin เหมือนกันกับแบบที่ 1 แต่มูลค่าที่หนุนหลัง Libra (LBR) จะมาจากทุกๆ single-currency stablecoins รวมกันอยู่ในตะกร้าของ LBR (เริ่มแรกมี 4 สกุล LibraUSD, LibraEUR, LibraGBP และ LibraSGD) หมายความว่า Libra จะเป็นค่าเฉลี่ยของทุกๆ สกุล ในรูปแบบที่คล้ายกับสิทธิพิเศษถอนเงิน (Special Drawing Rights :SDR) ของไอเอ็มเอฟ (International Monetary Fund – IMF)

2. เพิ่มความปลอดภัยของระบบชำระเงิน

2.1 จัดตั้งกองข่าวกรอง (Financial Intelligence Function - FIU-function) ซึ่งเป็นทีมที่ทำงานประจำอยู่ใน Libra Network มอนิเตอร์ระบบทุกวัน

2.2 แบ่งผู้เข้าร่วมในเครือข่าย Libra เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- ตัวแทนจำหน่ายที่ได้รับการแต่งตั้ง (Designated Dealers) ซึ่งจะถูกรักษาโดย Libra เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของ Libra ในแต่ละประเทศ

- ผู้ให้บริการสินทรัพย์เสมือน (Virtual Asset Service Providers - VASPs) หรือตลาดรองซื้อขาย เช่น Exchange และผู้ให้บริการวอลเล็ต แต่ผู้ให้บริการจะต้องได้ใบอนุญาต ที่สหรัฐอเมริกา ก่อน เพื่อจะได้เป็นผู้ประกอบธุรกิจภายใต้ใบอนุญาต (Regulated VASPs) ถึงจะให้บริการได้

- VASPs ที่ผ่านการรับรองจากสมาคม Libra โดยตรง

- บุคคลและนิติบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ที่ต้องการรับเงินเป็น Libra

3. ยกเลิกระบบที่ "ไม่ต้องขออนุญาต" (a permissionless system)

ก่อนหน้านี้ Libra 1.0 ได้เปิดให้ใครก็ได้เข้ามาร่วมยืนยันธุรกรรมในเครือข่าย หรือเรียกว่าเป็นระบบที่ "ไม่ต้องขออนุญาต" อย่างไรก็ตามเมื่อถูกแรงกดดันทางด้านกฎหมาย Libra 2.0 จึงได้ปรับใหม่โดยยกเลิกระบบ

ที่ "ไม่ต้องขออนุญาต" ส่งผลให้แต่ละรายที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกในสมาคมฯ จะต้องผ่านการสอบทานธุรกิจจากสมาคมฯ ก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมในเครือข่ายดังกล่าว

4. สร้างการป้องกันที่แข็งแกร่งของ Libra Reserve

มีการดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่ม (Capital buffer) เพื่อที่จะสามารถต้านทานต่อวิกฤตเศรษฐกิจในอนาคต เช่น การหยุดชะงักทางธุรกิจ, ภาวะดอกเบี้ยเงินฝากติดลบ, คนแห่ถอนเงินพร้อมกัน, ระบบและการควบคุมของ Libra Network ล้มเหลว ซึ่งการมี Capital buffer ก็จะสามารถรักษาเสถียรภาพทางการเงินของ Libra Network ได้ โดยจะลงทุนในตราสารภาครัฐอย่างน้อย 80% ส่วนที่เหลืออีก 20% จะถูกเก็บไว้ในรูปเงินสด จากเวอร์ชัน Libra 1.0 ซึ่งไม่ได้กำหนดสัดส่วนไว้ชัดเจน

2. ประเทศจีน

ในขณะที่ฝั่งสหรัฐอเมริกาได้มีการออกร่างกฎหมายและดำเนินการเกี่ยวกับ Libra อย่างต่อเนื่อง ประเทศจีนก็กำลังจะเป็นประเทศแรกของโลกที่ออกเงินดิจิทัลของชาติบนบล็อกเชน ในตอนนี้เงินดิจิทัลนี้กำลังถูกทดสอบใน 4 เมืองทั่วประเทศจีน ได้แก่ เซินเจิ้น สงอัน ฉิงตูและซูโจว

Digital Currency DCEP (Digital Currency Electronic Payment - DC / EP) เป็นสกุลเงินดิจิทัลที่ถูกกฎหมายของประเทศจีนที่บังคับใช้โดยรัฐบาลจีนและสร้างด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชนและคริปโตกราฟฟิค ซึ่งเหรียญ DCEP นี้อาจเป็นสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลางเหรียญแรกของโลกเลยก็ได้ Tether โดยเงินหยวนดิจิทัลจะมีเงินหยวนจริงๆ เป็นแบ็คอัพแบบ 1:1 ซึ่ง DCEP เป็นสกุลเงินดิจิทัลที่ถูกกฎหมายเพียงหนึ่งเดียวในจีน วัตถุประสงค์ของการสร้างเงินหยวนดิจิทัลนี้ก็เพื่อผลักดันให้เงินหยวนมีการไหลเวียนในระบบคล่องมากขึ้น และจะทำให้ประเทศต่าง ๆ สามารถเข้าถึงเงินหยวนได้และทำให้เงินหยวนเป็นที่นิยมเทียบเท่ากับเงินดอลลาร์สหรัฐ

นอกจากนี้ประเทศจีนยังเป็นประเทศที่ผลักดันเทคโนโลยีบล็อกเชนโดยมีจุดประสงค์เพื่อแข่งขันกับเหรียญ Libra ของเฟซบุ๊กที่ตั้งใจจะให้กลายเป็นนวัตกรรมฟินเทคขั้นต่อไป ประเทศจีนจึงเห็นว่า Libra อาจเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจอธิปไตยของจีนจึงได้ตั้งใจสร้างและออกเหรียญ DCEP โดยเหรียญจะไม่ถูกลิสต์บนเว็บเทรดคริปโตและไม่ได้เอามาไว้ใช้เก็งกำไรแต่อย่างใด

นอกจากนี้ DCEP จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการปลอมแปลง, การฟอกเงินและการจัดหาเงินทุนที่ผิดกฎหมาย เพราะหน่วยงานกำกับดูแลสามารถตรวจสอบการทำธุรกรรมสกุลเงินดิจิทัลได้ นอกจากนี้การใช้เงินหยวนดิจิทัลยังสามารถลดค่าใช้จ่ายในการรีไซเคิลธนบัตรและเหรียญกษาปณ์อีกด้วย

ในเมืองซูโจวจะนำ DCEP ไปใช้จ่ายจะถูกนำไปใช้จ่ายเงินครึ่งหนึ่งของเงินช่วยค่าเดินทางของพนักงานภาครัฐในเดือนพฤษภาคม 2020 ส่วนในเมืองสงอันการทดสอบส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับบริษัทจัดเลี้ยงและค้าปลีก ยิ่งไปกว่านั้นสถานที่สำหรับจัดโอลิมปิกภาคฤดูหนาวปี 2022 ในปักกิ่งและจางเจียวจะเข้าร่วมโปรแกรมการทดสอบ DCEP ด้วย นอกจากนี้ ธนาคารกลางตั้งใจสร้าง DCEP ขึ้นมาเพื่อนำไปใช้กับร้านค้าที่รับชำระเงินด้วยวิธีดิจิทัล เช่น Apple Pay, AliPay และ WeChat pay ซึ่งร้านค้าเหล่านั้นจะต้องรับ DCEP เพื่อให้มีการใช้งาน DCEP อย่างแพร่หลายในจีนเพราะร้านค้าถูกบังคับให้เข้าร่วมไม่เช่นนั้นก็จะเสี่ยงที่จะสูญเสียใบอนุญาตประกอบธุรกิจ

3. ประเทศอังกฤษ

ธนาคารกลางอังกฤษ (Bank of England, BoE) ได้ออกรายงานวิจัยฉบับเต็ม (discussion paper) เกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2020 ซึ่งเป็นการสรุป “โมเดลตัวอย่าง” ของสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency - CBDC) ออกแบบเพื่อเก็บมูลค่าและเป็นการชำระเงินในการใช้งานทั่วไปและสำหรับธุรกิจโดยเฉพาะ

วัตถุประสงค์หลักที่ธนาคารกลางอังกฤษได้ให้ความสนใจเรื่อง CBDC เนื่องจากปัจจุบันอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางการเงินและการชำระเงินอย่างมีนัยสำคัญมาก การใช้งานธนบัตร การเข้าถึงเงินผ่านธนาคารส่วนใหญ่กำลังลดลงมาก และการใช้เงินที่ออกโดยภาคเอกชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่ขับเคลื่อนนวัตกรรม

อย่างไรก็ดี ธนาคารกลางอังกฤษจะต้องนำผลกระทบในด้านต่าง ๆ มาพิจารณาเนื่องจาก CBDC มีความท้าทายและมีความเสี่ยงต่าง ๆ อย่างเช่น อาจเกิดผลกระทบต่อนโยบายและเสถียรภาพทางการเงิน ฝากเงินฝากจำนวนมากไหลออกจากธนาคารไปยัง CBDC อาจเกิดผลกระทบทั้งธนาคารกลางอังกฤษและธนาคารพาณิชย์

เอกสารฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการวิจัยและการอภิปรายในอนาคต ระหว่าง ธนาคาร วงการแพทย์เมนต์ ผู้ให้บริการเทคโนโลยี ผู้ใช้งานแพทย์เมนต์ สถาบันทางการเงิน สถาบันทางวิชาการ รวมถึงธนาคารกลางอื่น ๆ และหน่วยงานสาธารณะ ทั้งนี้ ธนาคารกลางยังไม่ตัดสินใจว่าจะออกสกุลเงิน CBDC หรือไม่ แต่ระบุเอาไว้ว่า หากต้องออกสกุลเงินดิจิทัลจริง ๆ ซึ่งหน่วยของ CBDC จะอยู่ในรูปแบบเป็นปอนด์สเตอร์ลิง โดยที่ £10 ของ CBDC มีค่าเท่ากับกับธนบัตร £10 และ CBDC จะออกมาใช้งานควบคู่กันกับเงินสดมากกว่าการแทนที่เงินสดและเงินฝากของธนาคาร

ประเทศไทย

นอกจากสหรัฐอเมริกา ประเทศจีน และประเทศอังกฤษแล้ว ประเทศไทยอยู่ในระหว่างการผลักดันร่างกฎหมายส่งเสริมการประกอบธุรกิจและการเข้าถึงบริการของประชาชนด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน พ.ศ. ... หรือ “ร่าง พ.ร.บ. ฟินเทค” จึงมุ่งที่จะสร้างความมั่นใจ อำนวยความสะดวก ใน 3 เรื่องหลัก

เรื่องแรก การทำธุรกรรมต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจภายใต้การกำกับของ ก.ล.ต. ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย รวมถึงการทำธุรกรรมอื่น ๆ อย่างการจองซื้อ ออก ซื้อขาย และการส่งมอบหุ้น การประชุมผู้ถือหุ้น เป็นต้น หากได้ทำด้วยวิธีหรือเทคโนโลยีที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการภายใต้ร่าง พ.ร.บ. ฟินเทค กำหนดแล้ว ก็จะถือว่าชอบด้วยกฎหมาย มีผลเทียบเท่ากับการทำธุรกรรมตามแบบและวิธีการซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด รวมทั้งห้ามปฏิเสธการรับฟังเป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาทางกฎหมายด้วย นอกจากนี้ กระบวนการรู้จักตัวตนของลูกค้า (Know your customer - KYC) ก็สามารถทำแบบอิเล็กทรอนิกส์โดยลูกค้าไม่ต้องมาแสดงตนต่อหน้าผู้ให้บริการได้ และมีผลเช่นเดียวกับการทำ KYC ปกติ หากได้ทำตามวิธีหรือเทคโนโลยีที่มีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการกำหนด

เรื่องที่สอง กรณีมีกฎหมายให้ผู้ให้บริการทางการเงินต้องทำ KYC / Customer Due Diligence หากข้อมูลที่ช่วยตรวจสอบยืนยันอยู่ในความครอบครองหน่วยงานรัฐ หน่วยงานรัฐก็จะมีหน้าที่ทำให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ซึ่งเมื่อมีทั้งเรื่องการแสดงตนแบบไม่พบหน้า (non face-to-face KYC) ข้างต้นและเรื่องการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานรัฐ ซึ่งสำหรับ KYC ในข้อนี้ ก็จะช่วยให้ประชาชนจำนวนมากเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่ายขึ้นครับ โดยเฉพาะผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่อิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ

เรื่องสุดท้ายเป็นเรื่องของการเปิดช่องทางให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถขอ open anonymized data ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐที่ไม่มีกฎหมายห้ามเปิดเผย เพื่อนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินได้

นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศที่ สนช. 1/2563 เรื่อง หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2563 เนื่องจากในปัจจุบันรูปแบบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์มีความหลากหลายและในแต่ละประเภทมีระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน รวมทั้งกระบวนการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าของผู้ประกอบธุรกิจหลายรายไม่สามารถตรวจสอบหลักฐานแสดงตนและตัวตนที่แท้จริงของลูกค้าได้ ประกอบกับรูปแบบของการให้บริการที่มุ่งใช้ช่องทางออนไลน์และนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงิน เพื่อนำไปต่อยอดการให้บริการทางการเงินอื่น ๆ ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platforms) ได้หลากหลายมากขึ้น เช่น การกู้ยืม และการเปิดบัญชีผ่านช่องทางดิจิทัล จึงอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงจากการปลอมแปลงหรือใช้ข้อมูลของบุคคลอื่นมาเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการฟอกเงินและการทุจริตได้ ผู้ประกอบธุรกิจจึงต้องมีกระบวนการในการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer : KYC) สำหรับการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ (1) การแสดงตนของลูกค้า (Identification) และ (2) การพิสูจน์ตัวตนลูกค้า (Verification) เพื่อให้การพิสูจน์ตัวตนลูกค้าของผู้ประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างเหมาะสม และสอดคล้องตามระดับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และช่องทางการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะช่วยป้องกันการทุจริตจากการปลอมแปลงหรือใช้ข้อมูลบุคคลอื่นอีกด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงการต่างประเทศ. (2553). การต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบสหประชาชาติ (Counter-Terrorism). ค้นจาก <http://www.mfa.go.th/main/th/issues/9899-การต่อต้านการก่อการร้ายในกรอบสหประชาชาติ.html>

กรุงเทพธุรกิจ. (2563). สอบ 'เสี่ยยอด' เครียดคลังรั้วปิ่น 40 นัดกลางกรุง วุ่นทั้งขอยจู่หา 10 ก้อนวัยรุ่นวงแตกกระเจิง. ค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/866287>

กสท. (2563). ร่าง พ.ร.บ. ฟินเทค. ค้นจาก <https://www.sec.or.th/TH/Template3/Articles/2560/ac-post-25601204-fintech-act.pdf>

กองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2559). รายงานการวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการสืบสวนและสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรับมือกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์. ค้นจาก <http://research.police.go.th/index.php/datacenter/research/2558/-2559-1/342---67/file>

ข่าวสด. (2561). ไอเอสโผล่ประกาศตัวอีกรอบสาม ก่อการร้ายสายอินโดฯ 4 คนร้ายใช้ดาบ. ค้นจาก https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_1097488

ข่าวสด. (2563). ทรัมป์ไว้อีก ผู้นำคนใหม่ไอเอสไม่ทันแจ้งเกิด ถูกทหารสหรัฐปลิดชีพแล้ว. ค้นจาก https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_3014770

ข่าวสด. (2563). เผยอีกสาเหตุ! กราดยิง สวท.พิษณุโลก 3 ศพ ดีเจสาวช็อกเล่านาทีเอาตัวรอด ผอ.โดน 9 นัด. ค้นจาก https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_4208414

จรัญ มะลูลีม. (2557). รัฐอิสลามในอิรักและซีเรีย, *จุลสารความมั่นคงศึกษา*. ค้นจาก <http://www.geozigzag.com/pdf/149.pdf>

ไทยรัฐออนไลน์. (2560). อังกฤษช็อกซ้ำ บีมแมนเชสเตอร์ อารีนา ดับ 22 อาจเป็นฝีมือมือระเบิดพลีชีพ. ค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/949797>

ไทยรัฐออนไลน์. (2560). มือบีมรพ.พระมงกุฎ สารภาพ ลงมือทำเองทั้ง3จุด. ค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/974347>

ไทยรัฐออนไลน์. (2562). อาเซียนแหล่งอาชญากรรมข้ามชาติ. ค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/1618083>

ไทยรัฐออนไลน์. (2563). ยิงกลางห้าง ฝีมืออดีตแฟน กระสุนเข้าจุดสำคัญ พนักงานคลินิกความงามดับ. ค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/crime/1774515>

ธีระ นุชเปี่ยม. (2561). ปัญหาโรฮิงญา กับบทบาทของอาเซียน. ค้นจาก <https://www.chula.ac.th/cuinside/13185/>

ผู้จัดการออนไลน์. (2560). “*ซัปรดพุงชน*” ยุทธวิธีใหม่ก่อการร้าย ชี้ใช้ต้นทุนต่ำ-ลงมือง่าย-ยากป้องกัน. ค้นจาก <https://mgronline.com/around/detail/9600000029994>

ผู้บัญชาการ กองบัญชาการสหรัฐฯ ภาคพื้นอินโดแปซิฟิก. (2561). นักรบต่างชาติที่กลับคืนสู่มาตุภูมิ. *นิตยสารอินโดแปซิฟิกฟอรัม*, ชุดที่ 43 ฉบับที่ 3, หน้า 26-29.

มติชน. (2562). *ฝรั่งเศส เร่งล่าตัวมือวางระเบิดพัสดูป่วนเมืองลียง ทำคนเจ็บ 13 ราย*. ค้นจาก https://www.matichon.co.th/foreign/news_1509401

พ.ท.ดร.ชัลการ์เนน แอรอน. (2561), การต่อสู้เพื่อมาตุภูมิ การต่อสู้กับการก่อการร้ายมอบบทเรียนให้กองทัพฟิลิปปินส์. *นิตยสารอินโดแปซิฟิกฟอรัม*, ชุดที่ 43 ฉบับที่ 3, หน้า 11-12.

พลตรี อภิศักดิ์ สมบัติเจริญนนท์. ปัญหารัฐอิสลาม (Islamic State) ในตะวันออกกลาง: บทเรียนสำหรับภูมิภาคอาเซียน. *รัฐศาสตร์*, ปีที่ 61(ฉบับที่ 1). 10-27

แนวหน้า. (2563). ‘*กรม. เห็นชอบ ‘ร่างพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย’วาง3 มาตรการ-บทลงโทษ*’. ค้นจาก <https://www.naewna.com/politic/470833>

ราชกิจจานุเบกษา. (2563). *ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑/๒๕๖๓*. ค้นจาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/107/T_0045.PDF?fbclid=IwAR1MSQSI428hVCMo-hiatJlPhJZd8wVrBO3Vm0NFX_LifOCMyOpuAYGX5o

รายการข่าว 3+++ เสียนหนุ่ม ยิงปืน 4 นัด ระบายเครียด กลางโรงงานน้ำแข็งตลาดคลองเตย. ค้นจาก https://ch3thailandnews.bectero.com/news/191173?utm_source=jwplayer_autoplay&utm_medium=none&utm_campaign=video_autoplay

สมพงษ์ ชูมาก. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ 1990 และแนวโน้ม)* (ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สยามบิทคอยน์. (2563) *ธนาคารกลางอังกฤษ (BoE) ออกรายงานวิจัยฉบับเต็ม เกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (CBDC)*. ค้นจาก <https://siambitcoin.com/2020/03/13>

สยามนิวส์. (2563). *หนุ่มคลังถือมีดไล่ฟันชาวบ้าน พอต้ารวจมา วิ่งหนีเข้าบ้านผูกคอตบ*. ค้นจาก <https://www.siamnews.com/view-46417.html>

สยามนิวส์.(2563). *ผวาทั้งโรงพยาบาล หนีตายอลหม่าน ลุงโทรขู๋ ยิงหมอ พยาบาล ตายให้หมด ก่อนบุกยิงถึงที่*. ค้นจาก <https://www.siamnews.com/view-46413.html>

สุรชาติ บำรุงสุข. (2560). *The Evolution of Terrorism วิวัฒนาการก่อการร้ายหลัง 9/11*. ค้นจาก https://waymagazine.org/interview_surachart/

สำนักข่าวอีไฟแนนซ์ไทย. (2563). *รายงานพิเศษ : Libra 2.0 การพลิกเกมส์ครั้งใหญ่ของเฟซบุ๊ก!*. ค้นจาก <https://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNewsMain.aspx?ref=P&id=N0krenplOXZuTmM9&fbclid=IwAR2c1vNL-1nSny9qpH1Lg59oAdT67MR34wLg62orMLTTFZToWDC-OoyEKvU>

สำนักเลขาธิการอาเซียน. (2563). อาเซียนกับประเทศไทย. ค้นจาก

<https://www.asean2019.go.th/th/abouts/%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%8B%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2/>

สำนักงาน ปปง.. (2561). การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ.

สำนักงาน ปปง.. (2562). การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ.

สำนักงาน ปปง.. (2562). การสัมมนาเรื่องการศึกษาแนวโน้มการระดมทุนและหาแนวร่วมในการก่อการร้าย และมาตรการในการสกัดกั้นนักรบก่อการร้ายต่างชาติของไทย ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศ (2561). ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2564 (ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา

อาทิตย์ ทองอินทร์. สรุปและเรียบเรียงจาก FATF (2015). *Emerging Terrorism Financing Risks, FATF* , Paris. www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/doduments/emerging-financing-risks.html

ภาษาอังกฤษ

AMLO. PPATK. & AUSTRAC. (2018). *4th Regional Counter-Terrorism Financing Summit 2018 The Bangkok Communique*. Bangkok.

Brian Jenkins. (1985). *International Terrorism: The Other World War*. (pp.13). Santa Monica, CA: The Rand Corp.

BUSSINESS INSIDER. (2563). *ISIS is urging its fighters to avoid Europe because of the coronavirus pandemic*. ค้นจาก <https://www.businessinsider.com/coronavirus-isis-issues-travel-advisory-for-europe-to-its-fighters-2020-3>

Charles O. Learch Jr. & Abdul A. (1963). *Concepts of international politics*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall

Comras, V. (2007). *Al Qaeda finances and funding to affiliated groups*. In Giraldom J.K. and Trinkunas, H.A. (Ed.) *Terrorism Financing and State Responses : A Comparative Perspective*, Stanford: Stanford University Press.

COINTELEGRAPH The future of money. (2020). *US Congressman Introduces Crypto-Currency Act of 2020*. Available from <https://cointelegraph.com/news/us-congressman-introduces-crypto-currency-act-of-2020>

Curtis, G.E. and Karacan, T. (2002). *The Nexus Among Terrorists, Narcotics Traffickers, Weapons Proliferators, and Organized Crime Networks in Western Europe*. Washington: Library of Congress

Facebook กลุ่มต่อต้านมุสลิมหัวรุนแรง 3 จังหวัดชายแดนใต้.(2563). *ทหารไปทำความสะอาดมัสยิดป้องกัน Covid-19 ขากลับถูกวางระเบิด บาดเจ็บ 2 นาย ระเบิดเพื่อ??*. ค้นจาก <https://www.facebook.com/1528114854166628/posts/2518988941745876/>

Facebook The Reporters.(2563).*ภาคประชาสังคม เรียกร้องรัฐ-BRN หยุดใช้อำนาจช่วงระบอบโควิด 19*. ค้นจาก https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=2589519987965052&id=2287975534786167

Facebook Patani NOTES.(2563). *ด่วน!!! ปีอาร์เอ็นออกแถลงการณ์เรียกร้องให้ชุมชนร่วมมือกับผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และ แพทย์ ในการสกัดกั้นการระบาดของไวรัสโควิด19ในพื้นที่*. ค้นจาก <https://www.facebook.com/1974596986168129/posts/2287467888214369/>

FATF. (2014). *Risk of terrorist abuse in non-Profit organisations*. Retrieved from <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Risk-of-terrorist-abuse-in-non-profit-organization.pdf>

Field Manual No.100-20, Military Operations in Low-intensity Conflict, 7 March, 1989 อ้างใน เอกสาร น.ส.100-20 การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก พ.ศ. 2536 หน้า 1-2 ถึง 1-4.

J. Bowyer Bell and Ted Robert Gurr. (1979). *Terrorism and Revolution in America*. In *Violence in American*, Hugh D. Graham and Ted Robert Gurr. (pp. 329-347). Newbury Park, CA: Sage.

Merton, R. (1968). *Social theory and social structure*. New York: Free Press.

ONB news. (2563). *เศรษฐกิจดีถึง สามี่เครียดจี้ถูกเป็นตัวประกัน ภรรยาเห็นปรี่กอด-ไม่กลัวมีด สยบสามี่คลั่ง*. ค้นจาก <https://www.onbnews.today/post/20163>

Paul Wilkinson. (1986). Trends in International Terrorism and the American Response. *Terrorism and International Order*, Lawrence Freedom et al., 37-55.

Phukhao Post. (2563). *กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า แจง Fake New กรณีเหตุกราดยิงโคราช*. ค้นจาก <https://phukhaopost.com/news/>

Sanook. (2556). *คุก 2 ปี 8 ต. อาทิสสุสเซน หนุ่มเลบานอน ชุกสารผลิตขี้ม ปี55*. ค้นจาก <https://www.sanook.com/news/1209428/>

Siam Block Chain. (2563). *หยวนดิจิทัลหรือ DCEP คืออะไร เมื่อเงินจะแทนที่เงินสด ทั้งหมดด้วยคริปโต*. ค้นจาก <https://siamblockchain.com/2020/05/07>

Thai PBS NEWS. (2556). *ศาลสั่งจำคุกชาวเลบานอนมีสารประกอบระเบิด*. ค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/196510>

TNN 16. (2563). *นางรองระทึก!ชายคลุ้มคลั่งกราดยิง 40 นัด จับญาติเป็นตัวประกัน*. ค้นจาก https://www.tnnthailand.com/content/29089?utm_source=social

Tugwell, M. (1986). *Terrorism and Propaganda: Problem and Response*. Available from <https://journals.lib.unb.ca/index.php/JCS/article/download/14713/15782>

United Nations. (2006). *UN Global Counter-Terrorism Strategy*. Retrieved from <https://www.un.org/counterterrorism/un-global-counter-terrorism-strategy>

Weimann, G. (2018). *Going Darker? The challenge of dark net terrorism*. Available from <https://www.wilsoncenter.org/publication/going-darker-the-challenge-dark-net-terrorism>

Windle, J. (2018). *Fundraising, Organised Crime and Terrorist Financing*. In Silke, A. (Ed.). *The Routledge Handbook of Terrorism and Counter-terrorism*. Abingdon: Routledge.

Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Al-Qaeda in the Islamic Magreb: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Al-Qaeda in the Arabian Peninsula: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Al-Shabaab: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Boko Haram: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

Yaya J. Fanusie and Alex Entz. (2017). *Islamic State: Financial Assessment*. Washington D.C.:Center on Sanctions and Illicit Finance,the Foundation for Defense of Democracies.

Security Council COUNTER-TERRORISM COMMITTEE. *Foreign terrorist fighters* [online]. Available from : <https://www.un.org/sc/ctc/focus-areas/foreign-terrorist-fighters/> [2020, February 7]

คณะผู้จัดทำ (คณะวิจัย) ประกอบด้วย

1. นายภัทร หลักทอง ผู้อำนวยการส่วนต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
2. นางสาวสุภวรรณ คนเที่ยง นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
3. นายเปาว์ เชาว์ประยูร นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ
4. นายปกรณ์ สิทธิเกษร นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
5. นายวิชิต ปิยะวัฒนากร นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
6. นายภาชิต ทองกุล นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ
7. นางสาวพัทธนันท์ ธีบุญสิริ นิติกรปฏิบัติการ
8. นางกาญจนา ลีสมวงศ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
9. นางสาวอุดาการ กุหลาบเหลือง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ